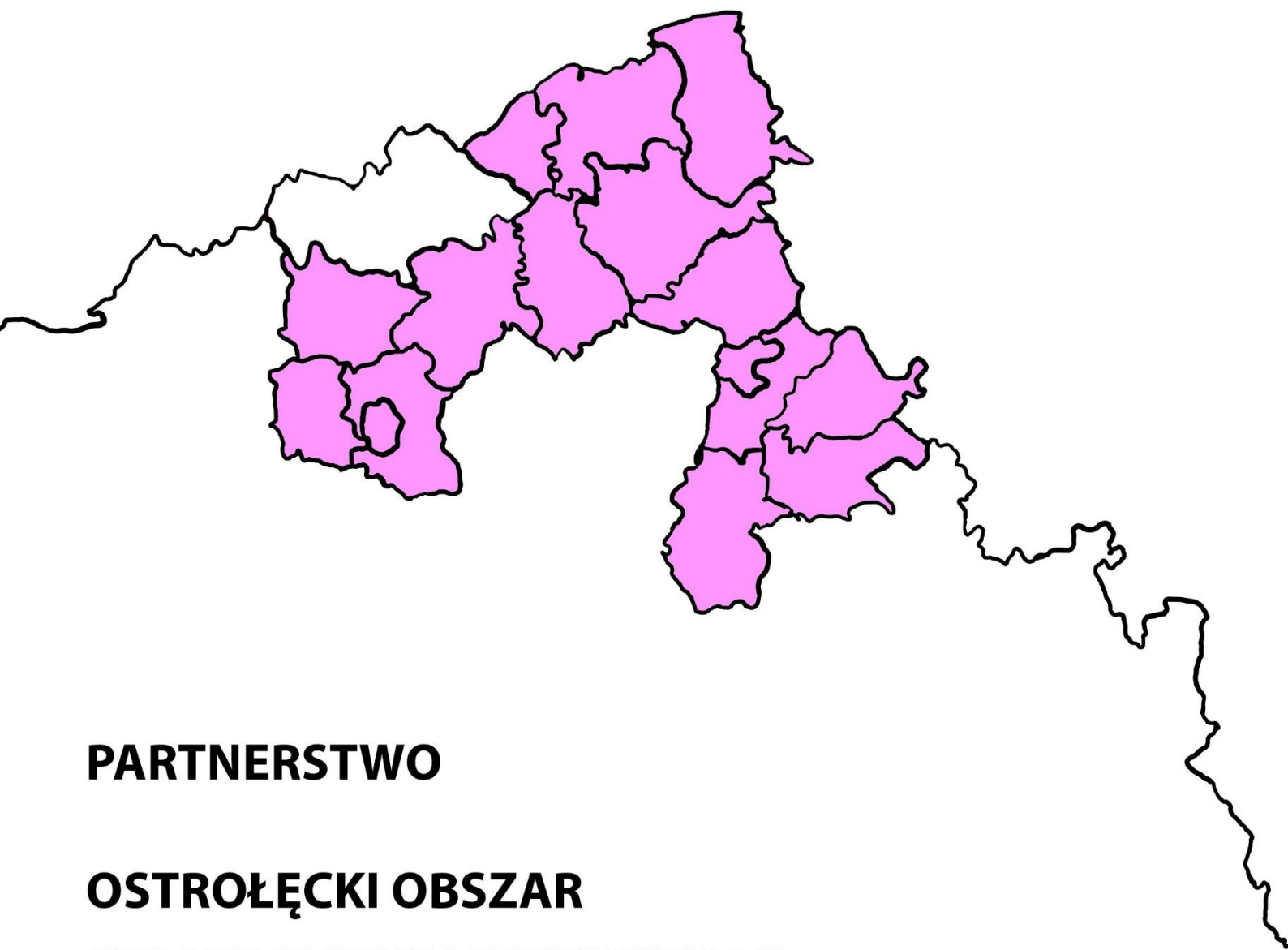

STRATEGIA ROZWOJU PONADLOKALNEGO

PARTNERSTWO

OSTROŁĘCKI OBSZAR

STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Fundusze Europejskie
dla Mazowsza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Mazowsze.
serce Polski

Strategia rozwoju ponadlokalnego

Partnerstwo

**Ostrołęcki Obszar Strategicznej
Interwencji**

Strategia terytorialna – strategia rozwoju ponadlokalnego

Partnerstwa Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Jakub Pyrzanowski, Sandra Kozica, Jakub Jackowski

Zespół ds. polityki przestrzennej

Michał Ciesielski, Małgorzata Klarczyk, Katarzyna Herma – Lempart, Aleksandra Niebylska, Karolina Wałęsa

Kierownik projektu CWD

Piotr Przybysz, Jarosław Komża

Strategia opracowywana jest w ramach projektu „Mazowieckie Centrum Wsparcia Doradczego” (dalej: MCWD) zainicjowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w ramach Funduszy dla Mazowsza 2021-2027. Celem projektu MCWD jest wzmocnienie kompetencji JST wchodzących w skład partnerstw samorządowych na terenie Mazowsza poprzez zapewnienie usług doradczych. Projekt realizowany jest przez Fundację Fundusz Współpracy we współpracy ze Związkiem Miast Polskich.

Szczegółowy zakres działań projektowych obejmuje: animację zacieśniania współpracy JST w Obszar Funkcjonalny, wzmacnianie mechanizmów zarządzania strategicznego, wsparcie w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie projektów zintegrowanych ujętych w strategiach terytorialnych, przeznaczonych do finansowania w ramach Mazowieckich Strukturalnych Inwestycji Terytorialnych, szkolenia i warsztaty dla kadry zaangażowanej w proces wdrożenia strategii terytorialnych/rozwoju ponadlokalnego oraz wymianę doświadczeń między partnerstwami.

Każda z 5 kategorii działań doradczych dla samorządów realizowana jest z wykorzystaniem trzech typów narzędzi: usługi doradczej, szkolenia lub warsztatu oraz spotkań networkingowych. W projekcie wykorzystamy doświadczenia z wcześniejszego, ogólnopolskiego projektu Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej – Centrum Wsparcia Doradczego – CWD.

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego Plus” realizowany jest w okresie od maja 2024 roku do kwietnia 2025 roku.

2025 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

1. Miasto Ostrołęka,
2. Gmina Lelis,
3. Gmina Rzekuń,
4. Gmina Goworowo,
5. Gmina Kadzidło
6. Gmina Myszyniec,
7. Gmina Łyse,
8. Gmina Troszyn,
9. Gmina Czerwin,
10. Gmina Czarnia,
11. Gmina Baranowo,
12. Powiat Ostrołęcki,
13. Miasto Przasnysz,
14. Gmina Przasnysz,
15. Gmina Czernice Borowe,
16. Gmina Jednorzec,
17. Powiat Przasnyski.

Skład Rady Partnerstwa

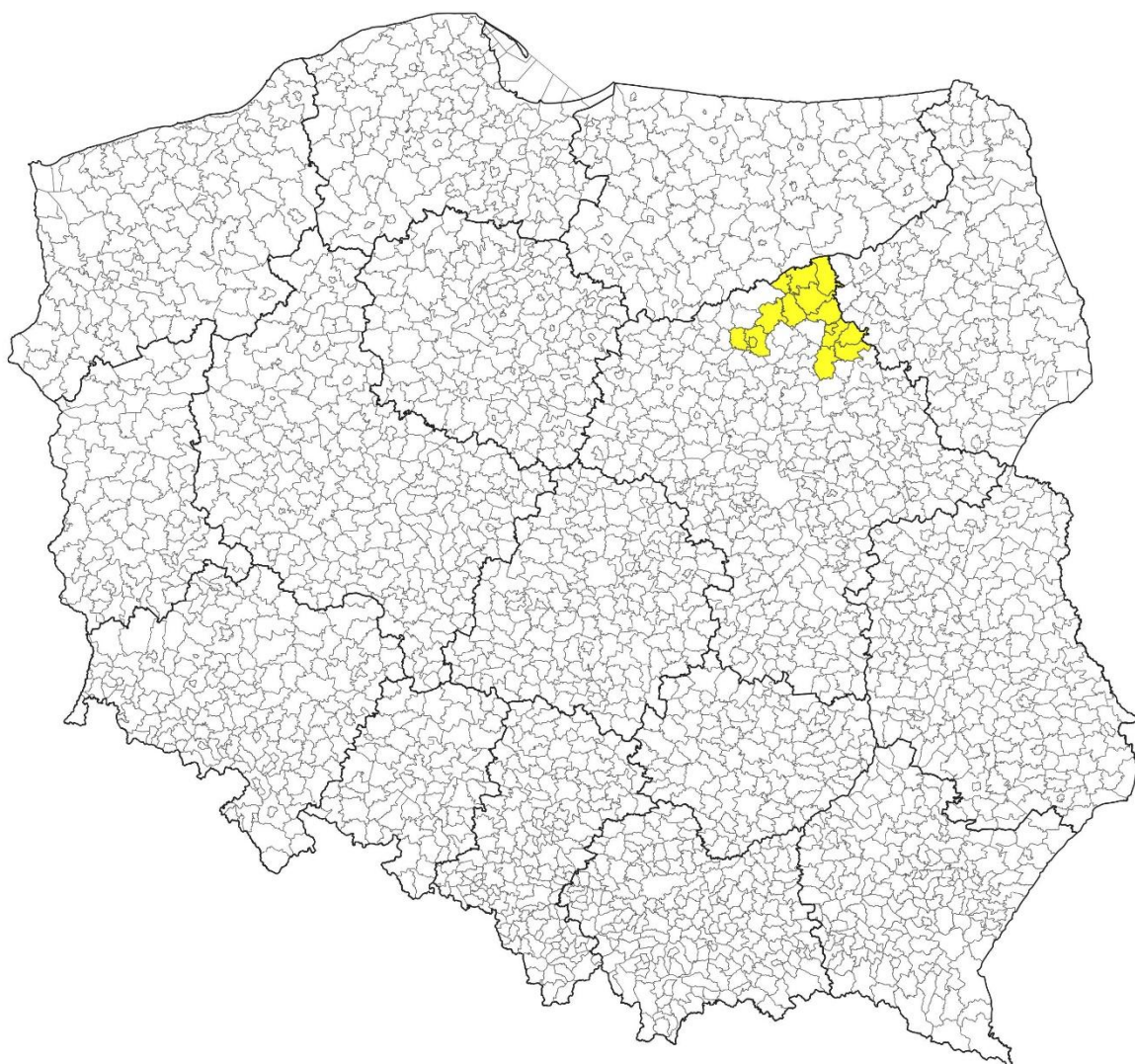
1. Paweł Niewiadomski (Przewodniczący) – Prezydent Miasta Ostrołęki,
2. Sławomir Ceberek – Burmistrz Myszyńca,
3. Stefan Prusik – Wójt Gminy Lelis,
4. Bartosz Podolak – Wójt Gminy Rzekuń,
5. Piotr Kosiorek – Wójt Gminy Goworowo,
6. Anna Śniadach – Wójt Gminy Kadzidło,
7. Grzegorz Fabiszewski – Wójt Gminy Łyse,
8. Edwin Mierzejewski – Wójt Gminy Troszyn,
9. Grzegorz Długokęcki – Wójt Gminy Czerwin,
10. Marek Piórkowski – Wójt Gminy Czarnia,
11. Marcin Wołosz – Wójt Gminy Baranowo,
12. Piotr Liżewski – Starosta Ostrołęcki,
13. Łukasz Chrostowski – Burmistrz Przasnysza,
14. Grażyna Wróblewska – Wójt Gminy Przasnysz,
15. Wojciech Brzeziński – Wójt Gminy Czernice Borowe,
16. Krzysztof Nizielski – Wójt Gminy Jednorzec,
17. Paweł Mostowy – Starosta Przasnyski.

Skład Grupy Roboczej

1. Aneta Gutowska-Grucelska (Koordynatorka) – Miasto Ostrołęka,
2. Magdalena Malanowska (Zastępczyni koordynatorki) – Miasto Ostrołęka,
3. Urszula Baranowska – Miasto Ostrołęka,
4. Daniel Bodziak – Gmina Lelis,
5. Paulina Pietrzak – Gmina Rzekuń,
6. Paweł Mierzejewski – Gmina Rzekuń,
7. Edyta Grzegorzczak – Gmina Goworowo,
8. Marta Stachelek – Gmina Kadzidło,
9. Marta Drężek – Gmina Myszyniec,
10. Jarosław Parda – Gmina Łyse,
11. Luiza Bednarczyk – Gmina Troszyn,
12. Justyna Czaplicka – Gmina Czerwin,
13. Sylwia Podporska – Gmina Czerwin,
14. Martyna Zawitowska – Gmina Czarnia,
15. Edyta Chmielewska-Drężek – Gmina Baranowo,
16. Katarzyna Grodzka – Powiat Ostrołęcki,
17. Barbara Chodkowska – Miasto Przasnysz,
18. Joanna Siedlecka – Miasto Przasnysz,
19. Dominika Marchewka – Gmina Przasnysz,
20. Justyna Zerman – Gmina Czernice Borowe,
21. Ewelina Wietecha – Gmina Jednorożec,
22. Cezary Miecznikowski – Powiat Przasnyski.

Spis treści

1. Wstęp	9
2. Synteza diagnozy, analiza uwarunkowań i powiązań strategicznych	11
2.1. Analiza zdiagnozowanych uwarunkowań rozwojowych	11
2.2. Analiza powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	18
3. Cele partnerstwa i ich operacjonalizacja	22
3.1. Cele strategii Partnerstwa	22
3.2. Cele operacyjne, kierunki działań i wiązki projektów podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	26
3.3. Rezultaty strategiczne	45
4. Wymiar przestrzenny w strategii rozwoju obszaru partnerstwa	48
4.1. Polityka przestrzenna	48
4.2. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa	86
4.3. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla partnerstwa	90
4.4. Planowanie transportu miejskiego	95
5. Projekty	122
5.1. Proces identyfikacji i wyboru projektów i przedsięwzięć	122
5.2. Lista projektów i przedsięwzięć do instrumentu terytorialnego	123
5.3. Lista przedsięwzięć	156
6. Wdrażanie: warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii	199
6.1. Zarządzanie wdrażaniem strategii	199
6.2. Monitorowanie i ocena wdrażania	204
7. Źródła finansowania	205
7.1. Źródła finansowania działań i projektów ujętych w strategii	205
7.2. Potencjał własny Partnerstwa	211
8. Wykazy i spisy	218
8.1. Spis rycin	218
8.2. Spis tabel	218
8.3. Spis Rysunków modelu	219

1. Wstęp

Jednym z celów polityki spójności Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej na lata 2021-2027 jest zwiększenie wpływów lokalnych wspólnot na kształtowanie polityki terytorialnej. Cel 5 „Europa bliżej obywateli” skupia się na wzmocnieniu roli samorządów terytorialnych w stymulowaniu procesów rozwojowych w oparciu o działania wynikające ze strategii terytorialnych. Fundamentem do podejmowania tych interwencji jest współpraca samorządów na bazie zawiązywanych partnerstw, w ramach odpowiednich instrumentów terytorialnych polityki spójności, tj. ZIT i IIT.

Niniejsza strategia rozwoju ponadlokalnego partnerstwa Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji stanowi odpowiedź na problemy, potrzeby rozwojowe, wyzwania i szanse wskazane w przeprowadzonej diagnozie obszaru partnerstwa. Strategia i jej proces przygotowywania są zgodne z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, ustawą o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. oraz ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r., a także z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw. Strategia zawiera m.in. syntezę diagnozy, cele, do których partnerstwo dąży oraz odpowiadające im kierunki działań, wskaźniki, model struktury funkcjonalno-przestrzennej, listę przedsięwzięć i projektów w ramach MSIT i listę przedsięwzięć poza MSIT wraz z informacją o ich wyborze, źródła finansowania i opis systemu wdrażania.

Wskazane w dokumencie projekty mają charakter zintegrowany w oparciu o założenia Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przedstawione w dokumencie pn. „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie 2021 -2027”. Z kolei prezentowane w strategii podejście zintegrowane oparte jest na autorskiej koncepcji wiązek projektowych, stanowiących fundament do wykazania powiązań między projektami, celami oraz działaniami. Zakres strategii, w szczególności w odniesieniu do wzoru listy projektów, podejścia zintegrowanego, wskaźników, został skonsultowany w toku prac nad strategią z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027.

Projekt strategii Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji został przygotowany przez partnerów i zespół ekspertów Związku Miast Polskich w okresie

listopad 2022 r. – kwiecień 2023 r. w ramach projektu Centrum Wsparcia Doradczego Plus, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Bieżąca aktualizacja dokumentu, spowodowana rozszerzeniem partnerstwa przygotowana została w okresie styczeń – lipiec 2025 r. w ramach projektu Mazowieckie Centrum Wsparcia Doradczego, finansowanego w ramach Funduszy Europejskich dla Mazowsza. W pracy nad dokumentem zaangażowani zostali przedstawiciele samorządów tworzących partnerstwo (Rada Partnerstwa oraz Grupa Robocza) oraz partnerzy społeczno-gospodarczy i interesariusze różnych środowisk. Ostateczny kształt projektu strategii został zatwierdzony przez Radę Partnerstwa.

2. Synteza diagnozy, analiza uwarunkowań i powiązań strategicznych

2.1. Analiza zdiagnozowanych uwarunkowań rozwojowych

2.1.1. Kluczowe problemy rozwojowe Partnerstwa

Analizę kluczowych problemów rozwojowych Partnerstwa „Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji” w raporcie diagnostycznym oparto na analizie danych wtórnych (desk research), analizie danych statystycznych i przestrzennych, badaniach ankietowych mieszkańców, a w szczególności – na wnioskach z warsztatów przeprowadzonych z przedstawicielami gmin.

W toku przeprowadzonych prac analitycznych oraz warsztatowych jako kluczowe problemy obszaru Partnerstwa OSI Ostrołęka wskazano:

Tabela 1. Zidentyfikowane problemy OSI Ostrołęka (1)

Problem 1: Niewykorzystany potencjał przyrodniczy i kulturowo-historyczny	
Przyczyny	OGRANICZENIA FORMALNO-PRAWNE • Rygorystyczne regulacje prawne dla obszarów chronionych • Problemy własnościowe (Wody Polskie, Lasy/Parki, gminy) • Obiekty objęte ochroną konserwatorską
	ORGANICZENIA INSTYTUCJONALNE - SŁABA ZDOLNOŚĆ WYKORZYSTANIA POTENCJAŁU • Brak platformy współpracy między organizacjami • Niechęć do współpracy poza obszarem swojej gminy/miasta • Brak pomysłu na wspólną promocję • Odbywa się wiele mniejszych imprez, a brak jednej wiodącej, kojarzonej z obszarem • Niskie wykorzystanie potencjału zasobów wodnych, terenów zielonych i zabytków • Zbyt silna koncentracja na sezonie letnim
	NIETYKORZYSTANY POTENCJAŁ MIESZKAŃCÓW

	• Brak dumy z miejsca zamieszkania • Pomimo dużego zaangażowania mieszkańców, brak liderów zdolnych do koordynacji działań • Każdy pracuje tylko „na siebie” – brak podejścia wspólnotowego
	UBOGA INFRASTRUKTURA OKOŁOTURYSTYCZNA • Brak infrastruktury noclegowej • Brak lokalnej oferty gastronomicznej
Skutki	• Zapomnienie o dziedzictwie kulturowym • Utrata możliwości rozwoju w kierunku regionu turystycznego • Niskie zaangażowanie mieszkańców we wspólne sprawy

Źródło: Raport diagnostyczny. Portret Partnerstwa Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji, s. 100.

Tabela 2. Zidentyfikowane problemy OSI Ostrołęka (2)

Problem 2: Odpływ młodych mieszkańców z obszaru OSI	
Przyczyny	SYTUACJA NA RYNKU PRACY • Brak atrakcyjnych miejsc pracy • Mniejsze zarobki w stosunku do innych miast • Brak programów inkubacyjnych dla młodych przedsiębiorców • Brak przestrzeni lokalowej wspieranej dla młodych przedsiębiorców • Brak czynnie działających instytucji otoczenia biznesu
	NISKA JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH • Wymagający usprawnienia transport zbiorowy na obszarze OSI • Słaba dostępność i jakość opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej • Brak publicznego szkolnictwa wyższego • Brak atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu (kulturalna, sportowe, rekreacyjna) • Uboga infrastruktura do spędzania wolnego czasu
	KOMUNIKACJA I TRANSPORT • Słabe połączenia komunikacyjne z większymi miastami • Niskie wykorzystanie zeroemisyjnych środków transportu miejskiego • Miasta nie realizują koncepcji miasta 15 minutowego
SKUTEK	• Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym

	• Status „starości demograficznej” • Ograniczenie kadr dla gospodarki
--	--

Źródło: Raport diagnostyczny. Portret Partnerstwa Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji, s. 101.

Tabela 3. Zidentyfikowane problemy OSI Ostrołęka (3)

Problem 3: Słaby rozwój mobilności wewnątrz i poza OSI	
Przyczyny	INFRASTRUKTURA DROGOWA, KOLEJOWA • Samorządy gminne nie są zarządcami dróg dojazdowych do miast i wsi • Zróżnicowanej jakości drogi publiczne • Brak bezpośredniego połączenia kolejowego w Warszawę, Olsztynem, Białymstokiem • Oddalony od centrum dworzec kolejowy w Ostrołęce • Daleka odległość od lotniska
	INFRASTRUKTURA PIESZO-ROWEROWA • Brak szlaku w ramach ścieżek EuroVelo • Niski poziom utwardzenia ścieżek rowerowych
	ASPEKTY PRAWNO-FORMALNE • Brak wpływu na podejmowanie decyzji przez stronę rządzącą • Brak realnych konsultacji planów i zamierzeń
SKUTEK	• Rosnąca frustracja mieszkańców i mieszkanki spowodowana problemami komunikacyjnymi • Zła jakość powietrza • Niskie zainteresowanie terenami inwestycyjnymi

Źródło: Raport diagnostyczny. Portret Partnerstwa Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji, s. 102.

2.1.2. Kluczowe potrzeby rozwojowe Partnerstwa

Potrzeby rozwojowe Partnerstwa OSI Ostrołęka bazują na przeprowadzonej analizie potencjałów i problemów Partnerstwa, podsumowanej w raporcie diagnostycznym za pomocą analizy SWOT.

Tabela 4. Analiza SWOT obszaru Partnerstwa

Mocne strony	Słabe strony
• Bogate dziedzictwo kulturowe • Stabilna sytuacja na rynku pracy • Atrakcyjne położenie komunikacyjne • Dynamiczny rozwój rolnictwa • Cenne zasoby przyrodnicze – NATURA 2000, Puszcza Kurpiowska, Puszcza Biała, dolina Narwi • Spokojna i bezpieczna przestrzeń do życia • Wysoka aktywność społeczna wśród dorosłych i seniorów • Przedsiębiorczość i inicjatywa młodego pokolenia	• Niewystarczająca jakość dróg, kolei i infrastruktury przystankowej • Ograniczony dostęp do dobrze płatnych i atrakcyjnych miejsc pracy • Słaba dostępność szybkiego Internetu • Niskie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii • Niefunkcjonalny transport publiczny między gminami • Mało rozwinięta sieć ścieżek rowerowych • Niewielka promocja walorów turystycznych i rekreacyjnych obszaru • Brak instytucji wspierających małą przedsiębiorczość • Niedostateczna infrastruktura kanalizacyjna i gazowa
Szanse	Zagrożenia
• Rozwój turystyki opartej na historii i kulturze regionu • Wzmocnienie marki Kurpi • Zacieśnienie współpracy międzysektorowej • Rosnąca rola turystyki w krajowej gospodarce i PKB • Coraz powszechniejsza praca zdalna i technologie cyfrowe • Nowe inwestycje w rolnictwie i modernizacja gospodarstw • Rozwój regionu w kontekście budowy CPK • Możliwości wynikające z ustawy o funduszu sołeckim • Aktywizacja społeczności wiejskich	• Brak modernizacji dróg krajowych przebiegających przez region • Pomijanie obszaru w strategicznych sieciach rozwoju • Ograniczone możliwości wyznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową • Chaos przestrzenny i koszty generowane przez rozlewanie się zabudowy – niedostateczne pokrycie planami zagospodarowania lub zbyt liberalne ich ustalanie • Niepewność wokół polityki energetycznej UE i przyszłości Elektrowni Ostrołęka

• Inwestycje w infrastrukturę wodną • Sprzyjające warunki do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	• Kryzys finansów publicznych i ryzyko spowolnienia gospodarczego • Wzrost natężenia ruchu samochodowego i jego skutki środowiskowe • Potencjalne zagrożenia epidemiologiczne • Wzrost ryzyka zagrożeń militarnych i terrorystycznych
---	--

Źródło: Raport diagnostyczny. Portret Partnerstwa Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji, s. 121.

Wykorzystując dostępne narzędzia badawcze, wyniki badań opinii mieszkańców, lokalnych liderów, analizując sytuację społeczną, gospodarczą oraz środowiskowo-przestrzenną, a także odpowiadając na problemy obszaru Partnerstwa Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji, sformułowano osiem wyzwań strategicznych, na które powinna odpowiedzieć przygotowywana strategia rozwoju.

8 WYZWAŃ STRATEGICZNYCH

1. Powstrzymanie zjawiska depopulacji i pozyskiwanie nowych mieszkańców.

Obszar Partnerstwa Ostrołęckiego OSI doświadcza stopniowego spadku liczby mieszkańców, co wynika głównie z migracji młodych ludzi w wieku produkcyjnym do większych ośrodków miejskich. Zjawisku temu towarzyszy proces starzenia się lokalnych społeczności. W kontekście rozszerzenia terytorium Partnerstwa szczególnie ważne staje się wdrażanie kompleksowych działań, które z jednej strony będą przeciwdziałać emigracji, a z drugiej – tworzyć warunki sprzyjające osiedlaniu się nowych mieszkańców, zarówno z regionu, jak i spoza jego granic.

2. Wykorzystanie potencjałów do zachęcenia młodych ludzi do osiedlania się na terenie Partnerstwa.

Wyjazdy młodzieży z obszaru Partnerstwa, zwłaszcza w wieku 18–21 lat, mają charakter trwały i wynikają przede wszystkim z braku lokalnych uczelni wyższych oraz ograniczonych perspektyw rozwoju zawodowego. Konieczne jest nie tylko podniesienie jakości kształcenia zawodowego i technicznego, ale także stworzenie mechanizmów wspierających młodych ludzi w powrocie po zakończeniu edukacji – poprzez rozwój nowoczesnego rynku pracy, wsparcie przedsiębiorczości oraz działania sprzyjające trwałemu związaniu ich z regionem.

3. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla kreowania wizerunku obszaru o potencjale kulturowym.

Obecnie Partnerstwo często postrzegane jest jako teren tranzytowy, a jego tożsamość kulturowa jest mało rozpoznawalna. Tymczasem dziedzictwo Kurpiowszczyzny oraz historyczne tradycje szlacheckie, chłopskie i mieszczańskie to wyjątkowe zasoby, które mogą stać się fundamentem budowy silnej marki regionu. Należy dążyć do stworzenia spójnej oferty kulturalnej i turystycznej, która pozwoli wykreować atrakcyjny wizerunek obszaru w wymiarze ponadlokalnym.

4. Wykorzystanie potencjału przyrodniczego w rozwoju turystyki.

Naturalne walory regionu – rozległe kompleksy leśne, czyste powietrze, doliny rzeczne oraz obszary chronione – stanowią unikalny potencjał dla rozwoju funkcji turystycznych. Działania powinny koncentrować się na uporządkowaniu i dostosowaniu tych terenów do potrzeb odwiedzających oraz mieszkańców, tak aby pełniły funkcję rekreacyjną, edukacyjną i gospodarczą przy jednoczesnym zachowaniu równowagi środowiskowej.

5. Tworzenie warunków dla rozwoju atrakcyjnych miejsc pracy.

Pomimo relatywnie niskiego bezrobocia, Partnerstwo boryka się z problemem niewystarczającej liczby dobrze płatnych, atrakcyjnych miejsc pracy – szczególnie dla młodych osób. Potrzebne są inwestycje w rozwój branż przyszłości, takich jak sektor kreatywny, cyfrowy czy zielona gospodarka. Ważną rolę odegrają także inkubatory przedsiębiorczości i programy wspierające rozwój lokalnych inicjatyw biznesowych.

6. Poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej (mobilność) obszaru Partnerstwa

Ograniczona dostępność komunikacyjna stanowi poważną barierę rozwoju społecznego i gospodarczego. Konieczne są inwestycje w poprawę jakości infrastruktury drogowej i kolejowej, rozwój publicznego transportu zbiorowego, a także tworzenie infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej. Szczególnym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zakorkowaniu Ostrołęki i Przasnysza oraz zapewnienie spójnych rozwiązań transportowych dla całego, poszerzonego obszaru Partnerstwa.

7. Budowanie społeczeństwa otwartego i zaangażowanego w rozwój wspólnoty lokalnej.

Na tle innych regionów o podobnej strukturze, obszar Partnerstwa charakteryzuje się niskim poziomem aktywności społecznej oraz ograniczoną integracją lokalnych

wspólnot. Konieczne jest rozwijanie działań animacyjnych i edukacyjnych wspierających organizacje pozarządowe, koła gospodyń wiejskich, kluby seniora czy młodzieżowe grupy nieformalne. Kluczowe będzie tworzenie przestrzeni do budowania relacji międzyludzkich oraz zaangażowania mieszkańców w życie społeczne i publiczne.

8. Adaptacja do zmian klimatu i zwiększenie wykorzystania OZE w zdywersyfikowanych formach.

Zmiany klimatu i rosnące koszty energii wymagają pilnych działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii. Strategia powinna wspierać mieszkańców oraz instytucje publiczne w procesie termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła oraz inwestycji w technologie przyjazne środowisku. Należy również rozwijać doradztwo energetyczne oraz budować świadomość ekologiczną wśród społeczności lokalnych.

2.1.3. Kluczowe potencjały rozwojowe Partnerstwa

Analizę kluczowych potencjałów rozwojowych Partnerstwa OSI Ostrołęka w raporcie diagnostycznym oparto na analizie danych wtórnych (*desk research*), analizie danych statystycznych i przestrzennych, badaniach ilościowych mieszkańców oraz ilościowych i jakościowych lokalnych liderów, jak również na ustaleniach serii warsztatów przeprowadzonych z przedstawicielami gmin. W identyfikacji kluczowych potencjałów obszaru szczególną rolę odegrała realizowana wspólnie z przedstawicielami gmin identyfikacja kluczowych zasobów i produktów lokalnych.

Tabela 5. Zasoby i produkty zdefiniowane na obszarze OSI Ostrołęka

	Zasoby	Produkty
Kluczowe	• Kultura kurpiowska oraz potencjał tradycji i folkloru Mazowsza • Rzeką Narew wraz z nadrzeczem • Położenie przy trasie na Mazury	• Oferta turystyczna • Oferta rekreacyjna • Wodna baza turystyczno-sportowa (w tym szlaki kajakowe) • Rozpoznawalne imprezy kulturalne (w tym widowiska obrzędowe) • Kuchnia regionalna – regionalne produkty kulinarne
Ważne	• Obszar NATURA 2000 • Wypracowane relacje międzyludzkie (KGW, OSP)	• Zaplecze sportowe • Obiekty zabytkowe

Źródło: Raport diagnostyczny. Portret Partnerstwa Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji, s. 92.

Kluczowymi zasobami obszaru OSI Ostrołęka jest kultura kurpiowska oraz potencjał tradycji i folkloru Mazowsza, zielone tereny dorzecza Narwi oraz położenie przy trasie „na Mazury”. Na tych zasobach Partnerstwo budować będzie swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych obszarów kraju. Bazując na walorach przyrodniczych oraz niewykorzystanym dziedzictwie kulturowym, z poszanowaniem tradycji i kultury, obszar OSI Ostrołęka tworzyć będzie plan, przyczyniający się do rozwoju Partnerstwa.

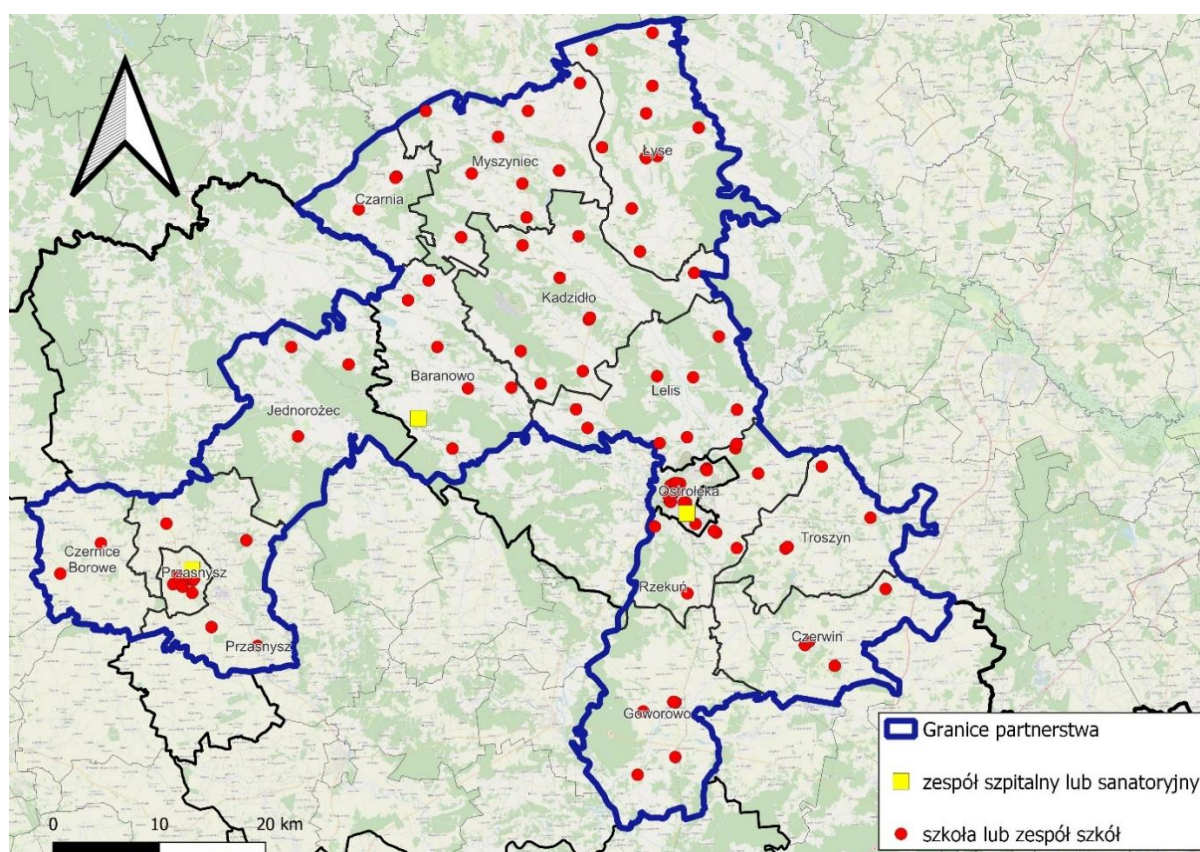
2.2. Analiza powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze wskazuje Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji jako subregionalny biegun wzrostu w regionie i obszar strategicznej interwencji. W ramach diagnozy poprzedzającej pracę nad Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze (przyjętej Uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.), zasięg obszarów funkcjonalnych średnich miast województwa został zaproponowany przez samych władarzy miast w odpowiedzi na pismo Marszałka Województwa Mazowieckiego z prośbą o wskazanie granic (całe gminy) potencjalnego obszaru funkcjonalnego miasta. Obszar ten miał zostać zidentyfikowany we współpracy z jednostkami samorządu

terytorialnego z otoczenia miasta w oparciu o rzeczywiste powiązania funkcjonalne, tj. np. dojazdy do pracy, wskaźniki migracji, wskaźniki skolaryzacji. Po konsultacjach z samorządami gmin Prezydent Miasta Ostrołęki wskazał, jako obszar funkcjonalny miasta, następujące jednostki samorządu terytorialnego: Miasto Ostrołęka, Gmina Lelis, Gmina Olszewo-Borki, Gmina Rzekuń, Gmina Goworowo, Gmina Kadzidło, Gmina Myszyniec. W trakcie realizacji projektu CWD+ do Partnerstwa dołączył Powiat Ostrołęcki, a z prac nad przygotowaniem zrezygnowała gmina Olszewo-Borki. W połowie 2024 roku, o rozszerzenie partnerstwa ze względu na pewne powiązania funkcjonalne zawnioskowały kolejne samorządy, a partnerstwo w grudniu 2024 roku rozszerzone zostało o Powiat Przasnyski, Miasto Przasnysz oraz Gminę Czerwin, Gminę Troszyn, Gminę Baranowo, Gminę Łyse, Gminę Czarnia, Gminę Przasnysz, Gminę Jednorzec, Gminę Czernice Borowe.

W toku diagnozy obszaru Partnerstwa OSI Ostrołęka przeprowadzono pogłębioną analizę powiązań funkcjonalnych gmin. Objęła ona powiązania wynikające z korzystania z usług publicznych i rynkowych poza obszarem swojej gminy, dojazdy do pracy, migracje wewnętrzne, a także powiązania przyrodnicze i transportowe. Diagnoza potwierdziła powiązanie funkcjonalne między gminami tworzącymi Partnerstwo, równocześnie wskazała, że intensywność tych powiązań jest różna dla różnych gmin. Mimo, że Ostrołęka pełni funkcję ośrodka centralnego dla Partnerstwa, to w przypadku np. szkolnictwa, Gmina Miejsko-Wiejska Myszyniec, czy też Miasto Przasnysz są niemalże samowystarczalne, a gminy do nich przyległe korzystają z ich usług, a nie Ostrołęki. Bardzo silne powiązania funkcjonalne łączą miasto Ostrołękę z gminą Rzekuń, Lelis i Olszewo-Borki.

Ryc. 1 Rozmieszczenie podstawowych usług społecznych na terenie Partnerstwa

Źródło: Raport diagnostyczny. Portret Partnerstwa Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji, s. 29.

Partnerstwo jest wewnętrznie spójne i wykazuje wzajemne oddziaływania wewnątrz obszaru. Głównym ośrodkiem funkcjonalnym, odgrywającym dominującą rolę na terenie Partnerstwa, jest Ostrołęka. Miasto stanowi centrum OSI i jednocześnie jest głównym dostawcą większości usług publicznych i rynkowych. W głównej mierze miasto zaspokaja potrzeby swoich mieszkańców oraz mieszkańców pobliskich gmin wiejskich.

Gminy położone najdalej od Ostrołęki wykazują częściej samowystarczalność w zaspokajaniu potrzeb swoich mieszkańców. Starają się zapewnić infrastrukturę publiczną oraz stworzyć odpowiednie warunki dla funkcjonowania usług rynkowych na terenie jednostki, ograniczając potrzeby poszukiwania usług poza jej obszarem.

Wyniki analiz pokazują, że gminy należące do Partnerstwa są dobrze zorganizowane w zaspokajaniu potrzeb swoich mieszkańców, a Partnerstwo jest gotowe instytucjonalnie (w tym infrastrukturalnie) do budowania i kontynuowania dalszej, rzeczywistej współpracy. Mieszkańcy OSI najczęściej importują spoza obszaru Partnerstwa usługi kultury wysokiej.

Partnerstwo jest praktycznie samowystarczalne w większości kategorii. Nie ma problemu z dostępnością usług edukacji podstawowej i opieki nad dzieckiem (przedszkole, żłobek), edukacji w szkołach ponadpodstawowych, handlu podstawowymi artykułami gospodarstwa domowego i żywności, drobnych usług naprawczych, usług typu „beauty”.

Diagnoza wykazała także powiązania funkcjonalne w wymiarze środowiskowo-przestrzennym. W szczególności warto zwrócić uwagę na:

- Powiązania przyrodnicze – przez obszar Partnerstwa przepływa rzeka Narew, kiedyś ważny szlak komunikacyjny. Dziś trasa wodna z Warszawy na Mazury uczęszczana jest przez żeglarzy i kajakarzy. Z jezior mazurskich wypływają: Omulew, Rozoga i Szkwa. Płyną równolegle do siebie przez Puszcę Kurpiowską i zasilają wody Narwi;
- Powiązania związane z usługami komunalnymi – obejmujące publiczny transport zbiorowy.

3. Cele partnerstwa i ich operacjonalizacja

3.1. Cele strategii Partnerstwa

3.1.1. Cel ogólny (misja) Partnerstwa

W oparciu o włączający model współpracy, w ramach organizowanych spotkań z lokalnymi liderami społecznymi, ekspertami tematycznymi, Rada Partnerstwa OSI Ostrołęka przyjęła następującą treść misji Partnerstwa:

Celem nadrzędnym OSI Ostrołęka jest realizacja wspólnych interesów w zakresie zwiększenia atrakcyjności obszaru Partnerstwa do mieszkania, pracy oraz spędzania wolnego czasu.

3.1.2. Cele strategiczne Partnerstwa

Bazując na podsumowaniu dokonanej diagnozy, po dokonaniu szczegółowych konsultacji wewnątrz Partnerstwa wskazano 4 cele strategiczne:

1. Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego.
2. Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru.
3. Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń.
4. Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych.

Tab. 2. Tabela integracji celów szczegółowych strategii

Cele szczegółowe strategii:	Cel koresponduje z wymiarami:			
	Społeczny	Gospodarczy	Środowiskowy	Przestrzenny
Cel 1 – Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego.	X	X		
Cel 2 – Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru.	X	X		
Cel 3 – Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń.			X	X
Cel 4 – Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych.	X	X	X	X

Źródło: Opracowanie własne

Cel 1 – Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego

Celem strategicznym „Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego” jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności regionu dla inwestorów. W ramach tego celu planowane są działania zmierzające do rozwoju infrastruktury technicznej, naukowej i kulturalnej, a także wspierania przedsiębiorczości, innowacyjności i zrównoważonego rozwoju.

Planowane są inwestycje w rozwój sieci dróg, aby ułatwić przemieszczanie się osób oraz towarów. Ważnym elementem będzie także rozwój energii odnawialnej, jak również modernizacja istniejących sieci energetycznych.

W celu zwiększenia atrakcyjności regionu dla inwestorów planowane są działania na rzecz rozwoju turystyki, kultury oraz dziedzictwa narodowego. Ważnym elementem będzie także rozwijanie sektora usług, w tym sektora zdrowia oraz edukacji.

Cel 2 – Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru

Celem strategicznym „Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru” jest zwiększenie partycypacji mieszkańców w procesie podejmowania decyzji oraz w życiu społecznym, kulturalnym i ekonomicznym regionu.

Planowane są działania mające na celu stworzenie warunków dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz poprawę jakości dialogu między mieszkańcami, władzami lokalnymi i przedsiębiorcami.

W ramach celu strategicznego przewidziane są także inicjatywy na rzecz edukacji obywatelskiej, kultury i sztuki. Istotnym elementem będzie również rozwijanie wolontariatu, wspieranie organizacji pozarządowych oraz deinstytucjonalizacja usług społecznych.

Ważnym aspektem działań będzie także rozwój usług społecznych, w tym dziedzin takich, jak opieka nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, czy dziećmi. W ramach planowanych działań przewidziano także rozwój infrastruktury sportowej oraz rekreacyjnej, co pozwoli na zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców.

Cel 3 – Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń

Celem strategicznym „Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń” jest zagwarantowanie zrównoważonego rozwoju regionu poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych oraz uregulowanie zagospodarowania przestrzennego.

Planowane są działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego oraz zrównoważony rozwój przestrzenny i gospodarczy. W ramach celu strategicznego przewidziano m.in. inwestycje w rozwój odnawialnych źródeł energii oraz modernizację istniejącej infrastruktury technicznej, takiej, jak: sieci energetyczne, wodne, kanalizacyjne czy transportowe.

Ważnym elementem działań będzie wprowadzenie rozwiązań sprzyjających zrównoważonemu wykorzystaniu zasobów naturalnych, jak chociażby segregacja odpadów, redukcja emisji CO₂ czy ochrona bioróżnorodności.

Celem działań jest również uporządkowanie przestrzeni i zapewnienie harmonijnego rozwoju regionu poprzez opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego oraz rozwój infrastruktury technicznej.

Cel 4 – Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych

Cel strategiczny „Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych” ma prowadzić do zwiększenia efektywności zarządzania rozwojem lokalnym oraz poprawy jakości usług publicznych świadczonych dla mieszkańców.

Planowane są działania mające na celu rozwój instytucji publicznych i administracji lokalnej, poprawę ich funkcjonowania oraz wzmacnianie roli społeczeństwa w procesie podejmowania decyzji dotyczących rozwoju regionu.

W ramach celu strategicznego przewidziano m.in. wdrażanie nowoczesnych rozwiązań umożliwiających lepsze zarządzanie i kontrolę wykorzystywanych zasobów oraz usprawnienie procesów administracyjnych, w tym funkcjonowanie Biura Partnerstwa.

Ważnym elementem działań będzie rozwijanie kompetencji pracowników instytucji publicznych i administracji lokalnej poprzez szkolenia i programy rozwoju zawodowego oraz rozwój dialogu między instytucjami publicznymi a mieszkańcami, poprzez organizację konsultacji społecznych i debat, co pozwoli na lepsze zrozumienie potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz lepsze dopasowanie oferty usług publicznych do ich potrzeb.

3.1.3. Wizja strategiczna partnerstwa

W proces opracowania wizji Partnerstwa aktywnie zostali włączeni mieszkańcy, w tym liderzy społeczni i samorządowi, co stanowiło fundament partycypacyjnego podejścia do tworzenia strategii. Konsultacje społeczne, warsztaty tematyczne oraz badania opinii publicznej pozwoliły uwzględnić różnorodne perspektywy i oczekiwania lokalnych społeczności, a także uwidoczniły kierunki, które mieszkańcy postrzegają jako kluczowe dla przyszłości obszaru. Szczególną rolę odegrali lokalni liderzy – przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, nauczyciele, młodzież oraz członkowie kół gospodyń wiejskich i klubów seniora – którzy dzielili się wiedzą, doświadczeniem i pomysłami w toku prac Grupy Roboczej oraz spotkań z Radą Partnerstwa. Dzięki ich zaangażowaniu wizja rozwoju Partnerstwa zyskała wymiar społecznej akceptacji i została ukształtowana w sposób odzwierciedlający autentyczne potrzeby i ambicje mieszkańców całego Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji.

Wypracowana wizja OSI Ostrołęka to:

Partnerstwo OSI Ostrołęka w pełni korzysta ze swoich **zasobów przyrodniczych i kulturowych**. **Dorzecze Narwi**, jako obszar, który przyciąga nie tylko lokalnych mieszkańców, ale także przedsiębiorców i turystów, jest **centrum życia Partnerstwa**. Pozostałe walory przyrodnicze i kulturowe, a w szczególności **dziedzictwo kulturowe Kurpi**, są powodem do dumy oraz marką lokalną. Rozwój kapitału społecznego, inwestycje w młodych ludzi, lokalną infrastrukturę, zieloną energię oraz mobilność powodują, że OSI Ostrołęka jest **miejscem dobrym do życia, spędzania wolnego czasu i pracy**. Zrównoważony rozwój wpływa pozytywnie na wszystkie gminy w obszarze.

3.2. Cele operacyjne, kierunki działań i wiązki projektów podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

3.2.1. Metoda formułowania definicji

Dla zrozumienia logiki materiału przygotowano definicje poszczególnych poziomów realizacji celów.

Cel operacyjny to wyodrębniony pod każdym celem strategicznym zbiór typów działań odnoszący się do poszczególnych, tematycznie zebranych aspektów realizacji. Ponieważ cele operacyjne są pierwszym poziomem operacjonalizacji danego celu szczegółowego, przyjęto zasadę, że do każdego celu szczegółowego strategii jest przyporządkowana konkretna lista planowanych celów operacyjnych.

Kierunek działań to sformułowane ogólnie (kierunkowo, nie na poziomie konkretnego wykonawczego) obszary aktywności (np. „ochrona środowiska”, „usprawnienie systemu transportu” itp.), jakie będą podejmowane dla osiągnięcia danego celu operacyjnego strategii. Dotyczą one przede wszystkim działań w perspektywie 2030 roku.

Typy projektów to wykaz konkretnych rodzajów aktywności wdrażających cel, opisanych na poziomie konkretnego wykonawczego. Do każdego kierunku działań jest przypisany wykaz typów projektów, jakie są dopuszczone w ramach danego typu

działań (na przykład: w typie działań „usprawnienie systemu transportu” można wyróżnić następujące typy projektów: „a) zakup taboru, b) wdrożenie systemów sterowania zintegrowanego, c) budowa węzłów intermodalnych”). Podkreślić należy, że chodzi tu o wykaz typów projektów, nie zaś wykaz poszczególnych projektów.

3.2.2. Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i typy projektów dla OSI Ostrołęka

Tabela 6. Cel strategiczny 1 - Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego

Cel strategiczny 1.			
Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
1.1. Wysokiej jakości kadry dla gospodarki	1.1.1.	Rozwój szkolnictwa wyższego	• Wsparcie tworzenia terenowych oddziałów uczelni wyższych.
	1.1.2.	Rozwój kształcenia ustawicznego i zawodowego	• Rozwój i dostosowanie programów kształcenia na potrzeby gospodarki lokalnej. • Promocja kształcenia zawodowego. • Podnoszenie jakości infrastruktury szkolnictwa zawodowego. • Rozwój oferty kształcenia ustawicznego, w tym w formach zdalnych.
	1.1.3.	Pozyskiwanie kadr, w tym wysokowykwalifikowanych	• Polityka kadrowa samorządów nastawiona na pozyskanie wykwalifikowanego personelu.
	1.1.4.	Promocja rzemiosł dawnych i twórców ludowych	• Wsparcie tworzenia Uniwersytetów Ludowych. • Promocja zawodów wymierających oraz wsparcie przekazywania wiedzy w tym zakresie. • Tworzenie przestrzeni do rozwoju i promocji rzemiosła dawnego. • Promocja twórców ludowych.

Cel strategiczny 1.			
Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
1.2. Konkurencyjne przedsiębiorstwa	1.2.1.	Aktywna polityka proinwestycyjna	• Kształtowanie spójnej polityki podatkowej obszaru, przyjaznej inwestorom. • Polityka inwestycyjna OSI Ostrołęka w zakresie rozwoju infrastruktury i przestrzeni dla przedsiębiorców. • Dookonalanie systemu obsługi przedsiębiorców. • Kształtowanie polityki mieszkaniowej poprawiającej dostępność mieszkań dla mieszkańców Partnerstwa.
	1.2.2.	Wzrost innowacyjności gospodarki lokalnej	• Rozwój badań na rzecz rozwoju innowacyjności lokalnych firm, w tym poprzez doradztwo, kontakt z ośrodkami realizującymi badania oraz współpracę z instytucjami otoczenia biznesu. • Wspieranie inkubacji i rozwoju przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych.
	1.2.3.	Rozwój kultury przedsiębiorczości	• Edukacja dla przedsiębiorczości. • Promocja sukcesów lokalnych firm i ich produktów.
	1.2.4.	Rozwój stabilnych miejsc pracy	• Wsparcie tworzenia i rozwoju miejsc pracy o konkurencyjnych wynagrodzeniach. • Poszukiwanie i przyciąganie przedsiębiorców tworzących miejsca pracy w sektorach technologicznych i pozaprodukcyjnych miejsc pracy. • Promocja możliwości pracy na terenie OSI Ostrołęka z wykorzystaniem pracy zdalnej.

Cel strategiczny 1.			
Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
	1.2.5.	Rozwój sektorów kluczowych i nowych branż	- Wsparcie rozwoju przemysłu rolno-spożywczego (w szczególności przemysłu mleczarskiego), usług turystycznych, branży logistycznej i transportowej, rolnictwa. - Wsparcie nowych branż o dużym potencjale rozwoju i kreowania dobrze płatnych miejsc pracy. - Wykorzystanie potencjału obszaru na potrzeby rozwoju „srebrnej gospodarki”.
1.3. Szeroka współpraca gospodarcza	1.3.1.	Współpraca wewnętrzna	- Synergia aktywności kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i gospodarczej lokalnych podmiotów. - Animowanie współpracy nauka-biznes-samorząd. - Promocja nowoczesnych metod współpracy. - Monitorowanie karier absolwentów – mieszkańców OSI Ostrołęka.
	1.3.2.	Promocja gospodarcza	- Tworzenie warunków do wspólnej i wzajemnej promocji przedsiębiorstw. - Prowadzenie wspólnej promocji gospodarczej i turystycznej OSI Ostrołęka. - Organizacja rozpoznawanych w kraju i za granicą wydarzeń gospodarczych.
	1.3.3.	Współpraca zewnętrzna	Rozwój współpracy międzynarodowej.

Cel strategiczny 1.			
Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
			Promowanie OSI Ostrołęka jako miejsca atrakcyjnego do lokalizacji przedsięwzięć z branży logistycznej, transportowej.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7. Cel strategiczny 2 - Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru

Cel strategiczny 2.			
Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
2.1. Kompetentni mieszkańcy	2.1.1.	Rozwój systemu edukacji	- Zwiększenie dostępności opieki żłobkowej poprzez rozwój infrastruktury i poprawę jakości usług. - Zwiększenie jakości edukacji przedszkolnej. - Poprawa jakości edukacji podstawowej i ponadpodstawowej poprzez rozwój infrastruktury i wzrost poziomu kształcenia. - Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży pozwalającej na rozwój zainteresowań i talentów. - Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami, uwzględniające wczesną i cykliczną diagnostykę. - Rozwój i tworzenie klas profilowanych.

Cel strategiczny 2.			
Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
	2.1.2.	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców	- Rozwój kompetencji cyfrowych poprzez organizację szkoleń dla różnych grup wiekowych. - Poprawa dostępu do usług publicznych poprzez wdrażanie rozwiązań z zakresu e-administracji. - Poprawa infrastruktury teleinformatycznej w placówkach edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.
2.2. Zdrowi mieszkańcy	2.2.1.	Poprawa jakości opieki zdrowotnej	- Wsparcie dostępności usług ochrony zdrowia dla mieszkańców. - Wsparcie infrastruktury placówek ochrony zdrowia. - Realizacja projektów terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla mieszkańców.
	2.2.2.	Rozwój profilaktycznych programów prozdrowotnych	- Realizacja prozdrowotnych programów profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych do różnych grup wiekowych. - Realizacja prozdrowotnych programów profilaktycznych dotyczących różnych chorób i zaburzeń rozwojowych.
2.3. Zintegrowani mieszkańcy	2.3.1.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	- Poprawa wsparcia instytucjonalnego i środowiskowego dla grup wykluczonych społecznie z uwzględnieniem indywidualizacji prowadzonych działań. - Prowadzenie programów profilaktycznych i poradnictwa specjalistycznego dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 2.			
Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
			• Tworzenie przestrzeni publicznych wspierających integrację społeczną grup marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Poprawa dostępności oferty kulturalnej, rozrywkowej, sportowej, rekreacyjnej i edukacyjnej dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
	2.3.2.	Zapewnienie integracji społecznej seniorów	• Rozwój instytucjonalnych form opieki, integracji społecznej i zawodowej seniorów. • Rozwój różnych form usług opiekuńczych dla seniorów. • Wzmacnianie więzi międzypokoleniowych poprzez działania angażujące seniorów i przedstawicieli różnych grup wiekowych. • Tworzenie przestrzeni publicznych wspierających integrację społeczną seniorów.
	2.3.3	Wzmacnianie partycypacji społecznej	• Działania edukacyjne rozwijające kompetencje obywatelskie i społeczne. • Tworzenie możliwości udziału mieszkańców w podejmowaniu kluczowych decyzji dla OSI. • Rozwój współpracy władz samorządowych z różnorodnymi organizacjami społecznymi i gospodarczymi.

Cel strategiczny 2.			
Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
	2.3.4	Integracja imigrantów w środowisku lokalnym	- Monitorowanie napływu imigrantów na teren Partnerstwa z uwzględnieniem danych demograficznych. - Włączanie imigrantów w funkcjonowanie społeczności lokalnej z uwzględnieniem dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, rynku pracy, sportu i kultury. - Prowadzenie szkoleń i poradnictwa dla imigrantów wspierających ich integrację w środowisku lokalnym.
	2.3.5	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	- Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, rynku pracy i kultury. - Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeniach publicznych. - Realizacja kampanii edukacyjnych uświadamiających społeczeństwu potrzeby osób z niepełnosprawnościami i promujących włączanie osób z niepełnosprawnościami do życia społecznego.
2.4. Aktywni mieszkańcy	2.4.1	Rozwój oferty sportowej i rekreacyjnej	- Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. - Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru w celu rozbudowy istniejących i tworzenia nowych miejsc rekreacji, w szczególności poprzez zagospodarowanie Narwi wraz z dorzeczem. - Wsparcie finansowe i infrastrukturalne rozwoju sportu amatorskiego i zawodowego.

Cel strategiczny 2.			
Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
			- Włączenie mieszkańców w życie sportowe i rekreacyjne poprzez promocję sportu rodzinnego. - Rozwój oferty sportu masowego, rodzinnego dostosowanego do potrzeb różnych grup mieszkańców.
	2.4.2	Rozwój oferty kulturalnej i rozrywkowej	- Rozwój infrastruktury kulturalnej i rozrywkowej. Wsparcie finansowe i infrastrukturalne przedsięwzięć kulturalnych realizowanych w oparciu o zdiagnozowane potrzeby mieszkańców. - Poprawa jakości oferty kulturalnej i rozrywkowej dostosowanej do potrzeb różnych wiekowych grup mieszkańców.
	2.4.3	Budowanie tożsamości i marki miejsca na obszarze OSI Ostrołęka	- Współpraca z instytucjami regionalnymi, krajowymi, międzynarodowymi. - Promocja turystyczna i kulturalna OSI Ostrołęka, w szczególności obszaru Kurpi i kultury kurpiowskiej, - Kreowanie rozpoznawalnych w kraju wydarzeń turystycznych, biznesowych, społecznych, sportowych, kulturalnych. - Stworzenie marki miejsca – Kurpie.

Cel strategiczny 2.			
Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
	2.4.4.	Rozwój poprzez wykorzystanie potencjałów	- Wykorzystanie zasobów OSI Ostrołęka do wspólnej promocji turystycznej. - Integracja oferty handlowej, biznesowej i turystycznej. - Wykorzystanie potencjału sektora rolniczego do poprawy atrakcyjności turystycznej. - Łączenie oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej z ofertą turystyczną. - Budowa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej i turystycznej.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8. Cel strategiczny 3 – Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń

Cel strategiczny 3.			
Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
3.1. Wysoka dostępność komunikacyjna na obszarze Partnerstwa.	3.1.1.	Poprawa zewnętrznych powiązań komunikacyjnych	- Lobbowanie na rzecz realizacji lub dostosowania krajowych i regionalnych inwestycji kolejowych i drogowych do potrzeb OSI Ostrołęka - poprawa skomunikowania z Olsztynem, Białymstokiem i Warszawą. - Lobbowanie w zakresie rozbudowy/budowy zewnętrznych powiązań dróg rowerowych.

Cel strategiczny 3.			
Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
			• Lobbowanie na rzecz przywrócenia kolei na trasie Ostrołęka Spychowo przez teren gmin Olszewo Borki, Lelis, Kadzidło, Myszyniec. • Lobbowanie na rzecz rozbudowy drogi krajowej DK53 na trasie Ostrołęka Kadzidło.
	3.1.2.	Poprawa wewnętrznych powiązań komunikacyjnych oraz bezpieczeństwo ruchu drogowego	• Rozwój i modernizacja głównych ciągów komunikacyjnych z uwzględnieniem infrastruktury pieszej i rowerowej. • Budowa obwodnic miejscowości (miejskich i wiejskich) wraz z jednoczesnym obligatoryjnym uspokajaniem ruchu wewnątrz obszaru objętego obwodnicami. • Rozwój i modernizacja dróg lokalnych i osiedlowych uwzględniających potrzeby ruchu pieszego i rowerowego. (np. chodniki, drogi rowerowe, droga 2-1, ulice o ruchu uspokojonym, woonerfy). • Rozwój drogowej infrastruktury bezpieczeństwa ruchu drogowego na całym obszarze. • Realizacja inwestycji transportowych zgodnie z wzorcami i standardami wydanymi przez Ministra Infrastruktury. • Wdrożenie zapisów dokumentu „Standardy infrastruktury rowerowej i koncepcja tras rowerowych wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 roku w województwie mazowieckim”

Cel strategiczny 3.			
Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
	3.1.3.	Uspójnienie systemu transportowego	• Integracja taryfy biletowej • Rozwój infrastruktury przesiadkowej • Optymalizacja rozkładów jazdy i tras • Poprawa informacji pasażerskiej • Opracowanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej i innych opracowań wspierających rozwój mobilności
	3.1.4.	Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej, służącej konkurencyjnej gospodarce	• Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej • Integracja różnych form transportu • Wsparcie rozwoju infrastruktury logistycznej • Wsparcie dla rozwoju transportu towarowego • Poprawa bezpieczeństwa transportu
	3.1.5.	Rozwój infrastruktury teleinformatycznej	• Rozwój sieci światłowodowej. • Wdrażanie rozwiązań teleinformatycznych w samorządowych jednostkach organizacyjnych. • Wspieranie operatorów telekomunikacyjnych m.in. poprzez ułatwianie dostępu do miejskich kanałów teletechnicznych.
3.2. Bezpieczne i czyste środowisko przyrodnicze	3.2.1.	Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	• Rozwój infrastruktury odnawialnych źródeł energii: publicznych i prywatnych. • Działania poprawiające samowystarczalność energetyczną. • Promowanie działań obniżających energochłonność np. termomodernizacja budynków wielorodzinnych i innych. • Integracja energetyczna poprzez budowanie spółdzielni energetycznych oraz tworzenie klastrów energii.

Cel strategiczny 3.			
Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
	3.2.2.	Rozwój infrastruktury technicznej	• Rozwój i modernizacja sieci kanalizacyjnej, ściekowej i wodociągowej. • Rozwój i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej wraz z budową zbiorników retencyjno-rozsączających. • Rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków i ujęć wody obszaru OSI. • Rozwój i modernizacja sieci energetycznej i ciepłowniczej. • Poprawa systemu zagospodarowania odpadów. • Rozbudowa i modernizacja efektywnego systemu oświetlenia ulicznego. • Współpraca w ramach gospodarki osadami z oczyszczalni ścieków. • Zabezpieczenie w wodę w razie sytuacji kryzysowych. • Budowa stopni wodnych na rzekach.
	3.2.3.	Rozwój małej zielono-błękitnej infrastruktury	• Minimalizowanie spływu powierzchniowego wód, w tym poprzez wsparcie dla inicjatyw zwiększających ich retencję. • Promowanie rozsączania wód deszczowych zamiast wprowadzania ich do kanalizacji deszczowej. • Tworzenie niewielkich miejsc rekreacji w zabudowie wiejskiej i śródmiejskiej np. parków kieszonkowych, zieleńców, ogrodów deszczowych. Tworzenie zielonych miejsc rekreacji na osiedlach mieszkaniowych. • Tworzenie małej zielonej architektury.

Cel strategiczny 3.			
Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
	3.2.4.	Przejście na gospodarkę niskoemisyjną i zrównoważona gospodarka wodna	• Dofinansowanie zmian w systemach ogrzewania, w tym dopłaty do wymiany pieców. • Rozbudowa systemu sieci ciepłowniczej i lobbowanie rozbudowy sieci gazowej. • Przechodzenie na niskoemisyjny i zeroemisyjny transport publiczny - rozwój i modernizacja taboru komunikacji zbiorowej. • Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. • Ograniczenie emisji zanieczyszczeń i wspieranie zamykania obiegu wody w przedsiębiorstwach • Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego. • Współpraca w zakresie realizacji inwestycji służących zapewnieniu odpowiedniej przepustowości koryt rzecznych rzek. • Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.
	3.2.5.	Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	• Rozwój systemu zintegrowanej komunikacji publicznej dla całego obszaru funkcjonalnego. • Zakup zeroemisyjnego taboru autobusowego. • Budowa infrastruktury drogowej dedykowanej transportowi zbiorowemu.

Cel strategiczny 3.			
Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
			- Rozwój infrastruktury transportu niezmotoryzowanego (mobilność aktywna) – budowa/rozbudowa ciągów pieszych (chodniki), budowa/rozbudowa sieci dróg rowerowych, w tym sieci szkieletowej dla obszaru funkcjonalnego. - Realizacja inwestycji zgodnie z wzorcami i standardami wydanymi przez Ministra Infrastruktury. (WR-D i WR-M) - Analiza i rozwój systemu roweru miejskiego. - Wdrożenie inteligentnych systemów transportowych.
	3.2.6.	Ochrona bioróżnorodności	- Ochrona siedlisk i gatunków. - Badania inwentaryzacyjne, analityczne i naukowe. - Odtwarzanie naturalnych ekosystemów wodnych.
	3.2.7.	Informacja i edukacja środowiskowa	- Edukacja mieszkańców w zakresie segregacji odpadów. - Promocja działań mających na celu rozwój gospodarki obiegu zamkniętego w przedsiębiorstwach. - Promocja wykorzystania OZE, przechodzenia na bardziej ekologiczne źródła ogrzewania, ograniczania zużycia plastiku na rzecz wyrobów i opakowań biodegradowalnych lub wielorazowego użycia.
3.3. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń	3.3.1.	Poprawa atrakcyjności przestrzeni	- Uwzględnienie tkanki historycznej w ramach planowania dalszego rozwoju przestrzennego. - Poprawa stanu zachowania obiektów zabytkowych. - Ochrona krajobrazu kulturowego.

Cel strategiczny 3.			
Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
			Rewitalizacja zdegradowanych obszarów oraz nadanie im nowych funkcji.
	3.3.2.	Rozwój terenów zielonych	- Wsparcie tworzenia nowych obszarów zieleni i ochrona już istniejących, w tym parków miejskich. - Ograniczenie uciążliwości hałasu, emisji przemysłowych itp. wynikających z działalności produkcyjnej poprzez budowę zielonych barier i przestrzeni.
	3.3.3.	Poprawa bezpieczeństwa	- Kształtowanie bezpiecznych przestrzeni publicznych. - Rozwój systemu monitoringu wizyjnego. - Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami: dostosowanie budynków użyteczności publicznej, w tym szkół, dostosowanie przejść dla pieszych, przystanków i pozostałej infrastruktury. - Zapewnienie dostępności budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych dla osób niepełnosprawnych i starszych.
	3.3.4.	Organizacja przestrzeni do rozwoju obszaru	- Wyznaczenie i przygotowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną. - Wyznaczenie i przygotowanie terenów inwestycyjnych. - Rozwój obszarów aktywności gospodarczej (tworzenie i aktualizowanie dokumentów planistycznych, pozyskiwanie i scalanie terenów, uzbrojenie i zagospodarowanie). - Aktywne zarządzanie nieruchomościami: scalanie gruntów pod inwestycje, skupowanie gruntów lub ich wymiana, utrzymanie

Cel strategiczny 3.			
Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
			na rzecz rolnictwa gruntów o dobrych jakościowo glebach, zachęcanie do scalania rozdrobnionych gruntów pod uprawy. • Realizacja budownictwa komunalnego na wynajem, budownictwa socjalnego i mieszkań chronionych. • Aktywne prowadzenie polityki przestrzennej w gminie – tworzenie i aktualizowanie dokumentów planistycznych dostosowane do potrzeb mieszkańców oraz zmieniających się przepisów prawnych.
	3.3.5.	Rozwój zintegrowanego systemu zarządzania informacją przestrzenną	• Rozbudowa systemu informacji przestrzennej. • Stopniowa digitalizacja urzędów i zachęcanie klientów do zdalnego dostępu do załatwiania spraw administracyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9. Cel strategiczny 4 - Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych

Cel strategiczny 4.			
Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych			
Cel operacyjny	Kierunek działań		Typy projektów
4.1. Demokratyczne i spójne zarządzanie Partnerstwem	4.1.1.	Instytucjonalizacja	• Ustalenie struktur i mechanizmów podejmowania decyzji związanych z realizacją strategii ponadlokalnej. • Tworzenie baz danych i dokumentów sektorowych niezbędnych do sprawnego zarządzania Partnerstwem. • Rozwój kompetencji administracji samorządowej w kierunku sprawnego zarządzania procesami w skali Partnerstwa.
	4.1.2.	Wspólne narzędzia do rozwoju partnerstwa	• Rozwój działań informacyjnych dotyczących wydarzeń społecznych, kulturalnych, sportowych i innych istotnych dla funkcjonowania OSI • Stworzenie i funkcjonowanie Biura Partnerstwa z rozszerzonymi kompetencjami. • Wzmocnienie potencjału JST do kompleksowego zarządzania rozwojem.
	4.1.3.	Działania lokalne i międzynarodowe OSI Ostrołęka	• Wzrost internacjonalizacji OSI Ostrołęka, jednostek organizacyjnych samorządów, szersza współpraca z miastami partnerskimi i organizacjami międzynarodowymi. • Promocja dobrych praktyk wypracowanych w ramach Partnerstwa w kraju i poza nim. • Nawiązywanie współpracy zagranicznej w celu promocji turystycznej i gospodarczej.

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Rezultaty strategiczne

Określenie wyników osiąganych w ramach celów strategicznych oraz wskaźników mierzących postęp w ich realizacji stanowi w samorządach niezbędny element cyklu zarządzania strategicznego. Jasna wizja tych wyników, czyli korzyści z wdrażania strategii, motywuje administrację samorządową do systematycznego realizowania celów i działań strategicznych, a zainteresowanych interesariuszy zachęca do współpracy na rzecz rozwoju wspólnoty samorządowej. Ustawa o samorządzie gminnym wymaga określenia oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia w strategiach rozwoju ponadlokalnego.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 1 „Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego”

- Wzrost dostępności infrastruktury turystycznej.
- Podniesienie kompetencji zawodowych i cyfrowych uczniów i słuchaczy placówek edukacyjnych.
- Poprawa warunków kształcenia zawodowego.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 2 „Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru”

- Wzrost liczby turystów korzystających z noclegów.
- Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców i odwiedzających w wydarzeniach kulturalnych.
- Zwiększona dostępności i atrakcyjności oferty kulturalnej w obszarze.
- Rozwój bazy turystyczno-kulturalnej.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 3 „Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń”

- Poprawa dostępności i bezpieczeństwa transportowego.
- Poprawa połączeń międzygminnych i jakości infrastruktury drogowej na poziomie powiatowym.
- Zwiększenie przepustowości i bezpieczeństwa ruchu na drogach wojewódzkich.
- Lepsze planowanie i zarządzanie transportem publicznym.
- Wzrost liczby użytkowników korzystających z nowoczesnego i dostępnego transportu zbiorowego.
- Zwiększenie dostępu mieszkańców do systemu kanalizacji sanitarnej.
- Poprawa zaopatrzenia w wodę dzięki rozbudowie sieci wodociągowej.

- Zwiększenie skuteczności oczyszczania ścieków dzięki modernizacji oczyszczalni.
- Zmniejszenie ilości zmieszanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na mieszkańca.
- Wzrost udziału selektywnej zbiórki w ogólnej masie odpadów.

Oczekiwane rezultaty realizacji celu 4 „Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych ”

- Zwiększenie liczby JST wdrażających skuteczne działania rozwojowe

Tabela 10 zawiera nazwy wskaźników, źródła danych oraz oczekiwane kierunki zmian wartości wskaźników. O ile nie określono inaczej, wskaźniki powinny być monitorowane co najmniej co 2 lata.

Tabela 10. Rezultaty strategiczne poszczególnych celów i ich wskaźniki

Wskaźnik rezultatu strategicznego	Źródło	Kierunek zmian
1 - Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego		
Liczba miejsc noclegowych na 1 000 mieszkańców (w powiecie ostrołęckim i powiecie przasnyskim)	BDL GUS/MRL	wzrost
Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	Dane Lidera	wzrost
Liczba doposażonych szkół	Dane Lidera	wzrost
2 - Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru		
Liczba turystów korzystających z noclegu – na 1 000 ludności (w powiecie ostrołęckim i powiecie przasnyskim)	BDL GUS/MRL	wzrost
Liczba osób odwiedzających filharmonie, muzea, wystawy, koncerty na 1 000 mieszkańców	BDL GUS/MRL	wzrost
Liczba udzielonych noclegów na 1 000 mieszkańców (w powiecie ostrołęckim i powiecie przasnyskim)	BDL GUS/MRL	wzrost

Wskaźnik rezultatu strategicznego	Źródło	Kierunek zmian
3 - Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń		
Liczba wybudowanych obwodnic	Dane Lidera	wzrost
Długość przebudowanych dróg gminnych	Dane Lidera	wzrost
Długość przebudowanych dróg powiatowych	Dane Lidera	wzrost
Długość przebudowanych dróg wojewódzkich	Dane Lidera	wzrost
Liczba nowych dokumentów strategicznych z zakresu transportu publicznego	Dane Lidera	wzrost
Liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	Dane Lidera	wzrost
Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	BDL GUS/MRL	wzrost
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	BDL GUS/MRL	wzrost
Zużycie energii elektrycznej na mieszkańca	BDL GUS	stabilizacja lub spadek
Liczba rozbudowanych / przebudowanych / zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	Dane Lidera	wzrost
Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku przypadająca na 1 mieszkańca	BDL GUS/MRL	spadek
Udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach ogółem	BDL GUS/MRL	wzrost
4 - Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych		
Liczba jednostek samorządu terytorialnego, która skorzystała ze wsparcia MCWD	Dane Lidera	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

4. Wymiar przestrzenny w strategii rozwoju obszaru partnerstwa

4.1. Polityka przestrzenna

Kierunki polityki przestrzennej określone w strategii rozwoju ponadlokalnego (dalej strategii), w „modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej” oraz „ustaleniach i rekomendacjach”, stanowią wytyczne do wszelkich dokumentów mających wpływ na realizację polityki przestrzennej gmin znajdujących się w obszarze opracowania strategii, w tym polityk przestrzennych zawartych w strategiach rozwoju gmin, strategii sektorowych, polityk publicznych i aktów planowania przestrzennego. Akty planowania przestrzennego takie jak plany ogólne i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego winny uwzględniać ustalenia polityki przestrzennej określonej w strategii.

Niezależnie od kierunków polityki przestrzennej określonej w strategii, dopuszcza się uwzględnienie w aktach planowania przestrzennego ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz utrzymanie dotychczasowego zagospodarowania przestrzeni.

4.1.1. Struktura rozdziału

We wstępie do rozdziału zdefiniowano znaczenie zapisów używanych w dalszych jego częściach.

W kolejnych podrozdziałach określono kierunki polityki przestrzennej, w podziale na siedem głównych obszarów tematycznych:

- Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym główne elementy infrastruktury społecznej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI, w tym dodatkowo dla miast: Ostrołęka, Przasnysz, Myszyniec,
- System powiązań przyrodniczych,
- Ochrona dziedzictwa kulturowego,
- Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- Główne elementy infrastruktury technicznej,
- Zarządzanie rozwojem lokalnym.

Ustalenia większości podrozdziałów tematycznych (poza *zarządzaniem rozwojem lokalnym*) zostały podzielone na dwie części:

- **model struktury funkcjonalno-przestrzennej**, który obrazuje graficznie realizację kierunków polityki przestrzennej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI. Rysunkom modelu nadano kolejne numery oraz nazwy obszarów tematycznych:
 - obszar tematyczny *“Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych”*
 - na Rysunku 1. modelu - *Struktura sieci osadniczej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI*,
 - obszar tematyczny *“Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym główne elementy infrastruktury społecznej”*
 - na Rysunku 2. modelu - *Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI*,
 - na Rysunku 3. modelu - *Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Ostrołęka*,
 - na Rysunku 4. modelu - *Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Przasnysz*,
 - na Rysunku 5. modelu - *Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Myszyniec*,
 - obszar tematyczny *“Ochrona dziedzictwa kulturowego”*
 - na Rysunku 6. modelu - *Ochrona dziedzictwa kulturowego*,
 - obszar tematyczny *“System powiązań przyrodniczych”*,
 - na Rysunku 7. modelu - *System powiązań przyrodniczych w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI*,
 - obszar tematyczny *“korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych, wskazane”*
 - na Rysunku 8. modelu - *Sieć transportowa w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI*,
 - obszar tematyczny *“Główne elementy infrastruktury technicznej”*,
 - na Rysunku 9. modelu - *Główne elementy infrastruktury technicznej w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI*;

przy czym wszystkie Rysunki modelu są integralnymi jego częściami;

- oraz **ustalenia i rekomendacje** dotyczące w/w obszarów tematycznych.

Kierunki określone w *modelu* oraz *ustaleniach i rekomendacjach* odnoszą się do perspektywy czasowej określonej w strategii rozwoju ponadlokalnego.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej (dalej: model) określa kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI. Wskazano na nich hierarchię sieci jednostek osadniczych, kierunki rozwoju miast i sołectw. Określono strefy funkcjonalno-przestrzenne oraz obszary rozwoju. Zarządzanie przestrzenią w poszczególnych strefach i obszarach rozwoju powinno być zdeterminowane uwarunkowaniami związanymi z funkcjami dominującymi i sposobem zagospodarowania i zabudowy, co oznacza, że decyzje planistyczne powinny kształtować odpowiednie relacje funkcjonalne oraz przestrzenne i nie powinny powodować konfliktów z funkcjami dominującymi, warunkować rozwój infrastruktury społecznej. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej to także kierunki rozwoju sieci infrastruktury transportowej, obejmujące główne drogi, kolej oraz sieć ciągów pieszych i rowerowych. Ich przebieg, wyznaczony w modelu rzutuje na sposób zagospodarowania terenu, tym samym na realizację zabudowy. Model wyznacza także szczególnie istotne dla Partnerstwa Ostrołęckiego OSI i jego otoczenia obszary objęte różnymi formami ochrony, w tym ochrony przyrody i jego zasobów. Model wyznacza także najważniejsze elementy infrastruktury technicznej. W rozdziale „Ustalenia i rekomendacje” ustalone zostały zasady kształtowania zagospodarowania oraz zabudowy wskazanych na rysunkach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

SŁOWNIK UŻYTYCH OKREŚLEŃ I MOCE ZAPISÓW

Wytyczne „modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej” obrazują docelowy układ struktury funkcjonalno-przestrzennej, realizujący założone cele strategiczne. Model wskazuje ramy i kierunek rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej. Określenia użyte w opisie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej mają następujące znaczenie:

- **struktura sieci osadniczej**, to hierarchia i zależności jednostek sieci osadniczej według następującego porządku ważności w Partnerstwie: ośrodek subregionalny, ośrodek ponadlokalny, ośrodek lokalny, podstawowe jednostki osadnicze,
- **strefy funkcjonalno-przestrzenne**, nazywane strefami, to tereny określone w przestrzeni ze względu sposób zabudowy i zagospodarowania terenu i funkcję przeważającą na tym terenie,
- **obszar rozwoju** to rejon preferowany do rozwoju wyspecjalizowanej funkcji.

„Ustalenia i rekomendacje” w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej stanowią zbiór zapisów wskazujących kierunkowe działania mające doprowadzić do realizacji założonych celów strategicznych. Treści zawarte w „ustaleniach i rekomendacjach” mają następujące brzmienie i moc zapisu:

- **nakazy**, gdy użyto następujących sformułowań: należy [coś uczynić], ustala się, wyznacza się, obowiązuje, ma być, musi być, powinien, ma stanowić,
- **zakazy**, gdy użyto następujących sformułowań: nie należy, nie dopuszcza się,
- **dopuszczenia**, oznaczające zezwolenie na wszystkie stany, lub czynności, lub kierunki, w ramach przedmiotu, którego dotyczy zapis, gdy użyto następujących sformułowań: dopuszcza się, można [coś uczynić],
- **dyspozycje**, oznaczające obowiązek dążenia do osiągnięcia określonego celu, gdy użyto następujących sformułowań: należy dążyć, dąży się,
- **postulaty**, będące sugestiami, gdy użyto następujących sformułowań: zaleca się, postuluje się.

UWARUNKOWANIA USTAWOWE

Treści Rysunków 1-9. modelu Partnerstwa Ostrołęckiego OSI realizują ustawowy wymóg art. 10e ust. 3 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym:

1. Rysunek 1. modelu, Rysunek 2. modelu, Rysunek 3. modelu, Rysunek 4. modelu, i Rysunek 5. modelu realizują wymóg art. 10e ust. 3 pkt 4 lit. a ww. ustawy określając „Strukturę sieci osadniczej” wraz z rolą i hierarchią jednostek sieci osadniczych.
2. Elementy graficzne dotyczące „ochrony środowiska i jego zasobów” oraz „obszarów szczególnego zagrożenia powodzią”, sieć powiązań przyrodniczych wskazane na Rysunku 2. modelu, Rysunku 7. modelu realizują wymóg art. 10e ust. 3 pkt 4 lit. b ww. ustawy, określając system powiązań przyrodniczych.
3. Elementy graficzne dotyczące „systemu komunikacji”, sieci transportowej wskazane na Rysunku 2. modelu, Rysunku 8. modelu realizują wymóg art. 10e ust. 3 pkt 4 lit. c ww. ustawy, określając główne korytarze i elementy sieci transportowych.
4. Elementy graficzne dotyczące „infrastruktury technicznej”, wskazane na Rysunku 2. modelu, Rysunku 9. modelu realizują wymóg art. 10e ust. 3 pkt 4 lit. d ww. ustawy, określając główne elementy infrastruktury technicznej.
5. Główne elementy infrastruktury społecznej planowane do lokalizacji w obszarach wskazanych na Rysunku 2. modelu, Rysunku 3. modelu, Rysunku 4. modelu i Rysunku 5. modelu realizują wymóg art. 10e ust. 3 pkt 4 lit. d ww. ustawy.

Zawartość ustaleń i rekomendacji realizuje ustawowy wymóg art. 10e ust. 3 pkt 5 ustawy o samorządzie gminnym, w którym określono zakres merytoryczny „ustaleń i rekomendacji” w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

4.1.2. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych wskazana jest na Rysunku 1. modelu.

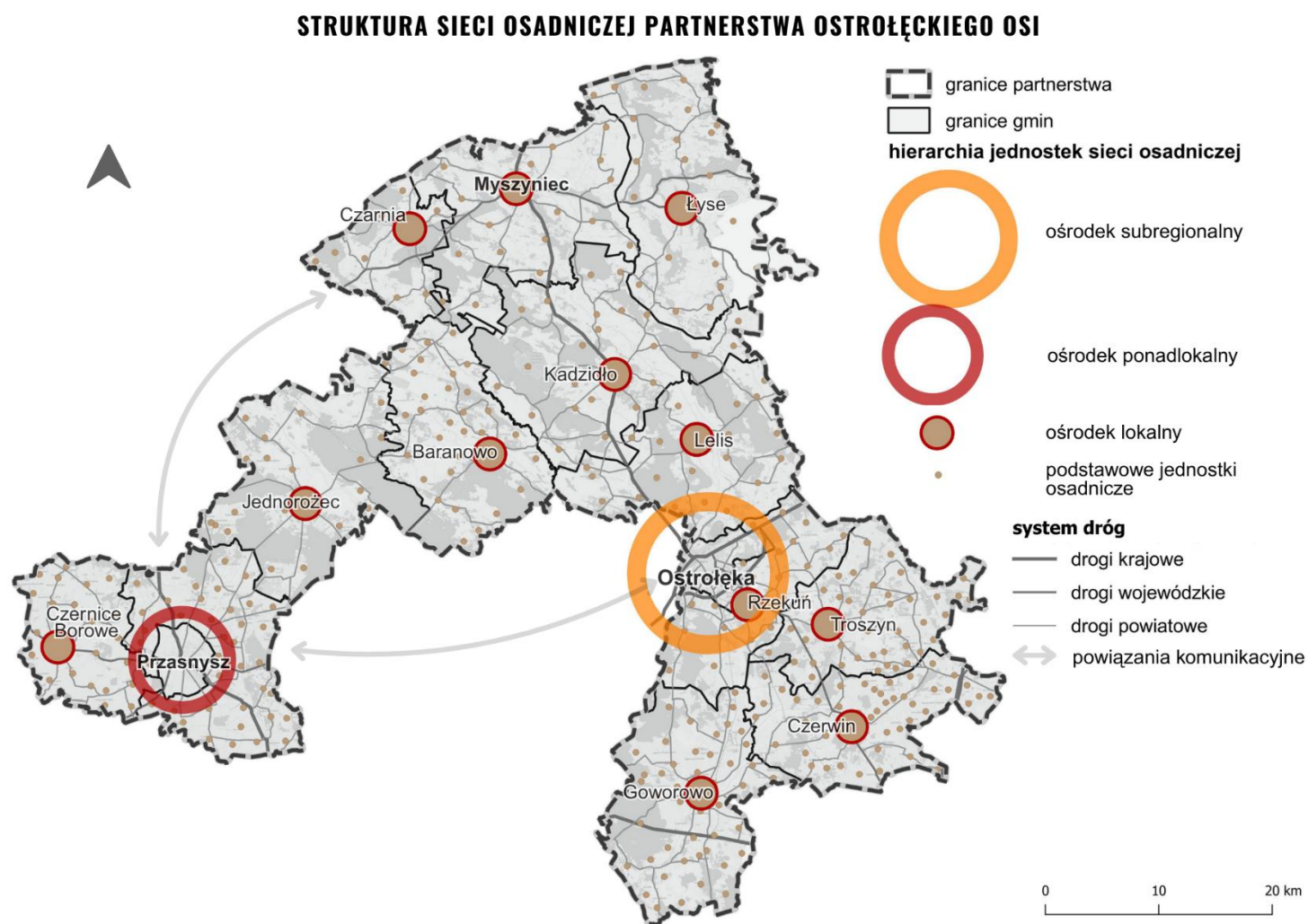
Hierarchia ośrodków wyznaczona w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*, przyjętym Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. (dalej PZPWM), wyznacza w ramach województwa mazowieckiego sześć typów ośrodków. Cztery z nich znajdują się w obszarze Partnerstwa Ostrołęckiego OSI. Wskazano je na Rysunku 1. modelu. Są to:

1. miasto Ostrołęka – ośrodek powiatowy o randze subregionalnej;
2. miasto Przasnysz – ośrodek powiatowy;
3. miasto Myszyniec – ośrodek miejski;
4. 362 miejscowości wiejskie.

W ramach Partnerstwa Ostrołęckiego OSI wyznacza się w strategii rozwoju ponadlokalnego cztery typy jednostek sieci osadniczej, wskazane na Rysunku 1. modelu według następujących typów w hierarchii:

1. ośrodek subregionalny, którym jest miasto Ostrołęka, który jednocześnie jest ośrodkiem powiatowym o randze subregionalnej w PZPWM,
2. ośrodek ponadlokalny, którym jest miasto Przasnysz, który jednocześnie jest ośrodkiem powiatowym w PZPWM,
3. ośrodek lokalny, którymi są:
 - (a) miasto Myszyniec, który jednocześnie jest ośrodkiem miejskim w PZPWM,
 - (b) Baranowo,
 - (c) Czarnia,
 - (d) Czernice Borowe,
 - (e) Czerwin,
 - (f) Goworowo,
 - (g) Jednoróżec,
 - (h) Kadzidło,
 - (i) Lelis,
 - (j) Łyse,
 - (k) Rzekuń,
 - (l) Troszyn,
4. podstawowe jednostki osadnicze, którymi są wsie niewymienione w punkcie 4, lit. b)- l).

Rysunek 1. modelu - Struktura sieci osadniczej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI

Źródło: opracowanie własne, na podstawie PZPWM

Ustalenia i rekomendacje dotyczące struktury sieci osadniczej i hierarchii jednostek osadniczych w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI

Hierarchię jednostek sieci osadniczej w ramach Partnerstwa Ostrołęckiego OSI, wskazaną na Rysunku 1. modelu, należy kształtować w następujący sposób:

1. ośrodki subregionalny, ponadlokalny, lokalny i podstawowe jednostki osadnicze:
 - (a) ośrodek subregionalny miasto Ostrołęka pełniące funkcję centrum administracyjnego oraz usługowego. Jest to także ośrodek o znaczeniu przemysłowym oraz turystycznym,
 - (b) ośrodek ponadlokalny miasto Przasnysz,
 - (c) ośrodki lokalne: miasto Myszyniec, wsie: Baranowo, Czarnia, Czernice Borowe, Czerwin, Goworowo, Jednoróżec, Kadzidło, Lelis, Łyse, Rzekuń, Troszyn,
 - (d) podstawowe jednostki osadnicze, którymi są wsie niewymienione w literze c;
2. należy dążyć do podnoszenia znaczenia miasta Ostrołęka, jako ośrodka subregionalnego, pełniącego funkcje usługowe dla ośrodków ponadlokalnych, lokalnych oraz podstawowych jednostek osadniczych w obszarze Partnerstwa, poprzez utrzymanie i lokalizowanie nowych funkcji o istotnym znaczeniu dla wszystkich jednostek osadniczych, takich jak:
 - (a) administracja,
 - (b) edukacja,
 - (c) kultura,
 - (d) ochrona zdrowia,
 - (e) sport i rekreacja,
 - (f) turystyka,
 - (g) aktywności gospodarczej, w tym usług handlu i gastronomii,
 - (h) bezpieczeństwo,
 - (i) przestrzeń publiczną, w tym inwestycje celu publicznego,
 - (j) obsługa komunikacyjna;
3. należy utrzymać znaczenie ośrodków ponadlokalnego i lokalnego jako ośrodków usługowych dla podstawowych jednostek osadniczych, w szczególności w kwestii rozwoju usług:
 - (a) administracji,
 - (b) edukacji,
 - (c) kultury,
 - (d) sportu i rekreacji,
 - (e) aktywności gospodarczej, w tym usług handlu i gastronomii;
4. należy utrzymać w podstawowych jednostkach osadniczych funkcje społeczno-kulturalne, jak świetlice wiejskie, czy inne formy miejsc spotkań lokalnej społeczności, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe;

5. należy dążyć do wzmacniania powiązań i dążyć do spójności funkcjonalnej i przestrzennej miejscowości w obrębie Partnerstwa Ostrołęckiego OSI, a także z miejscowościami w regionie;
6. należy dążyć do rozwijania systemu komunikacyjnego, w tym dostępu do transportu zbiorowego między poszczególnymi jednostkami osadniczymi, w szczególności pomiędzy podstawowymi jednostkami osadniczymi a ośrodkami różnych typów hierarchii;
7. należy dążyć do rozwijania pieszych i rowerowych powiązań komunikacyjnych między poszczególnymi jednostkami osadniczymi.

4.1.3. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym główne elementy infrastruktury społecznej partnerstwa Ostrołęckiego OSI, w tym dodatkowo dla miast: Ostrołęka, Przasnysz, Myszyniec

Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym główne elementy infrastruktury społecznej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI oraz miast: Ostrołęka, Przasnysz, Myszyniec.

Rysunki 2, 3, 4, 5 modelu przedstawiają kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym główne elementy infrastruktury społecznej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI oraz dodatkowo miast: Ostrołęka, Przasnysz, Myszyniec.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną Partnerstwa Ostrołęckiego OSI tworzą miasta i sołectwa.

Dla miast i sołectw określono strefy funkcjonalno-przestrzenne oraz obszary rozwoju wraz z najważniejszą infrastrukturą społeczną, niezbędną infrastrukturą techniczną, w tym komunikacyjną.

Dla miast: Ostrołęki, Przasnysza i Myszyńca wyznacza się następujące **strefy funkcjonalno-przestrzenne**:

1. strefa mieszkaniowo-usługowa (SMU), składająca się z kompaktowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, jednorodzinnej i zagrodowej oraz usługowej; strefa wyposażona jest w infrastrukturę społeczną, techniczną, w tym komunikacyjną oraz zieleni i przestrzenie wspólne, błękitno-zieloną infrastrukturę;
2. strefa aktywności gospodarczej (SAG), na którą składają się obszary usług, magazynowo-logistyczne, przemysłu i produkcji, z elementami uzupełniającymi, w tym zielenią, błękitno-zieloną infrastrukturą, infrastrukturą techniczną, w tym komunikacyjną;
3. strefa zieleni (SZ), na którą składają się obszary zieleni leśnej i parkowej, tereny rolnicze, ogrody działkowe, obszary chronione, ciek i zbiorniki wodne,

z elementami uzupełniającymi w postaci infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej, a także usług związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i gastronomią, a na obszarach wód powierzchniowych infrastrukturą służącą prowadzeniu gospodarki hodowlanej;

4. strefa rolna (SR), którą stanowią tereny rolnicze, ogrody działkowe, obszary produkcji rolnej, ogrodniczej i sadowniczej, produkcji rolno-spożywczej, cieków i zbiorniki wodne, w tym stawy hodowlane, obszary chronione, z elementami uzupełniającymi w postaci zalesień, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

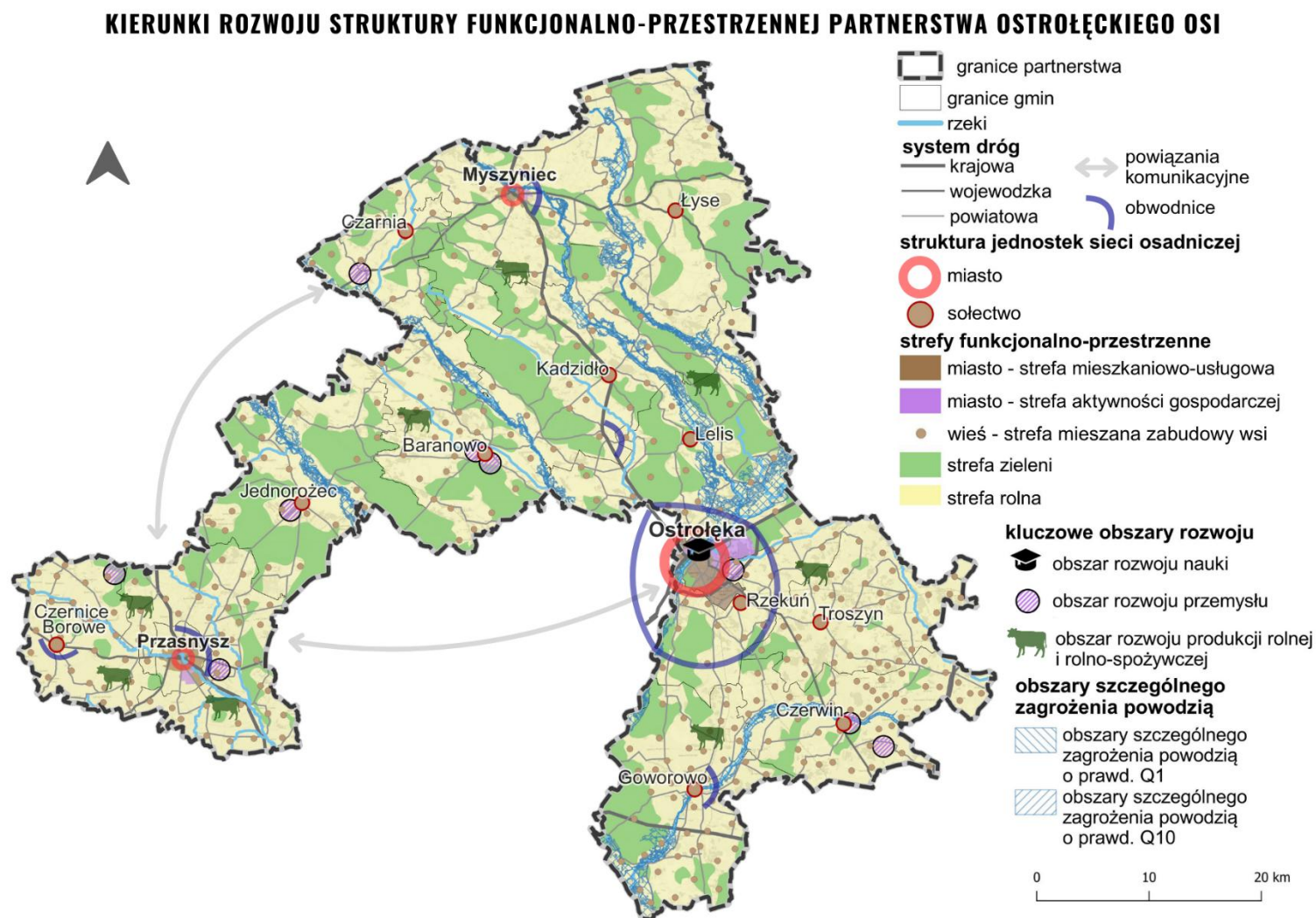
Dla sołectwa wyznacza się następujące **strefy funkcjonalno-przestrzenne**:

1. strefa mieszana zabudowy wsi (SMW), na którą składają się zabudowa jednorodzinna, usługowa, w zwartych strukturach zabudowy, zagrodowa; strefa wyposażona jest w infrastrukturę społeczną, techniczną, w tym komunikacyjną oraz zieleni i przestrzenie wspólne, błękitno-zieloną infrastrukturę;
2. strefa zieleni (SZ), na którą składają się obszary zieleni leśnej i parkowej, tereny rolnicze, ogrody działkowe, obszary chronione, cieków i zbiorniki wodne, z elementami uzupełniającymi w postaci infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej, a także usług związanych ze sportem i rekreacją, turystyką i gastronomią, a na obszarach wód powierzchniowych infrastrukturą służącą prowadzeniu gospodarki hodowlanej;
3. strefa rolna (SR), którą stanowią tereny rolnicze, obszary chronione, ogrody działkowe, obszary produkcji rolnej, ogrodniczej i sadowniczej, produkcji rolno-spożywczej, cieków i zbiorniki wodne, w tym stawy hodowlane, z elementami uzupełniającymi w postaci zalesień, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

W miastach i w sołectwach wyznacza się ponadto następujące kluczowe **obszary rozwoju**:

1. obszary rozwoju przemysłu (ORP):
 - (a) Baranowo,
 - (b) Czernice Borowe,
 - (c) Rzekuń,
 - (d) Czerwin,
 - (e) Czarnia,
 - (f) Jednorożec;
2. obszar rozwoju usług nauki i edukacji oraz usługi innowacji (ORU) w Ostrołęce;
3. obszar rozwoju produkcji rolnej i rolno-spożywczej (ORR): Przasnysz, Czernice Borowe, Ostrołęka.

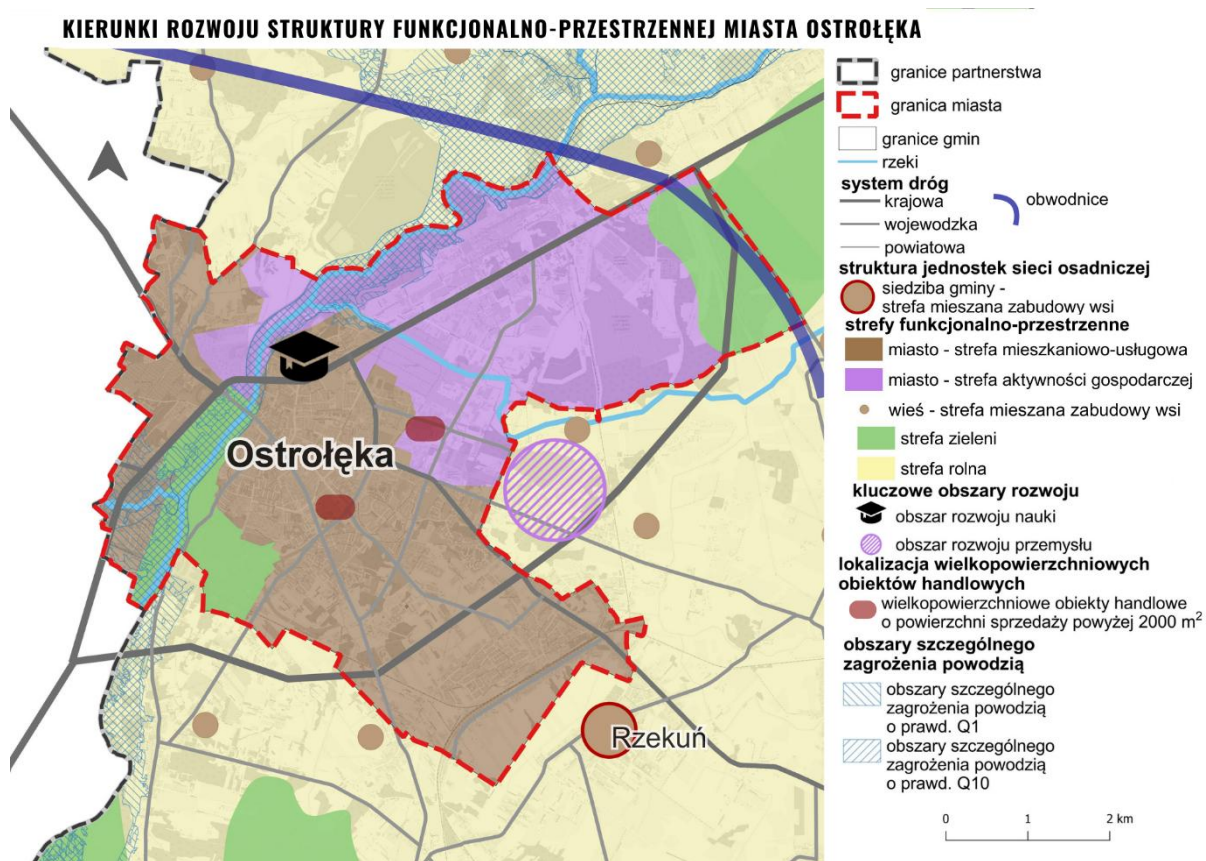
Rysunek 2. modelu - Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym główne elementy infrastruktury społecznej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI

Źródło: opracowanie własne

Na Rysunku 3. modelu wskazano strefy funkcjonalno-przestrzenne oraz obszary rozwoju dla miasta Ostrołęka.

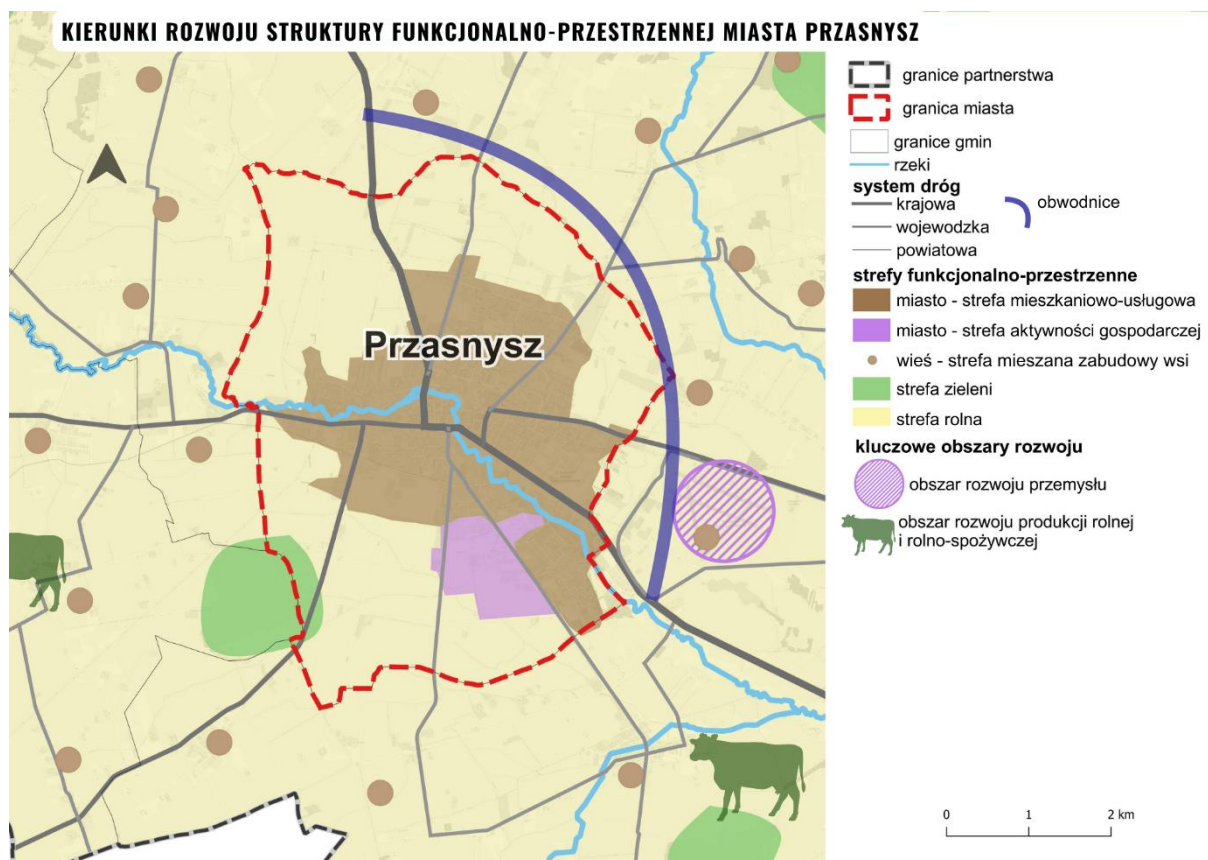
Rysunek 3. modelu - Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Ostrołęka

Źródło: opracowanie własne

Na Rysunku 4. modelu wskazano strefy funkcjonalno-przestrzenne oraz obszary rozwoju dla miasta Przasnysz.

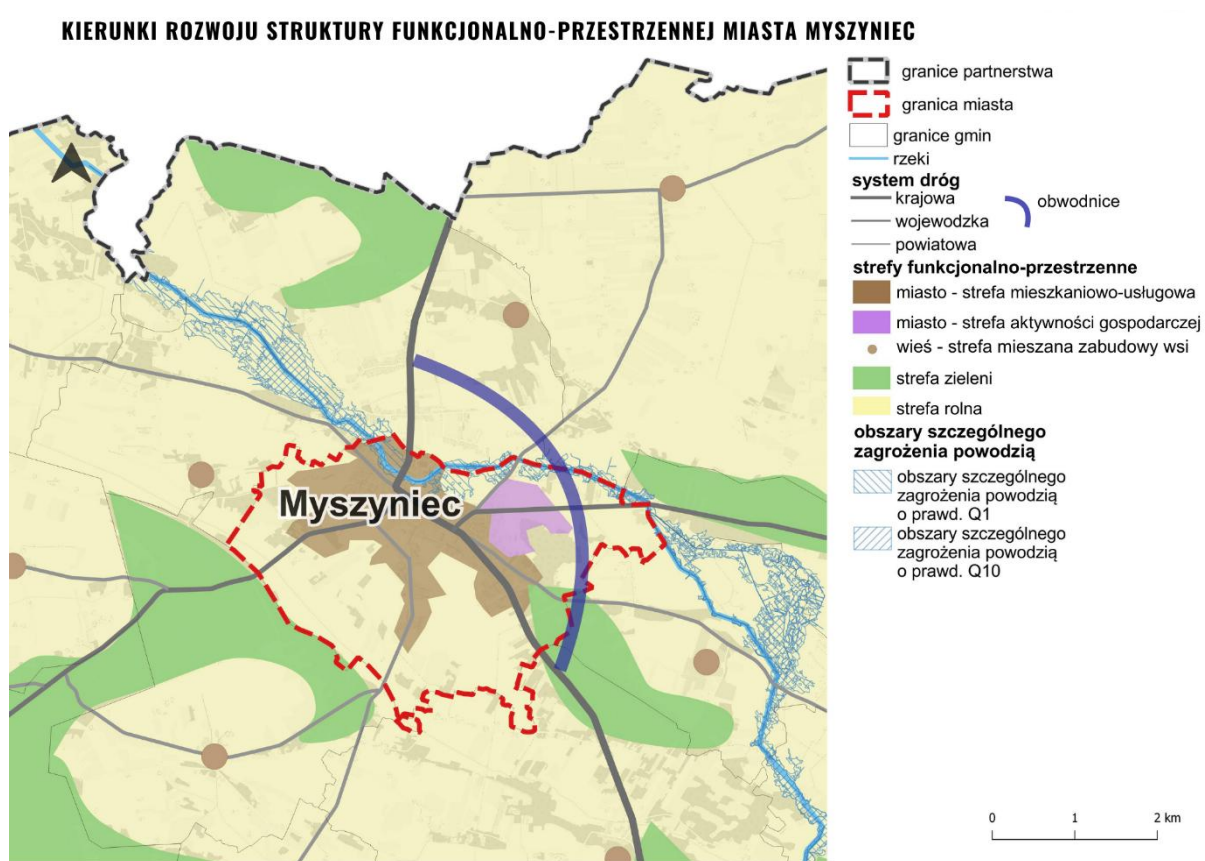
Rysunek 4. modelu - Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Przasnysz

Źródło: opracowanie własne

Na Rysunku 5. modelu wskazano strefy funkcjonalno-przestrzenne oraz obszary rozwoju dla miasta Myszyniec.

Rysunek 5. modelu - Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Myszyniec

Źródło: opracowanie własne

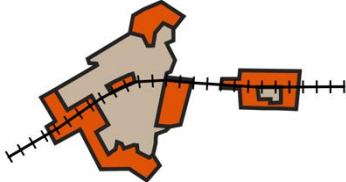
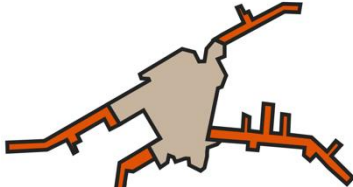
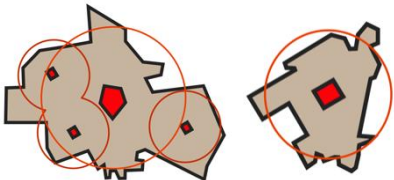
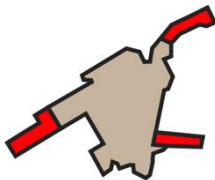
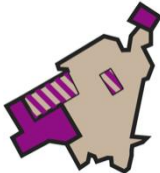
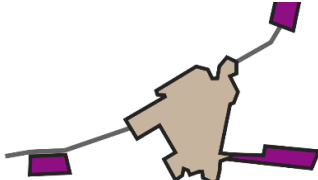
Ustalenia i rekomendacje dotyczące kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

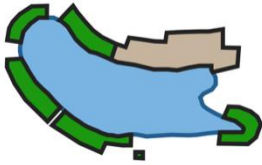
Poniższe ustalenia i rekomendacje to zbiór kierunków dotyczących kształtowania zmian w strukturze zagospodarowania, obszarów handlu wielkopowierzchniowego, inwestycji celu publicznego, czy zasad lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

1. Przestrzeń Partnerstwa Ostrołęckiego OSI należy kształtować według określonych na Rysunkach nr 2, 3, 4, 5 modelu stref funkcjonalno-przestrzennych i obszarów rozwoju. Są to:
 - (a) strefa mieszkaniowo-usługowa w miastach (SMU);
 - (b) strefa mieszana zabudowy wsi (SMW);
 - (c) strefa aktywności gospodarczej w miastach (SAG);
 - (d) strefa zieleni (SZ);
 - (e) strefa rolna (SR);

- (f) obszary rozwoju przemysłu (ORP);
 - (g) obszar rozwoju usług (ORU);
 - (h) obszar rozwoju produkcji rolnej i rolno-spożywczej (ORR).
2. Ogólne zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu w miastach i sołectwach obowiązujące we wszystkich typach stref:
- (a) przeznaczając tereny pod zabudowę, należy w pierwszej kolejności uzupełniać istniejące struktury zabudowy mieszkaniowej, wyposażone w infrastrukturę techniczną, komunikacyjną, infrastrukturę społeczną, usługi i tereny zieleni;
 - (b) po wyczerpaniu rezerw terenowych wewnątrz istniejących struktur zabudowy, nowe struktury należy projektować w formie skupionej – jako jednostki sąsiedzkie, wyposażone w niezbędną infrastrukturę techniczną, w tym komunikacyjną, infrastrukturę społeczną, usługi i tereny zieleni;
 - (c) należy przeciwdziałać rozlewaniu się zabudowy, prowadząc aktywną politykę przestrzenną, z wykorzystaniem dostępnych instrumentów tej polityki;
 - (d) należy ograniczać rozwój zabudowy mieszkaniowej na tereny niezabudowane;
 - (e) należy ograniczać rozwój zabudowy w formie pasmowej wzdłuż dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, na rzecz koncentracji zabudowy;
 - (f) rozwój i kierunki uzupełniania zabudowy na terenach miast i sołectw planuje się zgodnie z określonymi poniżej zasadami wskazanymi na Schemacie, uwzględniając charakter i formę historycznych jednostek osadniczych:

Ryc. 2 Rozwój i kierunki uzupełnienia zabudowy na terenach miast i sołectw

Przykłady pozytywne / korzystne (+)	Przykłady negatywne / niekorzystne (-)
ZABUDOWA MIESZKANIOWA / ZABUDOWA OGÓŁEM	
 ROZWÓJ DO WEWNĄTRZ – WYKORZYSTANIE REZERW	 ZABUDOWA ROZPROSZONA
 MODEL KRAWĘDZIOWY / NOWE JEDNOSTKI OSADNICZE	 ZABUDOWA PASMOWA WZDŁUŻ DRÓG
USŁUGI KOMERCYJNE I PUBLICZNE	
 HIERARCHICZNE WIELOFUNKCYJNE OŚRODKI USŁUGOWE	 ZABUDOWA PASMOWA / ZEWNĘTRZNA
ZABUDOWA BIUROWA, PRZEMYSŁ NIEUCIĄŻLIWY	
 MODEL KRAWĘDZIOWY / ZABUDOWA WIELOFUNKCYJNA	 ZABUDOWA ZEWNĘTRZNA MONOFUNKCYJNA

Przykłady pozytywne / korzystne (+)	Przykłady negatywne / niekorzystne (-)
ZABUDOWA TURYSTYCZNA / LETNISKOWA	
 SILNY OŚRODEK TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ ZLOKALIZOWANY W MIEJSCOWOŚCI TURYSTYCZNEJ LUB OBOK ISTNIEJĄCEJ MIEJSCOWOŚCI	 ZABUDOWA PASMOWA ZBYT INTENSYWNA
	 ZABUDOWA ROZPROSZONA

Źródło: Opracowanie własne

- (g) należy dążyć do objęcia ochroną poprzez ograniczanie lub zakaz zabudowy terenów rolnych i leśnych. Ograniczenia i zakazy zabudowy należy wskazać w dokumentach planistycznych;
- (h) należy dążyć do ustanowienia jednoznacznej granicy pomiędzy terenami zabudowy i terenami nieprzewidywanymi do zabudowy. Zmiana sposobu użytkowania terenów rolnych na cele nierolnicze powinna następować jedynie w przypadkach uzasadnionych realnym zapotrzebowaniem i zostać poprzedzona uchwaleniem odpowiedniego aktu planowania przestrzennego;
- (i) należy dążyć do wyposażenia jednostek osadniczych w niezbędną infrastrukturę społeczną i usługową, przestrzenie wspólne, przestrzenie publiczne, zieleń i tereny rekreacji, infrastrukturę techniczną, w tym komunikacyjną, co wpływa na jakość i komfort życia mieszkańców oraz ich dobrostan psychiczny i fizyczny; zespoły zabudowy mieszkaniowej należy planować jako wielofunkcyjne, sprzyjające integracji społecznej, wyposażając je w co najmniej niezbędne usługi podstawowe;
- (j) należy zapewnić w aktach planowania przestrzennego rezerwy terenów dla żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych wraz z niezbędną infrastrukturą sportową oraz rozbudowy istniejących, należy rozwijać ofertę komercyjnych usług edukacji;

- (k) należy zapewnić w aktach planowania przestrzennego rezerwy terenów dla usług nauki i edukacji w celu tworzenia terenowych oddziałów uczelni wyższych oraz szkół zawodowych, w szczególności w Ostrołęce;
- (l) należy zapewnić w aktach planowania przestrzennego rezerwy pod rozwój usług kultury i rozrywki i rozbudowę istniejącej oferty;
- (m) należy zapewnić w aktach planowania przestrzennego rezerwy terenów pod usługi zdrowia i pomocy społecznej oraz rozwoju i rozbudowy istniejących obiektów o tym przeznaczeniu; usługi te należy lokalizować na terenach dobrze skomunikowanych i dostępnych dla mieszkańców;
- (n) należy zapewnić w aktach planowania przestrzennego rezerwy terenów pod nowe oferty sportowo-rekreacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału Narwi wraz z jej dorzeczem;
- (o) należy zapewnić w aktach planowania przestrzennego rezerwy terenów pod rozwój funkcji technologicznych i pozaprodukcyjnych miejsc pracy;
- (p) lokalizowanie wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² dopuszcza się w lokalizacjach wskazanych w Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej na Rysunku nr 3. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Ostrołęka. Poza tymi lokalizacjami, w obszarach centralnych i śródmiejskich miejscowości Partnerstwa, należy unikać sytuowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych na rzecz rozwijania w tych przestrzeniach rynków, ulic handlowych, placów oraz osiedlowych zespołów usługowych;
- (q) należy dążyć się do kształtowania atrakcyjnych i wysokiej jakości przestrzeni publicznych, w tym terenów zieleni i rekreacyjno-wypoczynkowych, zaspokajających potrzeby mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu relacji i więzi społecznych, oraz atrakcyjnych turystycznie, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych;
- (r) na stykach stref mieszkaniowo-usługowych należy dążyć do lokalizowania terenów zieleni lub usług nieuciążliwych dla mieszkańców;
- (s) na stykach stref mieszkaniowo-usługowych należy dążyć do lokalizowania terenów zieleni lub usług nieuciążliwych dla mieszkańców;
- (t) należy dążyć do nielocalizowania uciążliwej produkcji i usług na stykach z zabudową mieszkaniową;
- (u) pomiędzy terenami zabudowy mieszkaniowej a terenami produkcji i uciążliwej komunikacji należy dążyć do lokalizowania funkcji odpornych na hałas oraz/i terenów zieleni izolacyjnej;
- (v) przy kształtowaniu zagospodarowania terenów i zabudowy należy uwzględniać aspekty związane z celami obronności publicznej;
- (w) należy dążyć do utrzymania i rozwoju rezerw terenu pod aktywności gospodarcze w obszarze Partnerstwa dla zapewnienia miejsc pracy;

- (x) należy planować przestrzenie publiczne, ogólnodostępne, umożliwiające nawiązywanie relacji międzyludzkich, wspierające integrację społeczną grup marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (np.: parki zdrowia, siłownie plenerowe, place zabaw i inne miejsca rekreacji umożliwiające organizację wydarzeń integrujących społeczności lokalne);
- (y) należy dążyć do adaptacji istniejących nieużytkowanych budynków na inne funkcje, które uzupełnią strukturę funkcjonalno-przestrzenną obszaru zgodnie z aktualnymi potrzebami społeczno-gospodarczymi;
- (z) należy dążyć do zapewnienia dostępności do transportu zbiorowego przy kształtowaniu zabudowy mieszkaniowej i aktywności gospodarczej w jednostkach osadniczych;
- (aa) należy rozwijać ścieżki rowerowe i ciągi piesze, w szczególności łączące tereny mieszkaniowe, tereny zieleni, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, przestrzenie publiczne, przestrzenie wspólne;
- (bb) przy kształtowaniu zagospodarowania terenów i zabudowy należy uwzględniać wymogi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- (cc) należy dążyć do kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu uwzględniając potrzeby adaptacji do zmiany klimatu, w tym retencję wody oraz stosowanie odnawialnych źródeł energii;
- (dd) należy dążyć do wprowadzania rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury;
- (ee) należy dążyć do kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu w sposób zapewniający dobre przewietrzanie, dobrą jakość powietrza, odpowiedni klimat akustyczny oraz minimalizujący efekt zanieczyszczenia m.in. światłem, polem elektromagnetycznym, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa mieszkańców;
- (ff) należy dążyć do ograniczenia lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo;
- (gg) dopuszcza się eksploatację surowców w miejscach udokumentowanych złóż;
- (hh) dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego wskazanych w dokumentach wyższego rzędu, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych, mając na uwadze wysoką jakość życia mieszkańców;
- (ii) należy dążyć do transformacji terenów wymagających przekształceń i rehabilitacji, w tym terenów pokolejowych i przemysłowych w zrównoważoną, wielofunkcyjną i pełnowartościową tkankę miejską, uwzględniając potrzeby rozwoju społeczno-gospodarczego;
- (jj) należy dążyć do nielocalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach objętych ochroną, obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, wzdłuż dolin rzecznych oraz na

obszarach cennych przyrodniczo nieobjętych ochroną prawną, w tym parków i lasów. Zaleca się nie lokalizować przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w sąsiedztwie terenów zieleni oraz terenów mieszkaniowych;

- (kk) dla obiektów służących prowadzeniu chowu lub hodowli zwierząt, stanowiących przedsięwzięcia mogące zawsze oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należy sporządzać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Plany te powinny obejmować co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej związane z ich realizacją.

3. Szczegółowe zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu dla poszczególnych typów stref funkcjonalno-przestrzennych oraz obszarów rozwoju na obszarach miast i sołectw, wskazanych na Rysunkach 2, 3, 4, 5 modelu:

(a) w strefie mieszkaniowo-usługowej w miastach (SMU):

- (i) dopuszcza się wyłącznie zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, jednorodziną, zagrodową, usługową wraz z elementami uzupełniającymi, w tym zielenią i infrastrukturę społeczną i techniczną, w tym komunikacyjną,
- (ii) należy dążyć do zachowania zwartości zabudowy i przeciwdziałać jej rozlewaniu się. Przy planowaniu rozwoju zabudowy należy dążyć, w pierwszej kolejności, do uzupełniania luk w zabudowie istniejącej, a następnie rozwijać zabudowę w sąsiedztwie i nawiązaniu do istniejącej tkanki urbanistycznej, kształtując ją jako zwarte zurbanizowane obszary, opierając się na dostępie do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Taka praktyka ograniczy potrzebę ponoszenia przez budżet gminy wydatków związanych z koniecznością realizacji infrastruktury społecznej i technicznej, w tym komunikacyjnej oraz terenów zieleni dla zabudowy mieszkaniowej oddalonej od istniejącej infrastruktury,
- (iii) nową zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową należy realizować na obszarach wyposażonych w infrastrukturę społeczną i techniczną, w tym komunikacyjną oraz tereny zieleni,
- (iv) należy optymalizować intensywność zabudowy, dostosowując jej gęstość do preferowanej specyfiki zabudowy w sąsiedztwie,
- (v) należy dążyć do rozwoju usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą, przede wszystkim usług komercyjnych i społecznych zaspokajających potrzeby mieszkańców. W centrum miasta należy dążyć do uzupełnienia o usługi podnoszące atrakcyjność turystyczną, w tym usługi kultury i gastronomii,
- (vi) dąży się do kształtowania atrakcyjnych i wysokiej jakości przestrzeni publicznych, w tym terenów zieleni i rekreacyjno-wypoczynkowych,

- zaspokajających potrzeby mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu relacji i więzi społecznych, oraz atrakcyjnych turystycznie, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni publicznych centrum miasta,
- (vii) należy w miarę możliwości planować hierarchiczną sieć ośrodków usługowych, grupujących obiekty usługowe i wyposażonych w atrakcyjne przestrzenie publiczne,
 - (viii) w celu zapewnienia dostępu do zieleni mieszkańcom, w strefach mieszkaniowo-usługowych należy dążyć do utrzymania istniejących oraz kształtowania nowych obszarów zieleni oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
 - (ix) postuluje się określenie standardów dostępności do infrastruktury społecznej,
 - (x) należy dążyć do kształtowania centrów usługowych służących realizacji potrzeb mieszkańców osiedli mieszkaniowych,
 - (xi) zaleca się lokalizowanie usług wzdłuż ciągów komunikacyjnych, w parterach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - (xii) w miarę możliwości należy łączyć usługi turystyki, rekreacji i sportu z usługami kultury i gastronomii;
- (b) strefa mieszana zabudowy wsi (SMW):
- (i) dopuszcza się wyłącznie zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługową, zagrodową, produkcyjną, w tym związaną z produkcją rolno-spożywczą i rolną wraz z elementami uzupełniającymi, w tym zielenią i infrastrukturę społeczną i techniczną, w tym komunikacyjną, tereny rolne;
 - (ii) jednostki osadnicze należy kształtować jako zwarte formy zabudowy, których rozwój następuje przez rozbudowę istniejących układów zabudowy, z zachowaniem charakteru i formy historycznych ruralistycznych układów przestrzennych. Taka praktyka ograniczy potrzebę ponoszenia przez budżet gminy wydatków związanych z koniecznością realizacji infrastruktury społecznej i technicznej, w tym komunikacyjnej oraz terenów zieleni dla zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej, czy usługowej, produkcyjnej, oddalonej od istniejącej infrastruktury,
 - (iii) należy dążyć do rozwoju usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą, przede wszystkim usług komercyjnych i społecznych zaspokajających potrzeby mieszkańców,
 - (iv) należy wzmacniać lokalne centra usługowe miejscowości wiejskich poprzez planowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i nasycanie ich usługami,
 - (v) postuluje się określenie standardów dostępności do infrastruktury społecznej,

- (vi) w miarę możliwości należy łączyć usługi turystyki, rekreacji i sportu z usługami kultury i gastronomii,
 - (vii) należy utrzymać i rozwijać drogi przeznaczone dla obsługi produkcji rolnej,
 - (viii) należy dążyć do minimalizowania konfliktów przestrzennych pomiędzy zabudową mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową, usługową, produkcyjną a zabudową zagrodową i obszarami produkcji rolnej, ogrodniczej i sadowniczej, produkcji rolno-spożywczej;
- (c) w strefie aktywności gospodarczej w miastach (SAG):
- (i) dopuszcza się wyłącznie zabudowę usługową, magazynowo-logistyczną, przemysłu i produkcji wraz z elementami uzupełniającymi, w tym zielenią i infrastrukturę społeczną i techniczną, w tym komunikacyjną,
 - (ii) realizacja inwestycji związanych z prowadzeniem różnych form aktywności gospodarczej, w tym usług, powinna być powiązana z dobrym dostępem do niezbędnej infrastruktury technicznej, w tym komunikacji,
 - (iii) sposób zagospodarowania i zabudowy różnych form aktywności gospodarczej powinien uwzględniać kontekst zagospodarowania w sąsiedztwie, w taki sposób, by zmniejszać wszelkie uciążliwości związane z prowadzeniem aktywności gospodarczej, mogące wpłynąć na pogorszenie jakości życia mieszkańców i jakości środowiska, przez lokalizowanie w sąsiedztwie nieuciążliwego sposobu zagospodarowania, wprowadzenie zieleni wysokiej lub innych form zieleni,
 - (iv) tworzenie nowych obszarów aktywności gospodarczej, w tym usług, powinno być realizowane w pierwszej kolejności na obszarach wyposażonych w infrastrukturę techniczną lub w miejscach zapewniających dostęp do infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej, w miejscach, które nie wywołają potencjalnych konfliktów przestrzennych;
- (d) w strefie zieleni (SZ):
- (i) dopuszcza się wyłącznie obszary zieleni leśnej i parkowej, tereny rolnicze, ogrody działkowe, obszary chronione, cieki i zbiorniki wodne, z elementami uzupełniającymi w postaci infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej, a także usługi związane ze sportem i rekreacją, turystyką i gastronomią; na obszarach wód powierzchniowych dopuszcza się rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu gospodarki hodowlanej,
 - (ii) elementy uzupełniające i usługi, o których mowa w lit. a) należy kształtować w sposób zrównoważony, uwzględniając w pierwszej kolejności utrzymanie i rozwój obszarów zieleni leśnej i parkowej,

- tereny rolnicze, ogrody działkowe, obszary chronione, ciek i zbiorniki wodne,
- (iii) należy utrzymywać, rozwijać i obejmować różnymi prawnymi formami ochrony obszary o cennych walorach przyrodniczych,
 - (iv) należy dążyć do zwiększania bioróżnorodności terenów zieleni,
 - (v) należy dążyć do kształtowania zieleni w formie spójnego ekosystemu, składającego się z różnych form zieleni, błękitno-zielonej infrastruktury stanowiących ciągłość;
 - (vi) należy rozwijać sieci ciągów pieszych i rowerowych oraz szlaki turystyczne, w powiązaniu z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi z poszanowaniem ich,
 - (vii) należy dążyć do kształtowania ciągów pieszych i rowerowych wzdłuż terenów zieleni tworzących korytarze, czy inne formy zieleni ciągłej,
 - (viii) ciągi komunikacyjne w strefach zieleni powinny służyć zarówno przemieszczaniu się, jak i łączeniu ze sobą stref mieszkaniowo-usługowych oraz aktywności gospodarczej;
- (e) w strefie rolnej (SR):
- (i) dopuszcza się wyłącznie tereny rolne, obszary produkcji rolnej, ogrodniczej i sadowniczej, produkcji rolnej i rolno-spożywczej, ciek i zbiorniki wodne, w tym stawy hodowlane, z elementami uzupełniającymi w postaci zalesień, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, z zastrzeżeniem lit. b), c) i d),
 - (ii) dopuszcza się zalesianie obszarów w strefie rolnej,
 - (iii) dopuszcza się zabudowę zagrodową oraz zabudowę związaną z prowadzeniem działalności rolnej i rolno-spożywczej wyłącznie na obszarach dotychczas przez nie zajmowanych lub na podstawie miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - (iv) dopuszcza się rozwój terenowych obiektów sportowych, a także związanych z rekreacją oraz turystyką, w tym ciągi piesze i rowerowe oraz szlaki turystyczne,
 - (v) sposób zagospodarowania i zabudowy różnych form produkcji rolnej i hodowlanej powinien uwzględniać kontekst zagospodarowania w sąsiedztwie, w taki sposób, by zmniejszać wszelkie uciążliwości związane z jej prowadzeniem działalności, mogące wpłynąć na pogorszenie jakości życia mieszkańców, przez wprowadzenie zieleni wysokiej lub innych form zieleni;
- (f) w obszarze rozwoju przemysłu (ORP), wskazanych na Rysunku 2, 3, 4, 5. modelu należy rozwijać w szczególności obiekty produkcyjne, składy, magazyny i bazy transportowe, w obszarach o dobrej dostępności dróg tranzytowych i linii kolejowych;

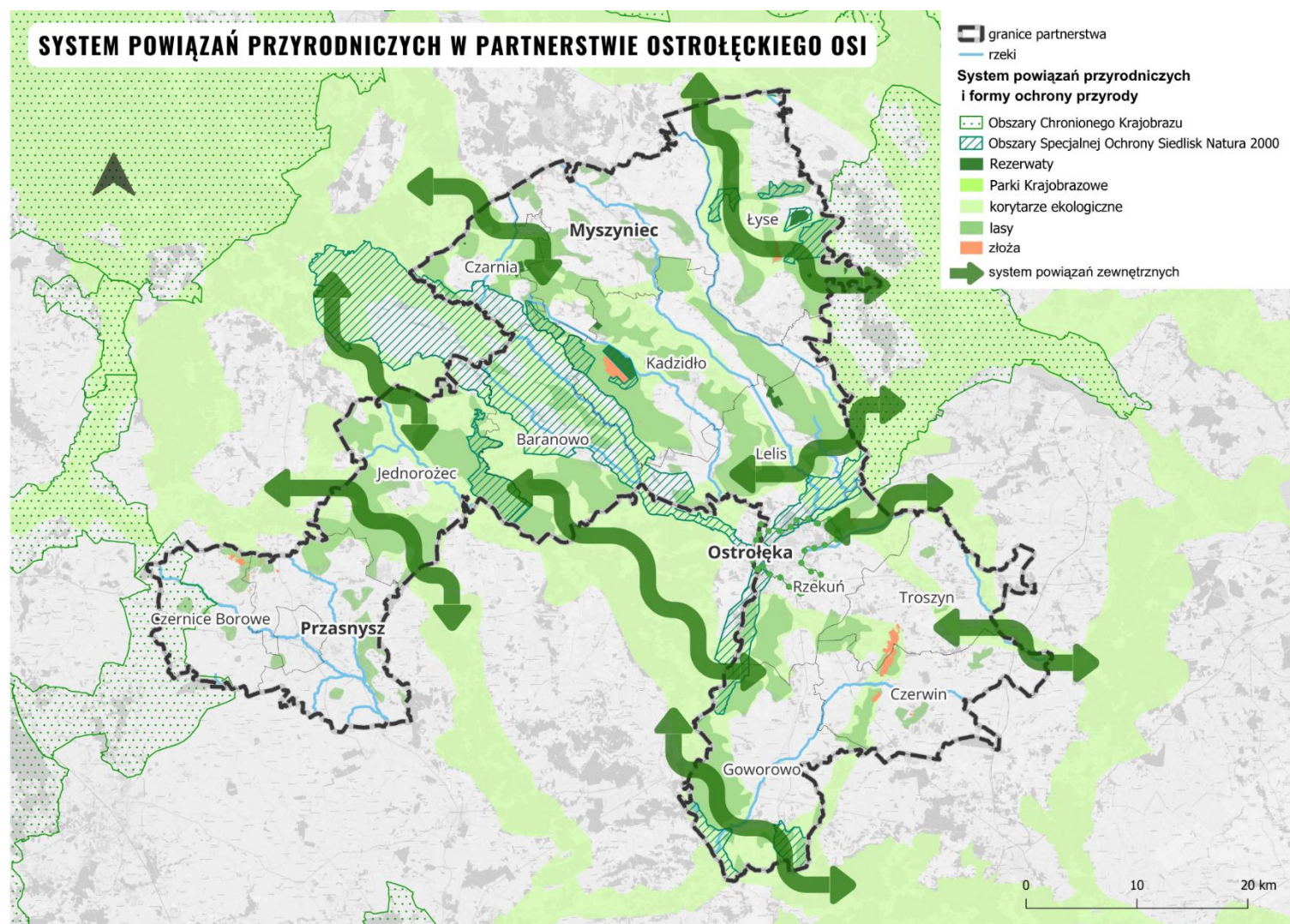
- (g) w obszarze rozwoju usług (ORU) w Ostrołęce należy rozwijać usługi nauki i edukacji oraz usługi innowacji;
- (h) w obszarze rozwoju produkcji rolnej i rolno-spożywczej (ORR), w którym, z uwagi na wysoki potencjał przyrodniczy terenów, należy dążyć do rozwoju produkcji rolnej i rolno-spożywczej, w szczególności w obszarze rozwoju rolnictwa (OR) w rejonie Przasnysza i w rejonie Ostrołęki. Obszary te predestynowane są do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu, gdzie rolnictwo ukierunkowało się głównie na hodowlę bydła mlecznego.

4.1.4. System powiązań przyrodniczych w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI

Należy uwzględnić następujące uwarunkowania przyrodnicze Obszaru Partnerstwa Ostrołęckiego OSI.

Rysunek 6. modelu obrazuje powiązania przyrodnicze, wielkoobszarowe systemy chronionych obszarów cennych przyrodniczo. Partnerstwo Ostrołęckiego OSI położone jest na obszarze Zielonych Płuc Polski, Puszczy Zielonej, Równiny Kurpiowskiej, fragmentu Międzyrzecza łomżyńskiego i Doliny Dolnej Narwi. To obszar o dużym zalesieniu – lasy to tutaj pozostałość po dawnej puszczy, mające ponownie stanowić zwarte połacie.

Rysunek 6. modelu - System powiązań przyrodniczych w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI

Źródło: opracowanie własne

**Ustalenia i rekomendacje dotyczące zasad ochrony środowiska i jego zasobów,
w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu**

1. Należy kształtować spójny ekosystem, powiązania ekologiczne, zapewnić ciągłość systemu zieleni z uwzględnieniem przebiegu korytarzy ekologicznych, spójny z obszarem poza granicami Partnerstwa Ostrołęckiego OSI.
2. Należy wprowadzać nowe elementy błękitno-zielonej infrastruktury.
3. Należy uwzględniać je w kształtowaniu rozwoju przestrzennego Partnerstwa Ostrołęckiego OSI, wskazane na Rysunku 6. modelu, w tym:
 - (a) Obszary Natura 2000:
 - (i) PLB 1440014 Dolina Dolnej Narwi – obszar specjalnej ochrony ptaków, obszar gmin wiejskich: Lelis, Rzekuń oraz miasta Ostrołęka,
 - (ii) PLB 140005 Dolina Omulwi i Płodownicy – obszar specjalnej ochrony ptaków, obszar gmin wiejskich: Baranowo, Lelis, Jednorzec, Czarnia, Kadzidło oraz miasta Ostrołęka,
 - (iii) PLB140007 Puszcza Biała – obszar specjalnej ochrony ptaków, obszar gminy wiejskiej Goworowo,
 - (iv) PLH 140046 Bory bagienne i torfowiska Karaska – specjalny obszar ochrony siedlisk, w skład ostoi wchodzi jedno z największych torfowisk wysokich w Polsce, towarzyszą mu bory bagienne o różnym stopniu wykształcenia, obszar gminy wiejskiej Kadzidło,
 - (v) PLH 140047 Bory Chrobotkowe Karaska – specjalny obszar ochrony siedlisk, w obrębie występuje bór chrobotkowy Cladonio-Pinetum, obszar gmin wiejskich: Myszyniec, Kadzidło,
 - (vi) PLH140052 Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe - stanowisko sasanki otwartej Pulsatilla patens, obszar gmin wiejskich: Baranowo, Jednorzec,
 - (vii) PLB280008 Puszcza Piska - ostoja ptaków drapieżnych i sów, o randze krajowej i europejskiej, obszar gminy wiejskiej Łyse,
 - (viii) PLH140049 Myszynieckie Bory Sasankowe - stanowisko sasanki otwartej Pulsatilla patens, obszar gminy wiejskiej Łyse;
 - (b) Rezerваты przyrody:
 - (i) Olsy Płoszyckie, obszar gminy wiejskiej Lelis,
 - (ii) Pogórze, obszar gminy wiejskiej Kadzidło,
 - (iii) Torfowisko Karaska, obszar gminy wiejskiej Kadzidło,
 - (iv) Torfowisko Serafin, rezerваты leśne Taborы i Mingos, obszar gminy wiejskiej Łyse,
 - (v) Rezerваты leśne Czarnia i Surowe, obszar gminy wiejskiej Czarnia;
 - (b) Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - (i) Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi,
 - (ii) Obszar Chronionego Krajobrazu Krośnicko-Kosmowski

(iii) pomniki przyrody.

4. Należy rozwijać lub tworzyć różne prawne formy ochrony przyrody obszarów o cennych walorach przyrodniczych.
5. Należy chronić oraz uwzględniać w kształtowaniu rozwoju przestrzennego Partnerstwa Ostrołęckiego OSI korytarze ekologiczne, wskazane na Rysunku 6. modelu, w tym:
 - (a) obszar węzłowy oraz powiązane z nimi korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym - Puszcza Kampinoska (numer 22M), korytarz Dolnej Narwi (numer 22m);
 - (b) korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym:
 - (i) Kurpie Zachodnie (GKPnC-8),
 - (ii) Kurpie Wschodnie (GKPnC-8B),
 - (iii) Dolina Środkowej Narwi (GKPnC-23),
 - (iv) Dolina Rzeki Ruż (GKPnC-5B),
 - (v) Lasy Ostrołęckie (KpnC-C1),
 - (vi) Lasy Przasnyskie (KpnC-8A).
6. Należy dążyć do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obszarach otulin, regulujących zasady zabudowy i zagospodarowania terenu, skalę i intensywność zabudowy, uwzględniające ograniczenia wynikające z uwarunkowań terenu.
7. Należy dążyć do objęcia ochroną poprzez ograniczanie lub zakaz zabudowy terenów położonych wzdłuż cieków wodnych i jezior oraz obszarów na przebiegu zielonych korytarzy ekologicznych. Ograniczenia i zakazy zabudowy należy wskazać w dokumentach planistycznych.
8. Należy dążyć do ochrony kompleksów dobrych i bardzo dobrych gleb.
9. Zaleca się włączać tereny rolne i leśne w korytarze ekologiczne, w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, łączyć je zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi.
10. Należy dążyć do zachowania trwałych użytków zielonych, zwartych kompleksów łąkowych, pastwisk oraz powstrzymania procesu przekształcania ich na pola orne i zalesienia.
11. Należy zachować, rekonstruować i rozwijać powierzchnię zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, szczególnie wzdłuż: dróg, cieków i miedz.
12. Należy uwzględniać w kształtowaniu rozwoju przestrzennego Partnerstwa Ostrołęckiego OSI obszar szczególnego zagrożenia powodzią, wskazany na Rysunku 2, 3, 4, 5 modelu i Rysunku 6 modelu.
13. Należy uwzględniać Główny Zbiornik Wód Podziemnych w kształtowaniu rozwoju przestrzennego gminy znajdującej się na obszarze Partnerstwa.
14. Należy chronić strefy ochrony bezpośredniej ujęć wody.
15. W ramach działań związanych z przeciwdziałaniem suszy oraz problemu deszczy nawalnych na obszarach zurbanizowanych, rolnych i leśnych, należy zwiększać retencję wód przez stosowanie rozwiązań prorotacyjnych jako

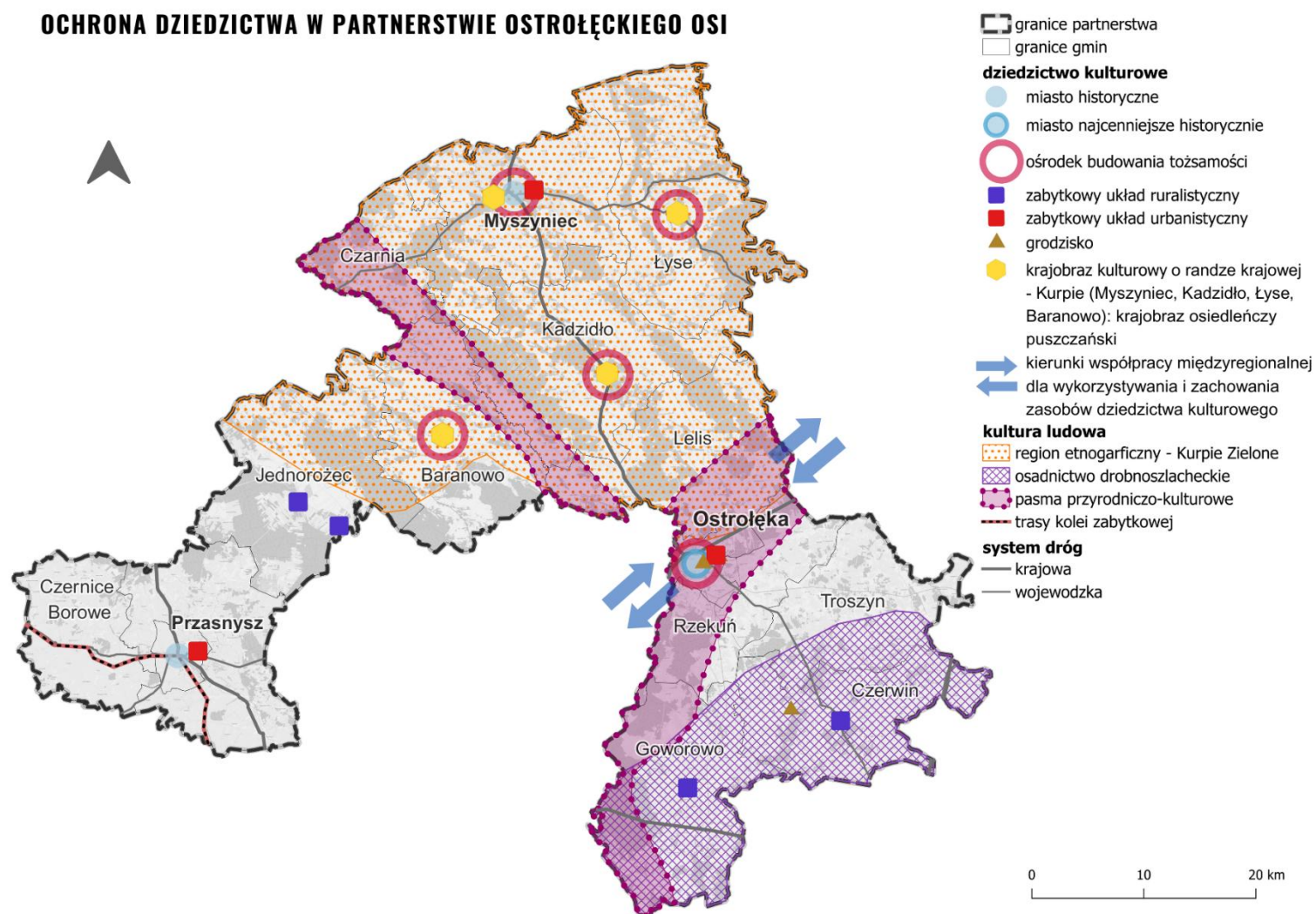
jednego z działań adaptujących do zmiany klimatu. Należy ustanowić retencję jako priorytet projektowania systemów gospodarowania wodami opadowymi. Należy stosować rozwiązania, takie jak:

- (a) budowa systemów gromadzenia i dystrybucji wody,
 - (b) prowadzenie prac przeciwoerozyjnych,
 - (c) zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnych, a w przypadku realizacji niezbędnych powierzchni utwardzonych stosowanie rozwiązań wodoprzepuszczalnych zamiast powierzchni szczelnych,
 - (d) ochrona i odtwarzanie, tworzenie oczek wodnych i mokradł,
 - (e) retencjonowanie wody w istniejących zbiornikach, rowach, zagłębieniach i oczkach wodnych,
 - (f) tworzenie stref buforowych wzdłuż rzek i cieków,
 - (g) zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód,
 - (h) zalesianie, zadrzewianie,
 - (i) zakładanie zielonych dachów i zielonych, żyjących ścian na budynkach/wiatach,
 - (j) zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką na terenach zurbanizowanych, szczególnie na terenach o znacznym zasklepieniu gleby.
16. Należy kształtować nowe obszary zieleni ogólnodostępnej z zachowaniem ciągłości systemu zieleni.
17. Zaleca się dążyć do utrzymania i rozwoju ogrodów działkowych.
18. Należy dążyć do zwiększania bioróżnorodności terenów zieleni.
19. Należy rozwijać działania mitygacyjne oraz adaptacyjne do zmiany klimatu, ze wskazaniem na ich wzajemne powiązanie i stosowanie rozwiązań służących jednocześnie łagodzeniu skutków zmiany klimatu oraz zmniejszeniu ryzyka klimatycznego, w szczególności rozwiązań opartych na naturze.
20. Rozwój gospodarczy należy opierać o naturalne zasoby, walory przyrodnicze i środowiskowe, z zachowaniem bioróżnorodności naturalnych ekosystemów, z poszanowaniem jego zasobów.
21. W kształtowaniu rozwoju przestrzennego gminy należy uwzględnić części terenów górniczych złóż, wskazanych na Rysunku 6. modelu.
22. Należy prowadzić wspólną politykę ekologiczną gmin, poprzez podejmowanie wspólnych przedsięwzięć, w zakresie ochrony wód, ziemi, powietrza i krajobrazu jako podstawy dla rozwoju Partnerstwa Ostrołęckiego OSI.
23. Na terenie Partnerstwa nie stwierdzono występowanie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

4.1.5. *Ochrona dziedzictwa kulturowego*

Należy utrzymać specyfikę podziału obszaru Partnerstwa na kurpiowską północ i szlacheckie południe o charakterystycznych cechach przestrzeni, których osią podziału jest Trasa Mazurska.

Rysunek 7. modelu - Ochrona dziedzictwa w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI

Źródło: opracowanie własne na podstawie PZPWM

Ustalenia i rekomendacje dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

1. Należy dążyć do ochrony lub adaptacji elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych obiektów, obszarów i zespołów zabudowy, szczególnie w obszarach ochrony krajobrazów kulturowych i zabytkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych, elementów małej architektury, otwarć i punktów widokowych, wskazanych na Rysunku 7. modelu.
2. Przy kształtowaniu zagospodarowania terenów i zabudowy należy uwzględniać wpisane do rejestru zabytków układy urbanistyczne na obszarze miast Ostrołęka i Przasnysz oraz inne wartościowe układy urbanistycznej i ruralistycznej Rysunku 7. modelu.
3. Przy kształtowaniu zagospodarowania terenów i zabudowy należy uwzględniać zabytki, obszaru Partnerstwa. Są to:
 - (a) kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (gm. Goworowo);
 - (b) budynek Szkoły Podstawowej w Goworowie (gm. Goworowo);
 - (c) Zespół pałacowo-parkowy w Szczawinie (gm. Goworowo);
 - (d) drewniany kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Kuninie (gm. Goworowo);
 - (e) murowany kościół pw. Ducha Świętego w Kadzidle (gm. Kadzidło);
 - (f) kościół parafii św. Michała Archanioła w Czarni (gm. Kadzidło);
 - (g) drewniany kościół pw. św. Anny w Dąbrówce (gm. Lelis);
 - (h) zespół kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej w Myszyncu (gm. Myszyniec);
 - (i) Kościół Parafialny w Bogatem z XIV wieku oraz Zespół Sakralny w Świętym Miejsu z wieku XVI (gm. Przasnysz);
 - (j) Zespół Klasztorny Bernardynów, obecnie Klasztor Ojców Pasjonistów w Przasnyszu - Sanktuarium Matki Bożej Niepokalanej - kościół pod wezwaniem Świętych Jakuba i Anny (parafia pod wezwaniem Świętego Stanisława Kostki) (m. Przasnysz);
 - (k) Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny - popularnie nazywany Farą (m. Przasnysz);
 - (l) Dwór szlachecki w Chojnowie, fragment parku podworskiego ze stawem oraz podworskie zabudowania (gm. Czernice Borowe);
 - (m) Sanktuarium Świętego Stanisława Kostki w Rostkowie wraz z otoczeniem - błonia, stawy kaskadowe (gm. Czernice Borowe);
 - (n) kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Rzekuniu (gm. Rzekuń);
 - (o) dwór w Susku Starym (gm. Rzekuń);
 - (p) zespół budynków pokoszarowych wojsk carskich (m. Ostrołęka);
 - (q) fortyfikacje Bema (m. Ostrołęka);
 - (r) kościół farny i zespół klasztorny (m. Ostrołęka);

- (s) Ratusz w Ostrołęce (m. Ostrołęka);
 - (t) Ratusz w Przasnyszu (m. Przasnysz);
 - (u) drewniany kościół pw. św. Floriana (gm. Jednorzec);
 - (v) kościół św. Anny (gm. Łyse);
 - (w) kościół Najświętszego Serca Jezusowego w Lipnikach (gm. Goworowo);
 - (x) kościół św. Stanisława Kostki w Zalasiu z 1913 r. (gm. Myszyniec);
 - (y) kościół parafialny pw. św. Bartłomieja Apostoła (gm. Troszyn);
 - (z) kościół parafialny pw. Trójcy Przenajświętszej (gm. Czerwin);
 - (aa) Zabytkowy kościół Kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny (gm. Czarnia);
 - (bb) kościół parafialny pw. NMP w Baranowie (gm. Baranowo);
 - (cc) Kościół drewniany parafialny pw. Michała Archanioła w Brodowych Łąkach oraz dzwonnica (gm. Baranowo);
 - (dd) Budynek Dworca PKP w Jastrzębce z ok. 1924r. (gm. Baranowo);
 - (ee) Leśniczówka w Surowem (gm. Czarnia).
4. Przy kształtowaniu zagospodarowania terenów i zabudowy należy uwzględniać krajobraz kulturowy o randze krajowej Kurpie - krajobraz osiedleńczy puszczański oraz region etnograficzny - Kurpie Zielone, wskazany na Rysunku 7. modelu.
 5. Przy kształtowaniu zagospodarowania terenów i zabudowy należy uwzględniać szlachecki charakter zabudowy i zagospodarowania w obszarze osadnictwa szlacheckiego wskazanym na Rysunku 7. modelu.
 6. Należy dążyć do skupienia funkcji turystyczno-kulturalnych w szczególności w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi oraz w regionie etnograficznym - Kurpie Zielone, wskazanym na Rysunku 7. modelu, w celu wzmacniania potencjału kulturowego Kurpi i Mazowsza. Należy określić w aktach planowania przestrzennego zasady zabudowy i zagospodarowania terenów służące zachowaniu specyfiki architektury, krajobrazu kulturowego i układów zabudowy Kurpi i Mazowsza.
 7. Należy wspierać rozwój ośrodków budowania tożsamości kulturowej regionu w Ostrołęce, Myszyńcu, Łyse, Kadzidle i Baranowie.
 8. Należy dążyć do uwzględnienia w projektowaniu przestrzennym stanowisk archeologicznych.
 9. W gminnych programach rewitalizacji należy uwzględnić lokalne wartości kulturowe przestrzeni.

4.1.6. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Należy uwzględnić następujące uwarunkowania komunikacyjne Obszaru Partnerstwa Ostrołęckiego OSI.

Obszar ma korzystny układ komunikacyjny. Przebiegają tędy główne szlaki wiodące od wschodnich i północnych granic Polski na południe i zachód kraju: trasa nr 61 z Warszawy do Suwałk i dalej do państw nadbałtyckich, trasa nr 53 z Warszawy na Warmię i Mazury (tzw. Gościniec Mazurski), trasa nr 57 z Pułtuska przez Przasnysz w kierunku Szczytna i droga nr 60, będąca częścią trasy z Białegostoku do miast środkowej Polski.

Podstawowy układ drogowy uzupełniają drogi wojewódzkie:

- DW544: Brodnica - Mława - Przasnysz - Krasnosielc - Ostrołęka;
- DW614: Chorzele - Krukowo - Myszyniec;
- DW617: Przasnysz - Ciechanów;
- DW627: Ostrołęka - Ostrów Maz. - Małkinia - Kosów Lacki - Sokołów Podlaski;
- DW645 Myszyniec - Dęby - Łomża;
- DW647: Dęby - Stawiski.

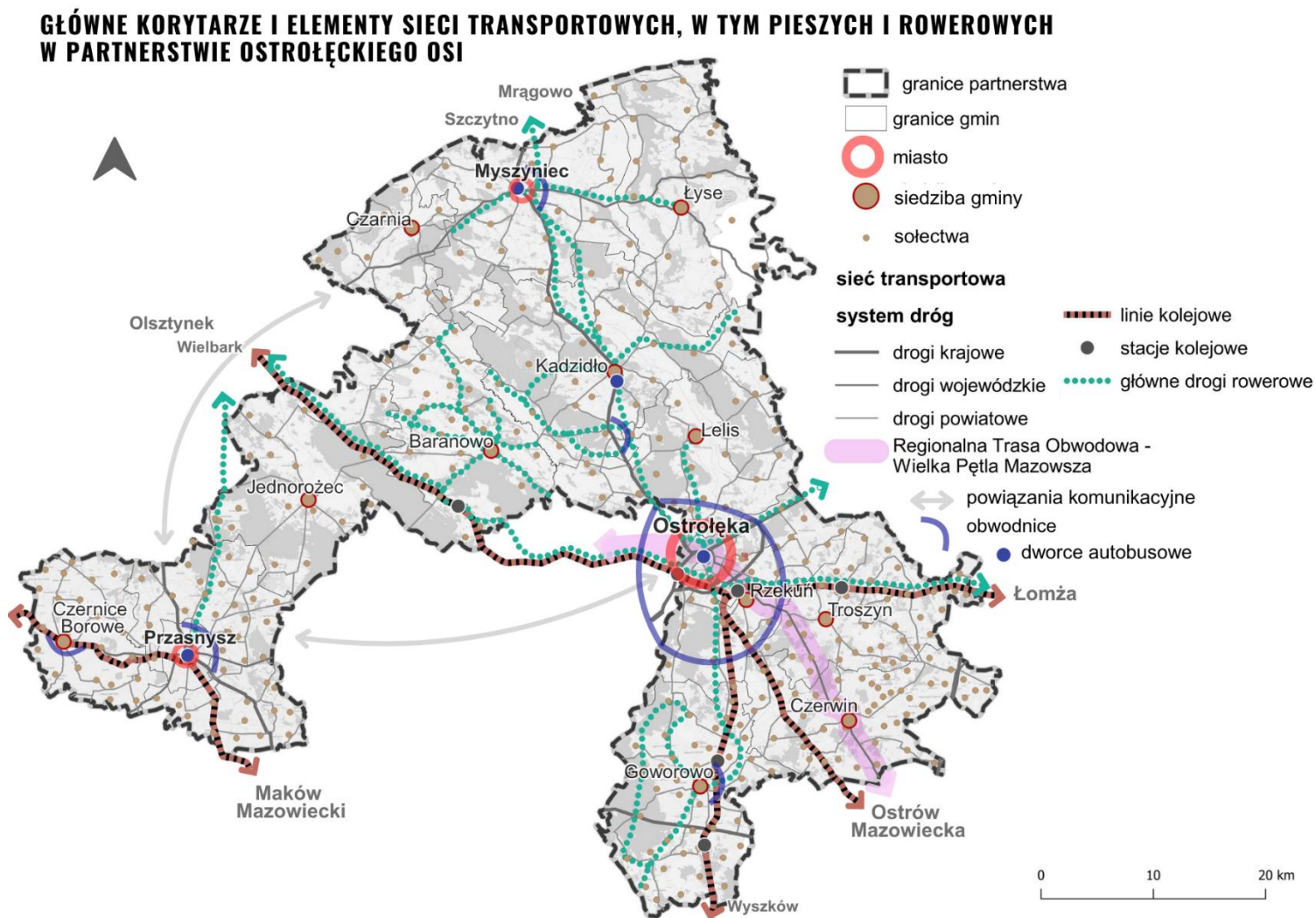
Kluczowa dla Partnerstwa jest budowa obwodnicy Ostrołęki w ciągu drogi krajowej 53.

Ostrołęka jest węzłem kolejowym o znaczeniu lokalnym.

Istotnym elementem transportu zbiorowego jest transport autobusowy. Miasto jako ważny ośrodek regionalny stanowi cel codziennych podróży dla wielu mieszkańców gmin powiatu ostrołęckiego. Wśród połączeń wewnątrz-wojewódzkich najważniejsze trasy z Ostrołęki prowadzą do Warszawy, Ostrowi Mazowieckiej, Pułtuska, Makowa Mazowieckiego. Jednak z punktu widzenia mieszkańców miasta oraz powiatu ostrołęckiego istotne znaczenie mają również ponadregionalne połączenia autobusowe. Wśród połączeń dalekobieżnych najczęściej kursów odbywa się do Białegostoku i Olsztyna a także do Elbląga, Gdańska.

Ostrołęka jako ważny ośrodek regionalny stanowi cel codziennych podróży dla wielu mieszkańców gmin powiatu ostrołęckiego, zwłaszcza Baranowa, Goworowa, Myszyńca i Kadzidła.

Rysunek 8. modelu - Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI

Źródło: opracowanie własne

Ustalenia i rekomendacje dotyczące rozwoju systemów komunikacji

1. Należy rozwijać i modernizować istniejące szlaki komunikacji drogowej i kolejowej w celu lepszego skomunikowania Partnerstwa z Olsztynem, Białymstokiem i Warszawą oraz uwzględniać ich przebiegi w aktach planowania przestrzennego.
2. Należy projektować, rozwijać obwodnice miejscowości, m.in. Ostrołki w obszarze Partnerstwa oraz uwzględniać ich przebiegi w aktach planowania przestrzennego. Ich realizacja powinna uwzględniać rozwiązania mające na celu uspokojenie ruchu wewnątrz obszarów objętych obwodnicami (odpowiednia hierarchizacja układu komunikacyjnego, priorytet dla bezpieczeństwa ruchu pieszego i rowerowego, wyznaczanie woonerfów itp.).
3. Należy zapewniać dostępność terenów do dróg wojewódzkich wewnętrznymi układami komunikacyjnymi połączonymi z tymi drogami poprzez drogi niższej kategorii.
4. Należy dążyć do rozwoju wysokiej jakości, dostępnego transportu publicznego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na rozwiązania węzłów przesiadkowych – maksymalne skracanie drogi przejść pomiędzy różnymi środkami transportu.
5. Należy dążyć do wykorzystania potencjału istniejącej infrastruktury transportowej, w szczególności kolejowej, do przewozów pasażerskich.
6. Należy dążyć do rozwoju autobusowego transportu zbiorowego, i rozwoju sieci dworców autobusowych
7. Należy dążyć do integracji różnych środków transportu poprzez planowanie węzłów przesiadkowych, parkingów Park&Ride, Bike&Ride, Kiss&Ride, dróg i ciągów pieszo-rowerowych w obszarze całego Partnerstwa.
8. Należy wprowadzać rozwiązania drogowe uspokajające ruch samochodowy w obszarach zabudowanych z priorytetem dla ruchu pieszego.
9. Należy wprowadzać rozwiązania mające na celu ograniczenie potencjalnego niekorzystnego oddziaływania dróg i kolei w zakresie emisji hałasu i wibracji (np. ekranów akustycznych, pasów zwartej zieleni izolacyjnej i obiektów odpornych na hałas wzdłuż ciągów komunikacyjnych, stosowanie tzw. cichych nawierzchni, izolacji budynków itp.).
10. Należy rozwijać i modernizować infrastrukturę pieszą, rowerową i drogową przyjazną dla pieszych i rowerzystów, zintegrowaną z różnymi środkami transportu i elementami infrastruktury komunikacyjnej, spójną z obszarem poza gminą oraz uwzględniać ich przebiegi w aktach planowania przestrzennego.
11. Należy dążyć do wyznaczania tras ścieżek rowerowych o funkcjach zarówno turystycznych jak i komunikacyjnych.
12. Należy dążyć do limitowania liczby miejsc parkingowych w centrach miast przy jednoczesnym ograniczeniu czasu parkowania lub wprowadzeniu opłat

parkingowych w celu równoważenia popytu i podaży miejsc parkingowych. Właściwa polityka parkingowa w centrum ma na celu zapewnienie pełnej dostępności dla pieszych i rowerzystów oraz transportu zbiorowego jako nadrzędnej w stosunku do dostępności samochodem.

13. Parkingi w obszarach centralnych miejscowości należy projektować w formach możliwie intensywnych, spiętrzonych, nie ingerujących w funkcjonowanie przestrzeni publicznych.
14. Należy dążyć do przyjęcia wspólnych dla Partnerstwa wzorców i standardów kształtowania systemu komunikacji.

4.1.7. Główne elementy infrastruktury technicznej

Należy uwzględnić następujące uwarunkowania infrastrukturalne Obszaru Partnerstwa Ostrołęckiego OSI.

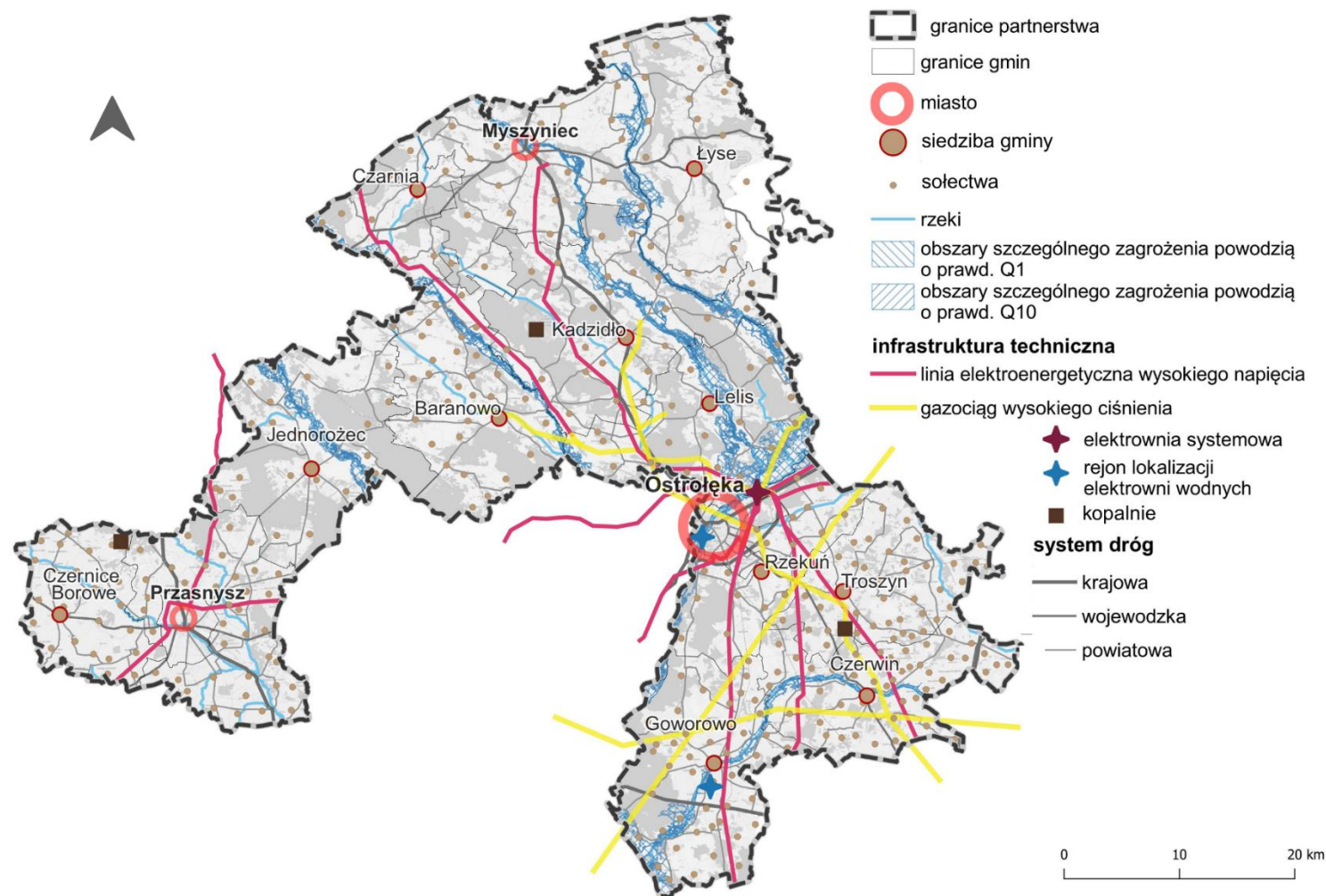
Zaopatrzenie w energię elektryczną obszaru, w zasadniczym stopniu, zapewnia krajowy system energetyczny. Przez obszar nie przebiegają linie elektroenergetyczne najwyższych napięć 220 kV i 400 kV. Układ linii wysokiego napięcia tworzą linie 110 kV i główne stacje elektroenergetyczne 110/15 kV, zasilające układ średniego napięcia.

Dostęp do gazu sieciowego na terenie obszaru zapewnia system przesyłowy zasilany przede wszystkim gazem importowanym.

W województwie mazowieckim energia ze źródeł odnawialnych pochodzi głównie z energii wiatrowej oraz współspalania i spalania biomasy, natomiast w niewielkim stopniu opiera się na energii z wody, biogazowni i fotowoltaice. Obszar położony jest na pograniczu korzystnych i mało korzystnych stref energetycznych wiatru. Korzystne uwarunkowania do rozwoju energetyki wiatrowej są w powiecie przasnyskim. Największym problemem dla rozwoju energetyki wiatrowej jest wysokie ryzyko wystąpienia konfliktów społeczno-środowiskowych. Największe potencjalne możliwości rozwoju OZE w województwie mazowieckim związane są z wykorzystywaniem biomasy, która może być używana zarówno do bezpośredniego spalania, jak i produkcji biopaliw oraz biogazu. Dodatkowo, w zachodniej części obszaru istnieje potencjał do rozwoju energetyki wykorzystującej wody geotermalne. Popiera się lokalizowanie elektrowni wodnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą taką jak jazy, śluzy, przepławki dla ryb, przy uwzględnieniu potrzeb ochrony środowiska.

Rysunek 9. modelu - Główne elementy infrastruktury technicznej w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI

GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W PARTNERSTWIE OSTOŁĘCKIEGO OSI

Źródło: opracowanie własne

Ustalenia i rekomendacje dotyczące rozwoju systemów infrastruktury technicznej, w tym zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kw

1. Należy rozwijać i modernizować sieci infrastruktury technicznej.
2. Należy rozwijać i modernizować system zbiorowego zaopatrzenia w wodę, ujęcia wód podziemnych oraz zakłady uzdatniania wody. Należy rozwijać system zbiorowego zaopatrzenia w wodę na obszarach wiejskich, szczególnie w zwartych systemach osadniczych (stosowanie zasady „skojarzonego działania” w stosunku do zadań dotyczących wodociągownictwa i kanalizacji).
3. Należy rozwijać i modernizować sieci kanalizacji oraz przepompownie ścieków.
4. Należy odprowadzać ścieki do systemów kanalizacyjnych.
5. Należy odprowadzać wody opadowe i roztopowe przez zorganizowaną retencję powierzchniową. Należy wprowadzać do dokumentów planistycznych ustalenia dotyczące obowiązkowej retencji, rozsączania wód deszczowych, ograniczania spływu wód powierzchniowych.
6. Należy rozwijać i modernizować sieci elektroenergetyczne. Należy dążyć do kablowania napowietrznych linii energetycznych.
7. Należy rozwijać i modernizować sieć gazociagową.
8. Należy dążyć do rozwoju systemów centralnego ogrzewania w oparciu o skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła (kogenerację).
9. Należy rozwijać instalacje OZE, w tym lokalne, z wykluczeniem lokalizacji, które mogłyby negatywnie wpływać na krajobraz, otoczenie, w szczególności na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i zagrodową, obszary prawnie chronione, w tym krajobraz oraz obszary produkcji rolnej i tereny zieleni leśnej, w szczególności, gdy chodzi o instalacje wykorzystujące energię promieniowania słonecznego i energię wiatru. Przy planowaniu rozwoju instalacji OZE należy stosować w aktach planowania przestrzennego następujące zasady:
 - (a) należy dążyć do lokalizowania urządzeń fotowoltaicznych na dachach budynków lub na elewacjach i budowlach,
 - (b) należy ograniczać możliwość lokalizowania urządzeń fotowoltaicznych na glebach, które stanowią grunty klasy bonitacyjnej I, II, III, IV, tj. kompleksów glebowych pszenno-buraczanych tzn. przydatnych do uprawy pszenicy, buraków cukrowych, rzepaku, jęczmienia i kukurydzy,
 - (c) należy dążyć do nielocalizowania na gruncie urządzeń fotowoltaicznych, których powierzchnia sumaryczna jest większa niż 2 ha,
 - (d) należy dążyć do lokalizowania urządzeń fotowoltaicznych w pierwszej kolejności na obszarach wymagających rekultywacji.

10. Należy rozwijać i modernizować sieci szerokopasmowe. Należy wspierać rozwój sieci teleinformatycznych na obszarach problemowych, w których nie występuje infrastruktura telekomunikacyjna.
11. Należy rozwijać system selektywnej zbiórki odpadów.
12. Należy stosować w aktach planowania przestrzennego ustalenia mające na celu obniżenie energochłonności, w tym:
 - (a) nieprzekraczanie chłonności demograficznej,
 - (b) zagęszczanie i takie kształtowanie terenów zabudowy mieszkaniowej, aby ograniczać koszty realizacji i utrzymania infrastruktury technicznej i transportowej,
 - (c) stosowanie zakazów zabudowy na obszarach, na których jej realizacja jest niewskazana z powodu np. ograniczania presji zabudowy na tereny naturalne i rolnicze lub z powodu ograniczonych możliwości wyposażenia nowej zabudowy w infrastrukturę techniczną oraz społeczną ze środków pochodzących z budżetów samorządów,
 - (d) projektowanie źródeł i celów podróży (tereny mieszkaniowe, usługi, miejsca pracy) w obszarach z możliwością obsługi transportem publicznym,
 - (e) wyposażanie terenów mieszkaniowych w usługi społeczne i komercyjne w celu ograniczenia zbędnych podróży.

4.1.8. Zarządzanie rozwojem lokalnym

1. Należy uwzględnić kwestie zarządzania przestrzenią w ramach struktur i mechanizmów podejmowania decyzji związanych z realizacją strategii ponadlokalnej.
2. Należy wyznaczać w aktach planowania przestrzennego nowe tereny inwestycyjne mieszkaniowe, usługowe i produkcyjne z uwzględnieniem:
 - (a) możliwości finansowania niezbędnej infrastruktury technicznej i usług społecznych ze środków budżetów inwestorów prywatnych, będących efektem tych inwestycji,
 - (b) prowadzenie aktywnej polityki nieruchomościowej, wykorzystującej takie narzędzia i działania jak zintegrowany plan inwestycyjny, ustawę „lokal za grunt”, scalanie i podział nieruchomości, skupowanie gruntów lub ich wymiana, utrzymanie na rzecz rolnictwa gruntów o dobrych jakościowo glebach, scalanie rozdrobnionych gruntów pod uprawy.
3. Należy uwzględniać w aktach planowania przestrzennego tereny pod budownictwo komunalne na wynajem, budownictwo socjalne i mieszkania chronione.
4. Należy tworzyć bazy danych i dokumentów planistycznych niezbędnych do sprawnego zarządzania przestrzenią Partnerstwa i koordynowania polityk przestrzennych gmin.
5. Należy rozwijać kompetencje administracji samorządowej w kierunku sprawnego zarządzania przestrzenią w Partnerstwie.

6. Należy tworzyć i rozwijać kanały komunikacji z interesariuszami na temat działań w zakresie zarządzania przestrzennego.
7. Należy dążyć do inicjowania stałych działań rozwijających kompetencje w zakresie uczestniczenia mieszkańców w tworzeniu polityki przestrzennej poprzez stosowanie różnorodnych narzędzi partycypacji społecznej, kanałów komunikacji z interesariuszami oraz działań edukacyjnych, dedykowanych zarówno mieszkańcom jak i urzędnikom.
8. Należy dążyć do stworzenia struktur administracyjnych w Partnerstwie związanych z planowaniem przestrzennym, zatrudnienia urbanisty, powołania wspólnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, w celu prowadzenia spójnej dla Partnerstwa polityki przestrzennej, przyjmowania wspólnych standardów kształtowania przestrzeni, nieformalnych dokumentów planistycznych.
9. Należy wykorzystywać w miarę potrzeb narzędzia planowania przestrzennego uwzględniające partnerstwo publiczno-prywatne.
10. Należy prowadzić edukację planistyczną lokalnej społeczności, urzędników, radnych, sołtysów i innych interesariuszy.
11. Należy dążyć do nawiązania współpracy z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi zajmującymi się kwestiami zarządzania przestrzenią w skali lokalnej i ponadlokalnej.

4.2. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

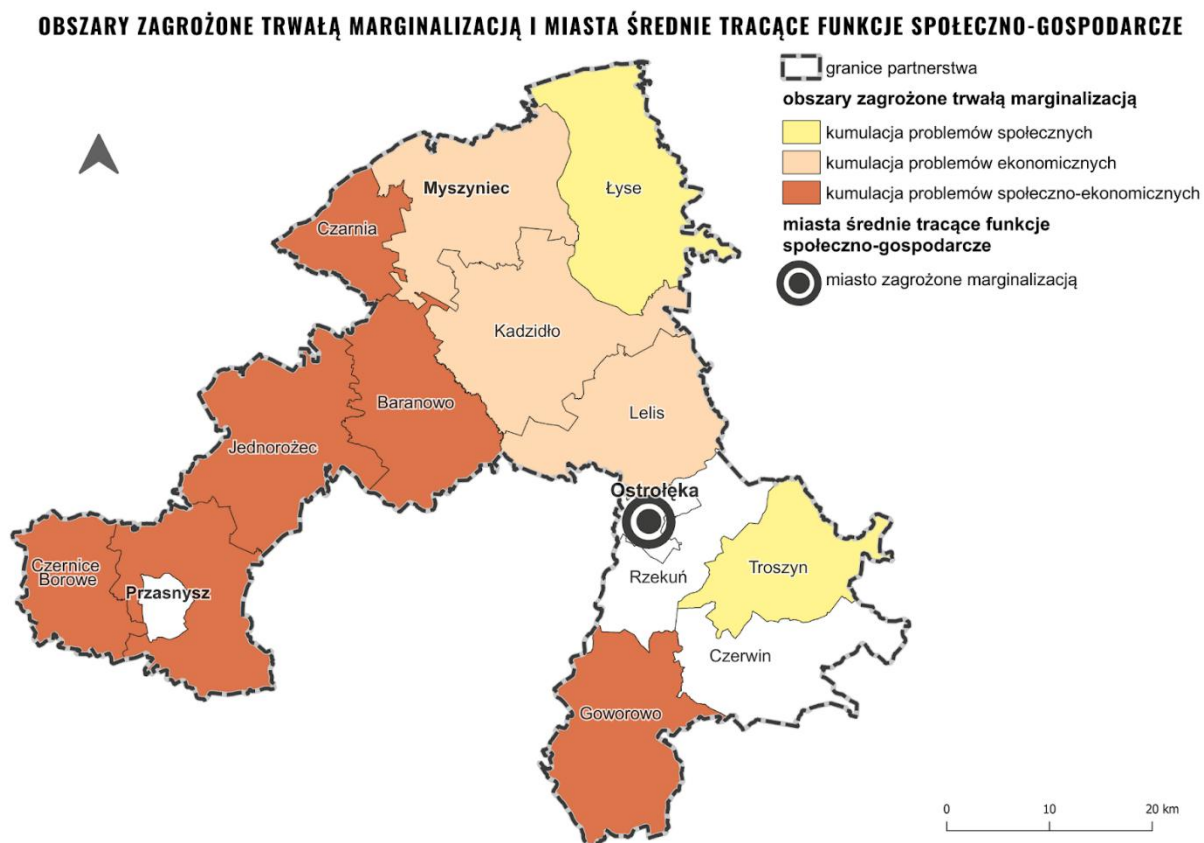
W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ (SRWM), przyjętej uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r. zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI) z poziomu krajowego (Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju [SOR] i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 [KSRR]) oraz z poziomu regionalnego.

W SRWM 2030+ wskazano dwa typy OSI z poziomu krajowego:

- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją - na obszarze Partnerstwa Ostrołęckiego OSI są to: gmina i miasto Myszyniec, gmina Kadzidło, gmina Lelis, które określono jako obszary, w których występuje kumulacja problemów ekonomicznych, gmina Łyse, gmina Troszyn, która określona została jako obszar, w którym występuje kumulacja problemów społecznych oraz gmina Czarnia, gmina Baranowo, gmina Goworowo, gmina Jednorożec, gmina Przasnysz i gmina Czernice Borowe, w których występuje kumulacja problemów społeczno-ekonomicznych,

- Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze - na obszarze Partnerstwa do tej grupy miast zostało zaliczone miasto Ostrołęka, jako miasto zagrożone marginalizacją.

Ryc. 3 Obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze

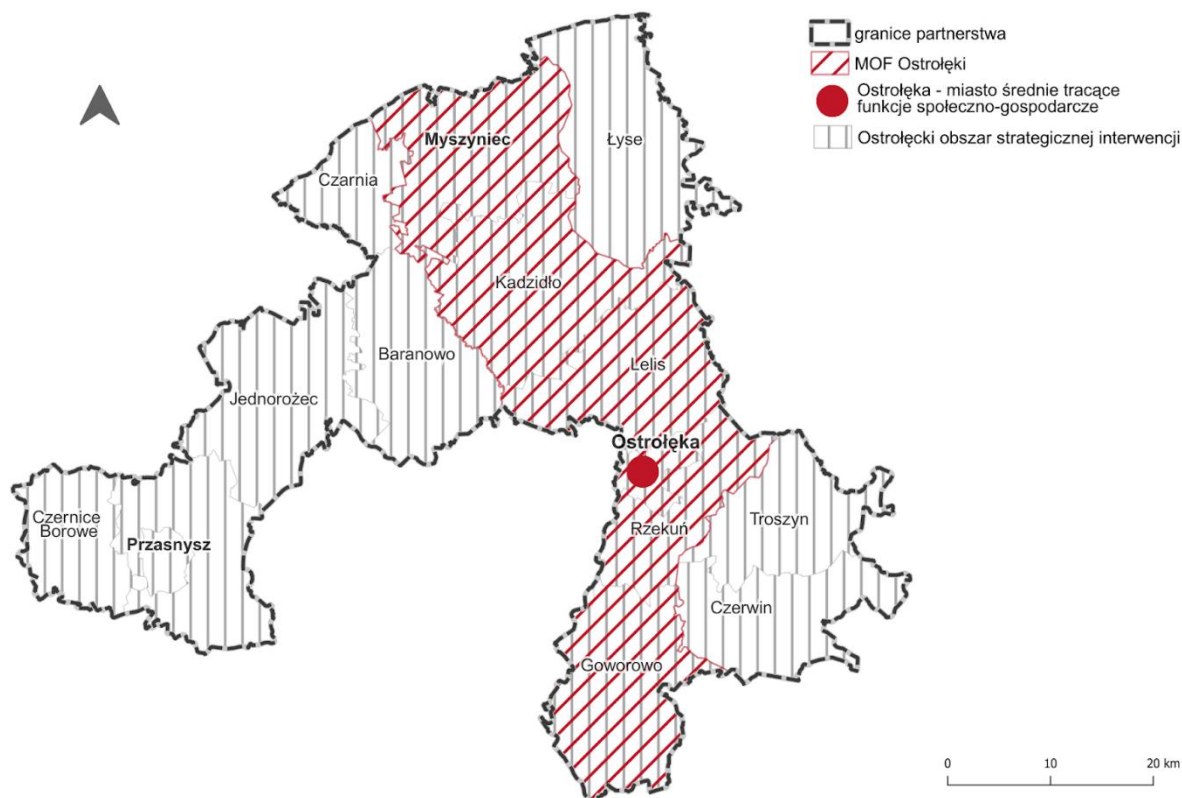
Źródło: Opracowanie własne na podstawie SRWM 2030+, SOR, KSRR 2030; MBPR w Warszawie, 2022 r.

W SRWM 2030+ wskazano także na obszarze Partnerstwa dwa OSI z poziomu regionalnego. Są to:

- OSI problemowe – Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji,
- potencjalny biegun wzrostu MOF Ostrołęki – miasta średniego tracącego funkcje społeczno-gospodarcze.

Ryc. 4 Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SRWM 2030+; MBPR w Warszawie, 2022 r.

4.2.1. OSI z poziomu regionalnego – OSI problemowe – ostrołęcki obszar strategicznej interwencji

Interwencja w OSI ostrołęckim zorientowana będzie na poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej i zwiększenie zdolności absorpcyjnych podregionu, z wykorzystaniem wewnętrznych potencjałów obszaru, w tym miast Ostrołęki i Ostrowi Mazowieckiej. Kluczowe w tym zakresie są działania na rzecz poprawy skomunikowania podregionu z resztą województwa, zwłaszcza poprzez rozwój sieci kolejowej oraz powiązanej z nią komunikacji autobusowej. Oprócz systemu transportowego, dla poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska obszaru istotne jest zwiększenie dostępności do sieciowej infrastruktury komunalnej, w szczególności gazowej i kanalizacyjnej. Warunki przyrodnicze obszaru, jak również duże znaczenie sektora rolnego dla gospodarki podregionu, tworzą potencjał dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w ramach rodzinnych gospodarstw rolnych. Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze i kulturowe, zasadne jest także wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej w celu bardziej efektywnego wykorzystania potencjału turystycznego dla rozwoju gospodarki podregionu.

Działania w OSI ostrołęckim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

Poprawa dostępności obszaru poprzez:

- rozwój transportu kolejowego z wykorzystaniem nowych i zmodernizowanych linii kolejowych, uzupełnienie sieci przystankowej oraz zwiększenie liczby połączeń,
- rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych.

Ochrona oraz wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego poprzez:

- rozwój rolnictwa ekologicznego,
- wykorzystanie potencjału przyrodniczego, w tym obszarów nadrzecznych i leśnych, na potrzeby rekreacyjno-wypoczynkowe, np. agroturystyki,
- modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej oraz budowę nowych szlaków turystyki aktywnej,
- rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych.

4.2.2. OSI z poziomu regionalnego – potencjalny biegun wzrostu MOF Ostrołęki – miasta średniego tracącego funkcje społeczno- gospodarcze

MOF Ostrołęki – miasta średniego tracącego funkcje społeczno-gospodarcze – określono jako potencjalny biegun wzrostu. W przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze niezbędne jest efektywne wykorzystanie potencjału, którym dysponują, i wzmacnianie współpracy w obszarach funkcjonalnych, tak, aby miasta te mogły pełnić rolę biegunów wzrostu w swoim otoczeniu w skali subregionalnej.

Działania w MOF powinny być ukierunkowane w szczególności na:

- uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego w miejskich obszarach funkcjonalnych, obejmujące w szczególności koordynację procesów planowania przestrzennego w celu ochrony ładu przestrzennego, terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy, chaosem inwestycyjnym i przeznaczaniem gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, jak też rewitalizację oraz dbałość o dostęp do wysokiej jakości terenów zieleni i ograniczanie emisji hałasu,
- rozwój efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotywowanym, (...) a także niskoemisyjnego transportu zbiorowego zintegrowanego z systemem wojewódzkim,
- poprawę jakości powietrza, w tym kompleksową modernizację energetyczną budynków, likwidację źródeł niskiej emisji, inwestycje w OZE, tworzenie korytarzy regeneracyjnych miast, rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury

oraz ograniczanie indywidualnego ruchu samochodowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych,

- zwiększenie efektywności i dostępności usług publicznych dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych w miejskich obszarach funkcjonalnych.

Efektywna współpraca i współzarządzanie w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych, skoncentrowane na niwelowaniu ponadlokalnych problemów i barier rozwojowych, przyczynią się do wzmocnienia powiązań funkcjonalnych między miastami i otaczającymi je obszarami, w tym w wymiarze miasto – obszary wiejskie. W przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, kluczowe będzie zatrzymanie lub przynajmniej spowolnienie utraty ich dotychczasowych funkcji oraz rozwój nowych gałęzi gospodarki, które pozwolą na wzmocnienie ich pozycji konkurencyjnej oraz poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej, przy jednoczesnej poprawie stanu środowiska.

Sprzyjać powyższemu będzie koncentracja współpracy na:

- działaniach wspólnych dla wszystkich MOF,
- rozwoju lokalnych rynków pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej i doradztwa zawodowego, zapewniając równowagę popytowo-podażową na rynku pracy i niwelując zjawisko bezrobocia strukturalnego,
- zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej i wspieraniu przedsiębiorczości w celu rozwoju nowych gałęzi gospodarki, w tym w zakresie przemysłu przyszłości oraz zielonych (zrównoważonych) inwestycji,
- rozwoju uczelni wyższych w ośrodkach subregionalnych¹.

4.3. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla partnerstwa

Terytorialny wymiar polityki rozwoju przejawia się w zarządzaniu przestrzenią, programowaniu rozwoju i podejmowaniu interwencji w stosunku do wskazanych obszarów strategicznej interwencji. Wyznaczono trzy obszary strategicznej interwencji (dalej OSI) kluczowe dla Partnerstwa, do których w szczególności zostanie skierowana interwencja publiczna lub zastosowane zostaną odpowiednie rozwiązania regulacyjne

¹ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, 2022, str. 81

Ryc. 5 Obszary strategicznej interwencji

Źródło: opracowanie własne

OSI 1 – Działania na rzecz zrównoważonej mobilności

Strategiczna interwencja mająca na celu zrównoważony rozwój mobilności w Partnerstwie wiąże się z takimi działaniami, jak wskazane na Ryc. 5:

- realizacja obwodnic miejscowości w celu ograniczenia ruchu tranzytowego wewnątrz struktur zabudowy, a następnie ograniczenie ruchu samochodowego w miejscowościach i rozwój alternatywnych środków transportu,
- modernizacja, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej i kolejowej w celu lepszego skomunikowania Partnerstwa z Warszawą, Białymstokiem i Olsztynem,
- rozbudowa sieci tras rowerowych.

Działania składające się na strategiczną interwencję w ramach OSI 1 realizują w szczególności założenia celu strategicznego nr 3 *Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń*:

- Lobbowanie na rzecz realizacji lub dostosowania krajowych i regionalnych inwestycji kolejowych i drogowych do potrzeb OSI Ostrołęka - poprawa skomunikowania z Olsztynem, Białymstokiem i Warszawą.
- Lobbowanie w zakresie rozbudowy/budowy zewnętrznych powiązań dróg rowerowych.
- Rozwój i modernizacja głównych ciągów komunikacyjnych z uwzględnieniem infrastruktury pieszej i rowerowej,
- Budowa obwodnic miejscowości (miejskich i wiejskich) wraz z jednoczesnym obligatoryjnym uspokajaniem ruchu wewnątrz obszaru objętego obwodnicami.
- Rozwój i modernizacja dróg lokalnych i osiedlowych uwzględniających potrzeby ruchu pieszego i rowerowego. (np. chodniki, drogi rowerowe, droga 2-1, ulice o ruchu uspokojonym, woonerfy).
- Rozwój drogowej infrastruktury bezpieczeństwa ruchu drogowego na całym obszarze.
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej.
- Integracja różnych form transportu.
- Rozwój systemu zintegrowanej komunikacji publicznej dla całego obszaru funkcjonalnego.
- Zakup zeroemisyjnego taboru autobusowego.
- Budowa infrastruktury drogowej dedykowanej transportowi zbiorowemu.
- Rozwój infrastruktury transportu niezmotoryzowanego (mobilność aktywna) – budowa/rozbudowa ciągów pieszych (chodniki), budowa/rozbudowa sieci dróg rowerowych, w tym sieci szkieletowej dla obszaru funkcjonalnego.
- Analiza i rozwój systemu roweru miejskiego.
- Wdrożenie inteligentnych systemów transportowych.
- Kształtowanie bezpiecznych przestrzeni publicznych.

OSI 2 – Działania na rzecz usług społecznych, dziedzictwa i turystyki

Strategiczna interwencja mająca na celu rozwój usług społecznych, uwzględnienie dziedzictwa kulturowego i rozwój turystyki w Partnerstwie wiąże się z takimi działaniami jak wskazane na Ryc. 5:

- rozwój terenów sportu i rekreacji, w szczególności w rejonie Narwi i jej dorzecza,
- rozwój terenów nauki,
- rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni,
- ochrona walorów krajobrazowych i kulturowych na terenie Kurpi.

Działania składające się na strategiczną interwencję w ramach OSI 2 realizują w szczególności założenia celu strategicznego nr 1 *Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego*:

- Wsparcie tworzenia terenowych oddziałów uczelni wyższych.
- Wsparcie tworzenia Uniwersytetów Ludowych.
- Promocja zawodów wymierających oraz wsparcie przekazywania wiedzy w tym zakresie.
- Rozwój badań na rzecz rozwoju innowacyjności lokalnych firm, w tym poprzez doradztwo, kontakt z ośrodkami realizującymi badania oraz współpracę z instytucjami otoczenia biznesu.
- Wspieranie inkubacji i rozwoju przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych.
- Wsparcie rozwoju przemysłu rolno-spożywczego (w szczególności przemysłu mleczarskiego), usług turystycznych, branży logistycznej i transportowej, rolnictwa.
- Synergia aktywności kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i gospodarczej lokalnych podmiotów.
- Animowanie współpracy nauka-biznes-samorząd.
- Tworzenie warunków do wspólnej i wzajemnej promocji przedsiębiorstw.
- Prowadzenie wspólnej promocji gospodarczej i turystycznej OSI Ostrołęka.

Działania składające się na strategiczną interwencję w ramach OSI 2 realizują w szczególności założenia celu strategicznego nr 2 *Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru*:

- Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.
- Wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru w celu rozbudowy istniejących i tworzenia nowych miejsc rekreacji, w szczególności poprzez zagospodarowanie Narwi wraz z dorzeczem.
- Rozwój infrastruktury kulturalnej i rozrywkowej. Wsparcie finansowe i infrastrukturalne przedsięwzięć kulturalnych realizowanych w oparciu o zdiagnozowane potrzeby mieszkańców.
- Współpraca z instytucjami regionalnymi, krajowymi, międzynarodowymi.
- Promocja turystyczna i kulturalna OSI Ostrołęka, w szczególności obszaru Kurpi i kultury kurpiowskiej,
- Kreowanie rozpoznawalnych w kraju wydarzeń turystycznych, biznesowych, społecznych, sportowych, kulturalnych.
- Stworzenie marki miejsca – Kurpie.
- Wykorzystanie zasobów OSI Ostrołęka do wspólnej promocji turystycznej.
- Integracja oferty handlowej, biznesowej i turystycznej.
- Wykorzystanie potencjału sektora rolniczego do poprawy atrakcyjności turystycznej.

- Łączenie oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i edukacyjnej z ofertą turystyczną.
- Budowa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej i turystycznej.

Działania składające się na strategiczną interwencję w ramach OSI 2 realizują w szczególności założenia celu strategicznego nr 3 *Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń*:

- Kształtowanie bezpiecznych przestrzeni publicznych.
- Uwzględnienie tkanki historycznej w ramach planowania dalszego rozwoju przestrzennego.
- Poprawa stanu zachowania obiektów zabytkowych.
- Ochrona krajobrazu kulturowego.
- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów oraz nadanie im nowych funkcji.
- Tworzenie niewielkich miejsc rekreacji w zabudowie wiejskiej i śródmiejskiej np. parków kieszonkowych, zieleńców, ogrodów deszczowych. Tworzenie zielonych miejsc rekreacji na osiedlach mieszkaniowych.
- Wsparcie tworzenia nowych obszarów zieleni i ochrona już istniejących, w tym parków miejskich.

OSI 3 – Działania na rzecz rolnictwa i produkcji rolno-spożywczej

Strategiczna interwencja mająca na celu rozwój rolnictwa i produkcji rolno-spożywczej w Partnerstwie wiąże się z takimi działaniami jak wskazane na Ryc. 5:

- rozwój terenów przemysłu rolno-spożywczego,
- uwzględnienie terenów hodowli mlecznej i rolnictwa.

Działania składające się na strategiczną interwencję w ramach OSI 3 realizują w szczególności założenia celu strategicznego nr 1 *Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego*:

- Kształtowanie spójnej polityki podatkowej obszaru, przyjaznej inwestorom.
- Polityka inwestycyjna OSI Ostrołęka w zakresie rozwoju infrastruktury i przestrzeni dla przedsiębiorców.
- Doskonalenie systemu obsługi przedsiębiorców.
- Wsparcie tworzenia i rozwoju miejsc pracy o konkurencyjnych wynagrodzeniach.
- Wsparcie rozwoju przemysłu rolno-spożywczego (w szczególności przemysłu mleczarskiego), usług turystycznych, branży logistycznej i transportowej, rolnictwa.
- Wsparcie nowych branż o dużym potencjale rozwoju i kreowania dobrze płatnych miejsc pracy.

- Prowadzenie wspólnej promocji gospodarczej i turystycznej OSI Ostrołęka.

Działania składające się na strategiczną interwencję w ramach OSI 3 realizują w szczególności założenia celu strategicznego nr 3 *Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń*:

- Wyznaczenie i przygotowanie terenów inwestycyjnych.
- Rozwój obszarów aktywności gospodarczej (tworzenie i aktualizowanie dokumentów planistycznych, pozyskiwanie i scalanie terenów, uzbrojenie i zagospodarowanie).
- Aktywne zarządzanie nieruchomościami: scalanie gruntów pod inwestycje, skupowanie gruntów lub ich wymiana, utrzymanie na rzecz rolnictwa gruntów o dobrych jakościowo glebach, zachęcanie do scalania rozdrobnionych gruntów pod uprawy.

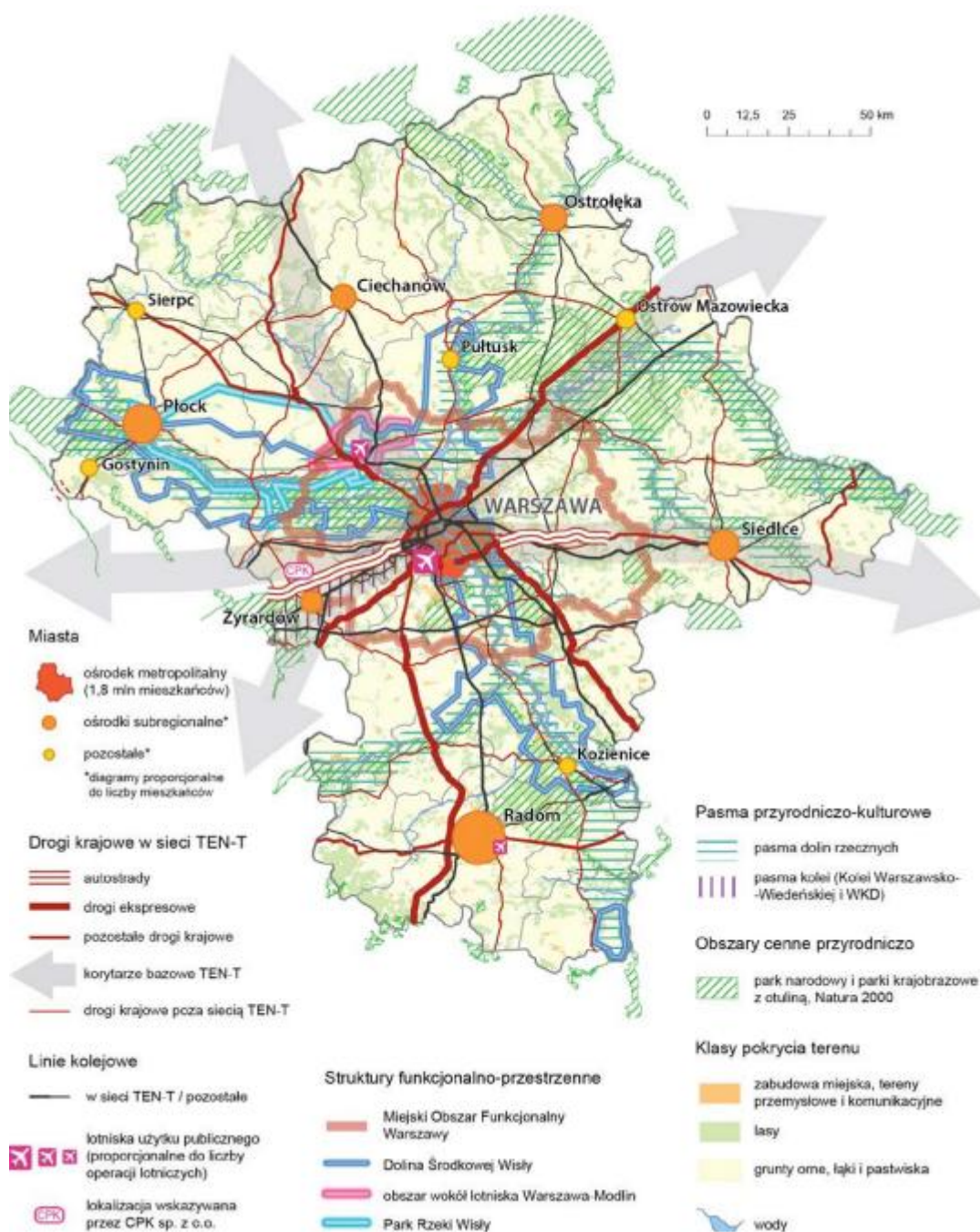
4.4. Planowanie transportu miejskiego

4.4.1. Analiza transportowa

Kluczowa dla integracji Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji jest sprawna i dogodna komunikacji. Dobrze rozbudowana sieć komunikacyjna, obejmująca transport drogowy, kolejowy, a także publiczny umożliwi łatwiejsze przemieszczanie się mieszkańców, dzięki czemu będą oni mogli zaspokajać swoje potrzeby, a także korzystać z usług sąsiednich gmin.

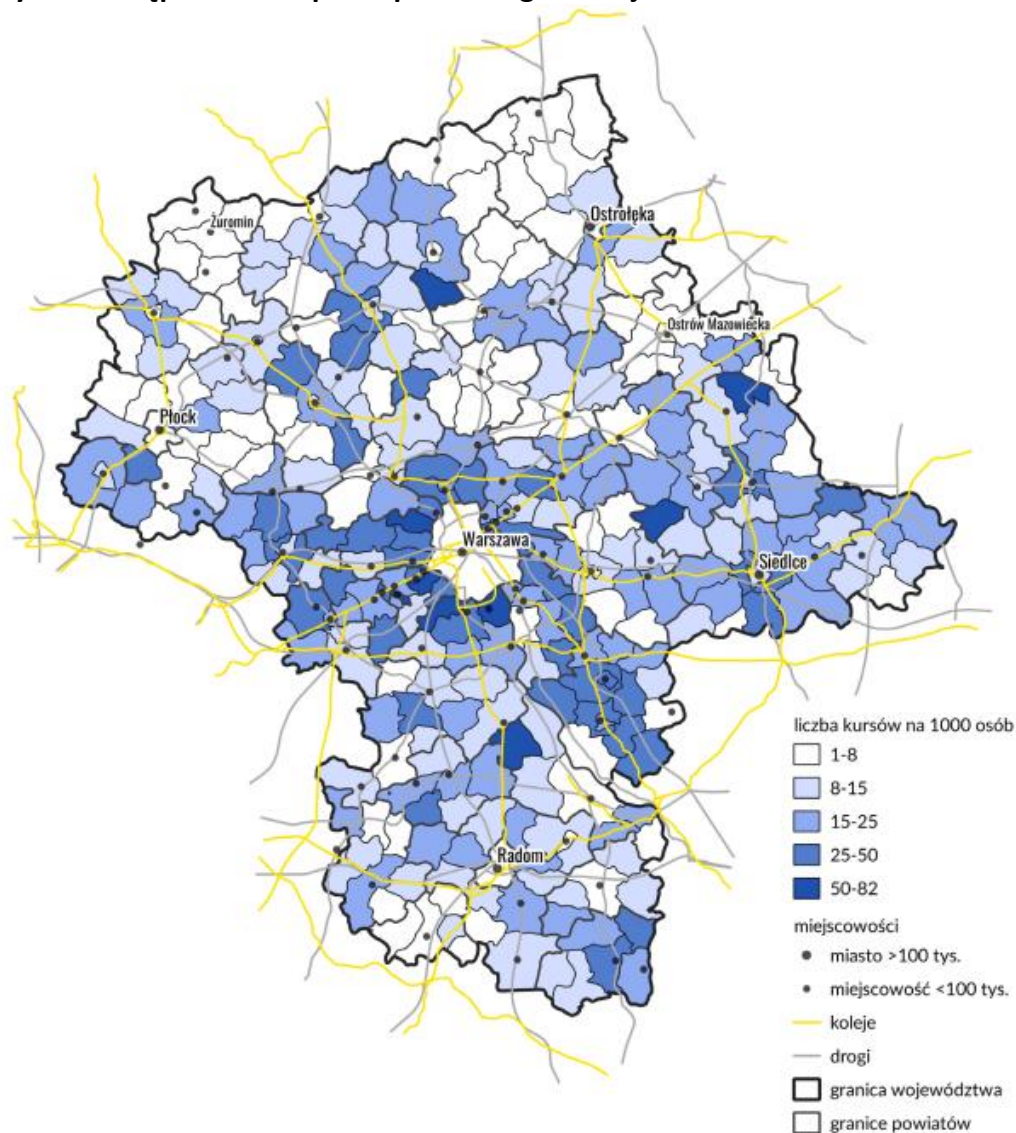
Biorąc pod uwagę Plan Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego, tereny położone w obrębie OSI Ostrołęka zaliczone zostały do obszarów o najniższym dostępie do dóbr i usług zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze.

Ryc. 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa mazowieckiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Ryc. 7 Dostępność transportu publicznego w województwie mazowieckim

Źródło: <https://mazowsze.miastojestnasze.org/resources/Wykluczenie-transportowe-w-województwie-mazowieckim-raport.pdf>

4.4.2. Bezpieczeństwo transportowe

Na bezpieczeństwo na drogach wpływa wiele różnych czynników, takich jak przestrzeganie zasad bezpieczeństwa drogowego oraz tworzenie odpowiednich warunków do poruszania się po drogach. Codziennie w Polsce mają miejsce zdarzenia drogowe, które można podzielić na wypadki drogowe i kolizje drogowe.

Tabela 11 Wypadki drogowe na 100 tys. ludności, ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności oraz ranni na 100 tys. pojazdów

Wskaźnik	Powiat m. Ostrołęka			
	2020	2021	2022	2023
Wypadki drogowe na 100 tys. ludności	25,9	42,3	32,7	43,3
Ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności	5,98	2,01	4,08	0,00
Ranni na 100 tys. pojazdów	27,70	62,18	42,25	58,82
Wskaźnik	Powiat Ostrołęcki			
	2020	2021	2022	2023
Wypadki drogowe na 100 tys. ludności	54,7	69,7	40,0	28,6
Ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności	13,69	21,72	9,15	9,14
Ranni na 100 tys. pojazdów	68,38	79,67	35,84	23,87
Wskaźnik	Powiat Przasnyski			
	2020	2021	2022	2023
Wypadki drogowe na 100 tys. ludności	83,0	83,8	66,5	79,2
Ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności	13,69	21,72	9,15	9,14
Ranni na 100 tys. pojazdów	76,65	114,01	75,01	74,49
Wskaźnik	MAZOWIECKIE			
	2020	2021	2022	2023
Wypadki drogowe na 100 tys. ludności	53,6	56,0	52,5	50,8
Ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności	7,61	6,80	5,24	5,57
Ranni na 100 tys. pojazdów	62,92	65,65	60,65	55,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Podczas analizy powyższej tabeli należy pamiętać, że w 2020 roku liczba podróży samochodowych w Polsce znacznie się zmniejszyła z powodu ograniczeń w przemieszczaniu się wywołanych pandemią COVID-19, co skutkuje niższymi wskaźnikami w tym okresie.

W latach 2020–2023 zarówno Powiat Ostrołęcki, jak i Powiat Przasnyski charakteryzowały się zróżnicowanym poziomem wypadkowości drogowej na tle województwa mazowieckiego, przy czym obszary te przez większą część analizowanego okresu notowały wyższe wskaźniki niż średnia wojewódzka.

W Powiecie Ostrołęckim liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności w latach 2020–2021 (odpowiednio 54,7 oraz 69,7) była nieco powyżej poziomu województwa, jednak w kolejnych latach nastąpiła istotna poprawa sytuacji – wskaźnik w 2022 r. spadł do 40,0, a w 2023 r. do 28,6, czyli znacznie poniżej średniej województwa, która w tym czasie wyniosła odpowiednio 52,5 i 50,8. Towarzyszy temu wyraźny spadek liczby rannych na 100 tys. pojazdów – z 79,67 (2021) do 23,87 (2023). Liczba ofiar śmiertelnych na 100 tys. ludności, mimo wysokich wartości w 2020 i 2021 r. (13,69 i 21,72), również spadła i ustabilizowała się w latach 2022–2023 na poziomie zbliżonym do średniej mazowieckiej (ok. 9,1 wobec 5,2–5,7 w województwie).

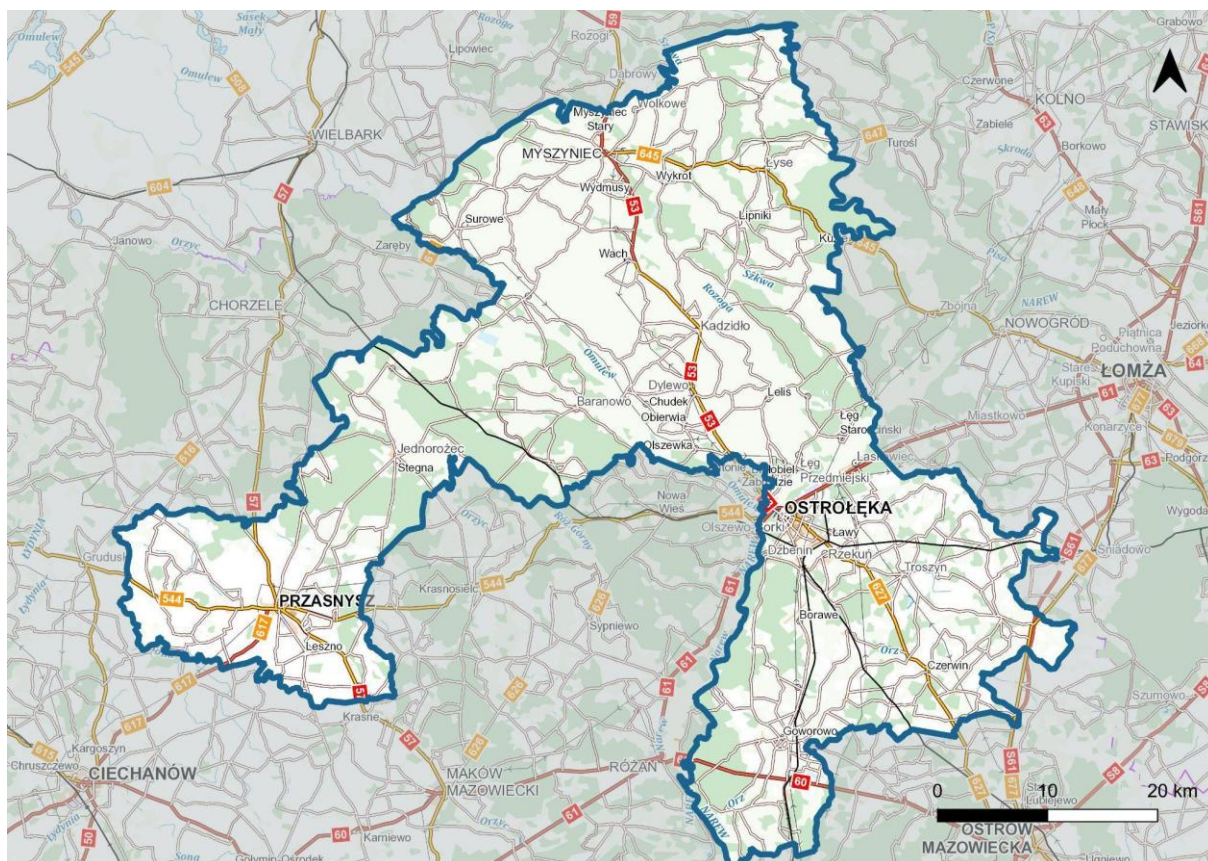
Powiat Przasnyski wyróżniał się natomiast najwyższym poziomem wypadkowości wśród analizowanych jednostek. Wskaźnik wypadków na 100 tys. ludności w całym okresie przekraczał średnią województwa, osiągając w 2021 r. rekordową wartość 83,8 (przy 56,0 dla Mazowsza), a w 2023 r. – 79,2. Również liczba rannych na 100 tys. pojazdów w 2021 r. wyniosła aż 114,01 – to prawie dwukrotnie więcej niż średnia dla województwa (65,65). Choć w kolejnych latach wskaźniki nieco spadły, nadal utrzymywały się na wyraźnie wyższym poziomie niż średnia regionalna. Stabilna, choć również wysoka była liczba ofiar śmiertelnych – 13,69 (2020) oraz 9,14 (2023), czyli niemal dwukrotnie więcej niż średnia dla Mazowsza.

Podsumowując, podczas gdy Powiat Ostrołęcki w ostatnich dwóch latach wykazuje trend poprawy bezpieczeństwa drogowego, Powiat Przasnyski utrzymuje wysoki poziom ryzyka wypadków drogowych, wymagający podjęcia działań naprawczych. W obu przypadkach zauważalne są istotne różnice względem średnich wojewódzkich, co wskazuje na potrzebę dalszego monitoringu oraz wdrożenia lokalnych strategii poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

4.4.2.1. Transport drogowy

Przez Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji przebiegają ważne szlaki komunikacyjne, nie tylko o znaczeniu krajowym, ale również międzynarodowym. Na terenie OSI Ostrołęka drogi publiczne dzielą się na kategorie: krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne.

Ryc. 8 Szkielet komunikacyjny Partnerstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Powiat ostrołęcki ma dość korzystny układ komunikacyjny. Przebiegają tędy główne szlaki wiodące od wschodnich i północnych granic Polski na południe i zachód kraju: trasa nr 61 z Warszawy do Suwałk i dalej do państw nadbałtyckich, trasa nr 53 z Warszawy na Warmię i Mazury (tzw. Gościniec Mazurski) i droga nr 60, będąca częścią trasy z Białegostoku do miast środkowej Polski.

Podstawowy układ drogowy Partnerstwa OSI Ostrołęka opiera się na trzech drogach krajowych o istotnym znaczeniu ponadlokalnym:

- **Droga krajowa nr 53 (DK53)** – pełni rolę drogi o znaczeniu regionalnym, uzupełniającej podstawową sieć komunikacyjną kraju. Jest jedną z trzech głównych tras łączących Warmię i Mazury z Mazowszem, a pośrednio również z Warszawą. W województwie mazowieckim stanowi kręgosłup transportowy północno-wschodniej części regionu, choć jej największe znaczenie przypada na okres letni ze względu na sezonowy ruch turystyczny.
- **Droga krajowa nr 57 (DK57)** – przebiega przez Bartoszyce, Biskupiec, Szczytno, Przasnysz, Maków Mazowiecki i kończy się w Kleszewie, zapewniając połączenia w kierunku północnym i środkowo-wschodnim.

- **Droga krajowa nr 60 (DK60)** – prowadzi z Kutna przez Gostynin, Płock, Ciechanów i Różan do Ostrowi Mazowieckiej (węzeł DK8/S8 „Różan”), stanowiąc istotną trasę wschód–zachód o statusie drogi klasy GP.

Układ krajowy uzupełniany jest przez siedem dróg wojewódzkich, planowanych w klasie technicznej G, które zapewniają powiązania lokalne i regionalne:

- DW544: Brodnica – Mława – Przasnysz – Krasnosielc – Ostrołęka,
- DW614: Chorzele – Krukowo – Myszyniec,
- DW617: łącząca DW544 w Przasnyszu z DW616 prowadzącą do Ciechanowa,
- DW627: Ostrołęka – Ostrów Mazowiecka – Sokołów Podlaski,
- DW645: Myszyniec – Dęby – Łomża,
- DW647: Dęby – Stawiski,
- DW760: Ostrołęka – Łomża (wcześniej odcinek DW61).

Wyzwania transportowe wynikające z obecnego układu drogowego koncentrują się przede wszystkim wokół wzmożonego natężenia ruchu w obszarze miejskim Ostrołęki, gdzie krzyżuje się kilka ważnych ciągów komunikacyjnych. Ruch tranzytowy, zwłaszcza pojazdów ciężarowych, przyczynia się do degradacji infrastruktury, zatłoczenia oraz wzrostu emisji zanieczyszczeń powietrza. Dlatego jedną z priorytetowych inwestycji drogowych planowanych na terenie miasta jest budowa obwodnicy Ostrołęki w ciągu DK53.

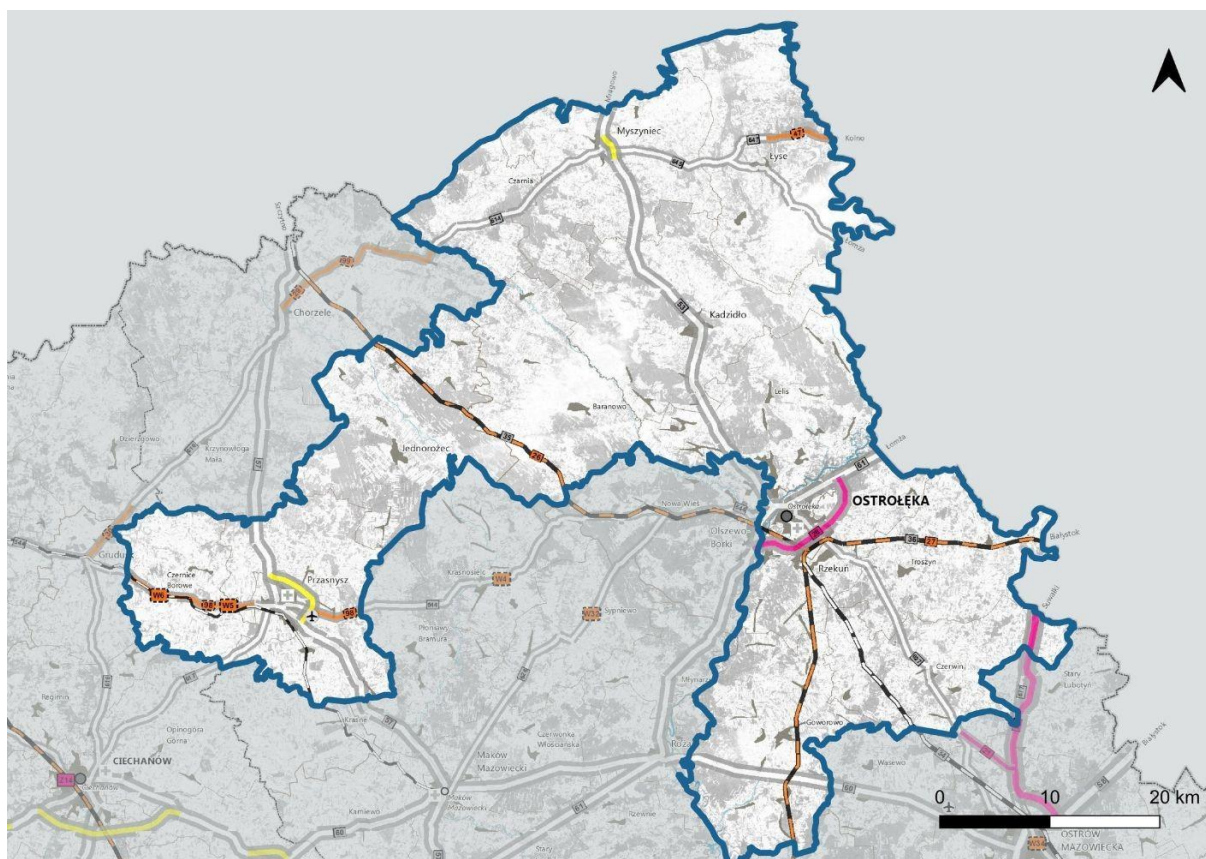
Wybrany wariant obwodnicy – „W1” – przewiduje budowę trasy o długości 14 km, przebiegającej przez gminę Lelis. Projekt zakłada realizację drogi jednojezdniowej (po jednym pasie w każdą stronę), z węzłem drogowym i sześcioma skrzyżowaniami z drogami krajowymi (DK53 i DK61), drogą wojewódzką DW544, drogami powiatowymi oraz gminną. Realizacja tej inwestycji ma kluczowe znaczenie nie tylko dla poprawy warunków życia mieszkańców, lecz także dla wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej obszaru.

Dodatkowym atutem komunikacyjnym i rozwojowym Partnerstwa OSI Ostrołęka jest jego potencjał połączeniowy z regionem Trójmiasta. Przebiegająca przez obszar DK53, wraz z DK57 i DK60, tworzy spójny system powiązań z Warmią i Mazurami, a poprzez Szczytno i Olsztyn – z trasą S7 (Via Baltica), zapewniającą dogodne połączenie z aglomeracją gdańską, portami morskimi oraz terminalami przeładunkowymi. Z perspektywy lokalnej gospodarki, eksportu produktów rolnych, przemysłu drzewnego i przetwórczego, a także mobilności mieszkańców, kierunek północny zyskuje na znaczeniu jako kanał rozwoju gospodarczego, logistycznego i turystycznego. Poprawa infrastruktury oraz realizacja kluczowych inwestycji, takich jak obwodnica Ostrołęki, może znacząco zwiększyć dostępność przestrzenną całego obszaru Partnerstwa i przyczynić się do wzrostu jego konkurencyjności.

Pozostałą sieć drogową Obszaru stanowią drogi powiatowe i gminne. Stan i jakość tych dróg jest zróżnicowana, jednak poprzez szereg realizowanych inwestycji systematycznie ulegają one poprawie. Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, planowana jest realizacja m.in. następujących inwestycji związanych z infrastrukturą drogową na obszarze OSI Ostrołęka oraz mająca wpływ na rozwój obszaru:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 544 Przasnysz - Ostrołęka na odc. od km 131+500 do km 132+660 (L=1,160 km) na terenie gminy Krasnosielc - ETAP II od km 131+500 do km 132+470 (L=0,970 km) – poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 544 Mława - Przasnysz – Ostrołęka, przejście Obrębiec na odcinku od km 108+664,05 do km 108+914,59 – poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 544 Mława – Przasnysz - Ostrołęka od km 101+664 do km 102+557,59 – poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 544 gr. woj. – Mława – Przasnysz – Ostrołęka prowadzącej do terenów inwestycyjnych Przasnyskiej Strefy Gospodarczej w Sierakowie
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 614 na odcinku od km 0+000 do km 4+100 na terenie miasta i gminy Chorzele
- przebudowa drogi woj. Nr 626 na odc. od km 20+935 do km 22+718 w m. Sypniewo – poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
- budowa drogi wojewódzkiej nr 627 na odcinku Kosów Lacki – Sokołów Podlaski (Etap I – opracowanie dokumentacji) – poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
- poprawa dostępności infrastrukturalnej zakładów przetwórstwa mięsnego polegającą na modernizacji drogi wojewódzkiej nr 647

Ryc. 9 Partnerstwo MOF Ostrołęka – Planowane inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej

 granica partnerstwa	INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO		postulaty
	przebudowa/ rozbudowa	budowa	
INFRASTRUKTURA ISTNIEJĄCA			
DROGI KRAJOWE			
klasa techniczna S			
klasa techniczna GP, G			
DROGI WOJEWÓDZKIE			
klasa techniczna GP, G i L			
klasa techniczna GP, G			

LINIE KOLEJOWE			
normalnotorowe			
TRANSPORT ZBIOROWY, WĘZŁY I PUNKTY PRZESIADKOWE			
ważny			

11 numer istniejącej infrastruktury liniowej

Numer liniowej inwestycji celu publicznego (przebudowy/rozbudowy)

 o znaczeniu peronaltakim - walgem szlakam Plana

 o znaczeniu peronaltakim - walgem krajowy i kralowy

 Numer liniowej inwestycji celu publicznego (budowy)

 o znaczeniu peronaltakim - walgem szlakam Plana

 o znaczeniu peronaltakim - walgem krajowy i kralowy

Numer nowo budowanej infrastruktury liniowej

Numer nowo budowanej infrastruktury liniowej

 o znaczeniu peronaltakim - walgem krajowy i kralowy

 Numer punktowej inwestycji celu publicznego (budowy) peronaltakim szlakam

 o znaczeniu peronaltakim - walgem szlakam Plana

 o znaczeniu peronaltakim - walgem krajowy i kralowy

Źródło: opracowanie własne, wyciąg z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, grudzień 2018 r.

Dodatkowo, gminy należące do OSI Ostrołęka regularnie dokonują przeglądu stanu dróg, aby na bieżąco aktualizować zakres koniecznych inwestycji. Średnio w gminach tworzących OSI Ostrołęka taki przegląd przeprowadza się raz w roku.

Rozwój sieci drogowej i postęp motoryzacyjny wpłynęły na liczbę pojazdów poruszających się po tym obszarze. Analiza danych GUS pokazuje, że w latach 2020-2023 liczba zarejestrowanych pojazdów w powiecie ostrołęckim wzrosła.

Tabela 12 Liczba pojazdów samochodowych i ciągników w latach 2020-2023

Powiat	2020	2021	2022	2023	Przyrost [%]
pojazdy samochodowe i ciągniki					
powiat ostrołęcki	83 353	86 609	89 294	92 159	10,56%
powiat przasnyski	52 186	54 380	55 994	57 726	10,62%
motocykle ogółem					
powiat ostrołęcki	3 550	3 837	4 118	4 406	24,11%
powiat przasnyski	1 669	1 833	1 951	2 076	24,39%
motocykle o pojemności silnika do 125 cm ³					
powiat ostrołęcki	1 293	1 424	1 546	1 657	28,15%
powiat przasnyski	521	577	633	695	33,40%
powiat ostrołęcki	58 733	60 888	62 479	64 320	9,51%
powiat przasnyski	38 455	40 091	41 144	42 373	10,19%
autobusy ogółem					
powiat ostrołęcki	206	209	210	218	5,83%
powiat przasnyski	323	252	254	259	-19,81%
samochody ciężarowe					
powiat ostrołęcki	7 382	7 685	7 995	8 269	12,02%
powiat przasnyski	4 422	4 591	4 723	4 841	9,48%
samochody ciężarowo - osobowe					
powiat ostrołęcki	270	269	271	269	-0,37%
powiat przasnyski	201	200	200	204	1,49%
samochody specjalne (łącznie z sanitarnymi)					
powiat ostrołęcki	493	528	552	574	16,43%
powiat przasnyski	277	300	313	335	20,94%
ciągniki samochodowe					
powiat ostrołęcki	1 528	1 618	1 711	1 736	13,61%
powiat przasnyski	1 236	1 300	1 363	1 415	14,48%
ciągniki siodłowe					
powiat ostrołęcki	1 522	1 612	1 705	1 730	13,67%
powiat przasnyski	1 235	1 299	1 362	1 414	14,49%
ciągniki rolnicze					
powiat ostrołęcki	11 461	11 844	12 229	12 636	10,25%
powiat przasnyski	5 804	6 013	6 246	6 427	10,73%
motorowery					
powiat ostrołęcki	5 241	5 358	5 406	5 512	5,17%
powiat przasnyski	2 724	2 749	2 770	2 806	3,01%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Warto jednak zaznaczyć, że rosnąca liczba pojazdów, będąca wynikiem m.in. poprawiającej się sytuacji materialnej mieszkańców, suburbanizacji oraz ograniczonej dostępności transportu zbiorowego, wpływa bezpośrednio na zwiększenie natężenia ruchu drogowego. Wzrost liczby samochodów na drogach przekłada się na pogarszające się warunki komunikacyjne, szczególnie widoczne

w godzinach szczytu porannego i popołudniowego, kiedy dochodzi do znacznych utrudnień w przemieszczaniu się – zarówno w miastach, jak i w gminach o charakterze podmiejskim.

W szczególności zatory komunikacyjne tworzą się w centralnych częściach Ostrołęki oraz przy wjazdach do miasta, gdzie zbiegają się drogi krajowe i wojewódzkie. Problemy te potęgują się w dni robocze, ale również w weekendy, zwłaszcza w sezonie letnim, kiedy ruch związany z rekreacją i turystyką znacznie wzrasta. Niedostosowana do współczesnych potrzeb infrastruktura drogowa – w tym wąskie odcinki ulic, skrzyżowania o niskiej przepustowości, ograniczona liczba parkingów oraz brak systemowych rozwiązań zarządzania ruchem – przyczynia się do codziennego tworzenia się korków i pogorszenia komfortu życia mieszkańców.

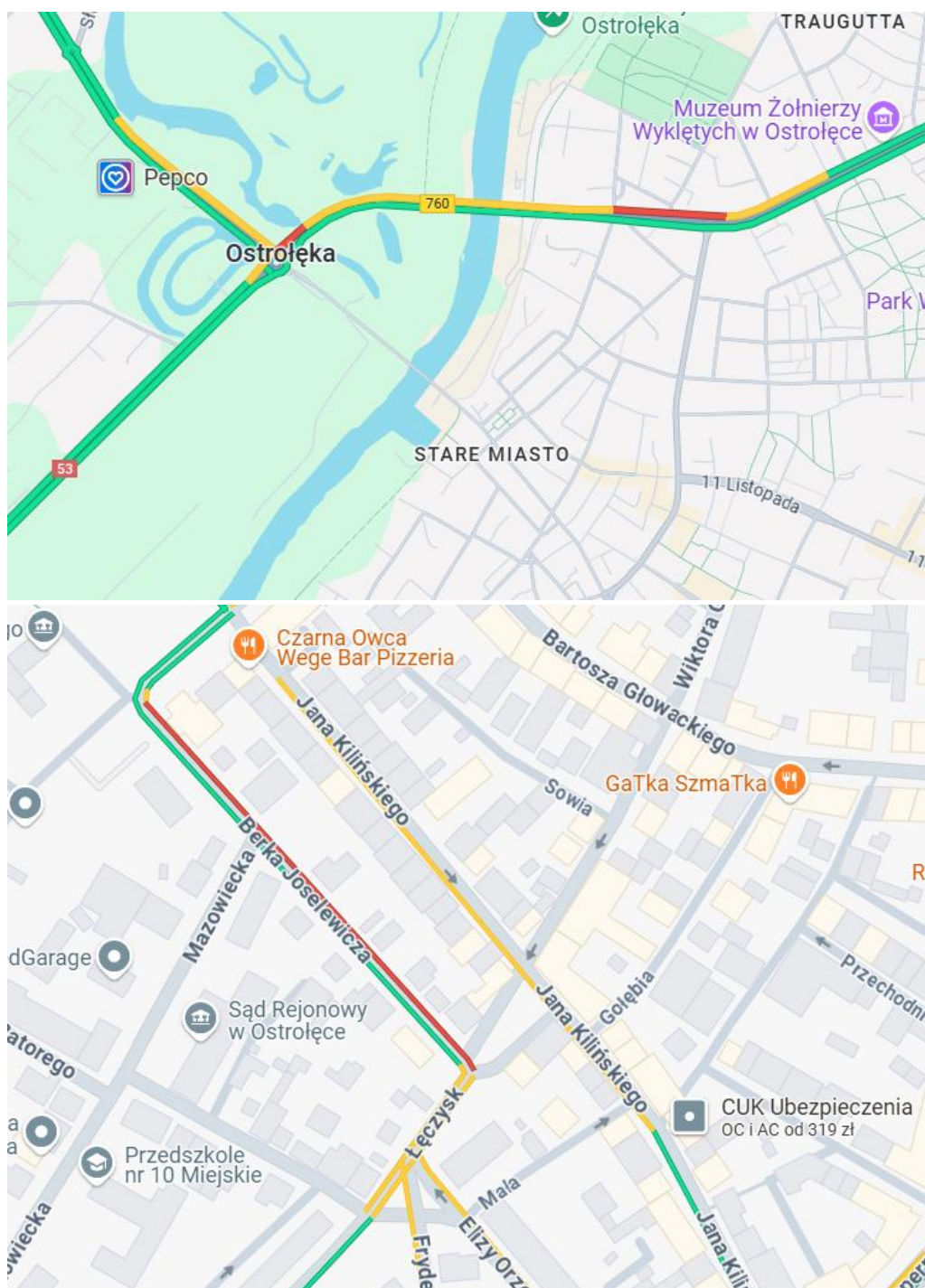
Ponadto, intensywny ruch samochodowy generuje dodatkowe skutki uboczne, takie jak wzrost emisji spalin, hałasu oraz ryzyko kolizji drogowych. Sytuacja ta wymaga zdecydowanych działań w zakresie modernizacji sieci drogowej, usprawnienia systemu organizacji ruchu oraz promocji zrównoważonych form mobilności, takich jak transport publiczny, rowerowy i pieszy. Potrzeba poprawy przepustowości głównych ciągów komunikacyjnych oraz odciążenia centrum miasta znalazła swoje odzwierciedlenie w planach budowy obwodnicy Ostrołęki, która w perspektywie średniookresowej ma szansę stać się jednym z kluczowych rozwiązań poprawiających płynność ruchu na obszarze Partnerstwa.

Newralgicznymi punktami pod względem przepustowości transportowej na terenie OSI Ostrołęka są:

Miasto Ostrołęka:

- DK 61 na odcinku od Ronda Księcia Siemowita III do ul. Parkowej,
- Plac Generała Józefa Bema i ulica Generała Tadeusza Kościuszki,
- Ulice w centrum miasta – Łęczysk, Berka Joselewicza, Elizy Orzeszkowej.

Ryc. 10 Natężenie ruchu drogowego na terenie Miasta Ostrołęki w godzinach szczytu (poniedziałek o godzinie 16.00)

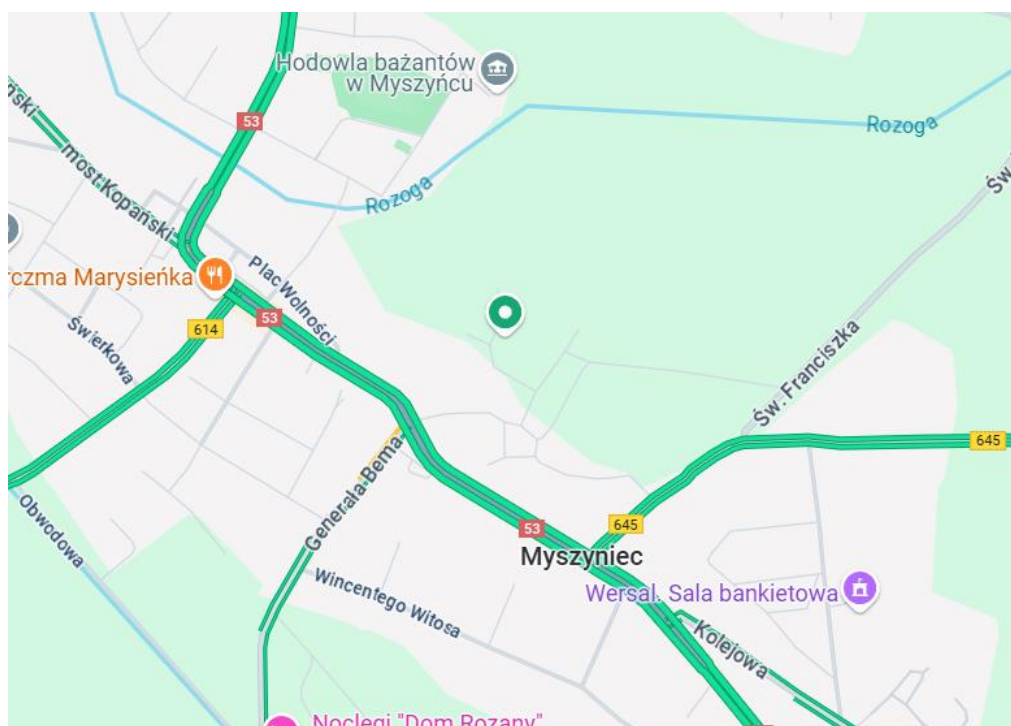

Źródło: Google Maps

Gmina Myszyniec:

- DK 53 na odcinku od ul. Sportowej do Placu Wolności,
- DW 614 na skrzyżowaniu ul. Poległych i Placu Wolności,
- Ul. Generała Bema od ul. Bartnej do ul. Stacha Konwy,
- Ul. Reymonta od ul. Ks. Adama Bergielskiego do ul. Stacha Konwy.

Ryc. 11 Natężenie ruchu drogowego na terenie Gminy Myszyniec w godzinach szczytu (poniedziałek o godzinie 16.00)

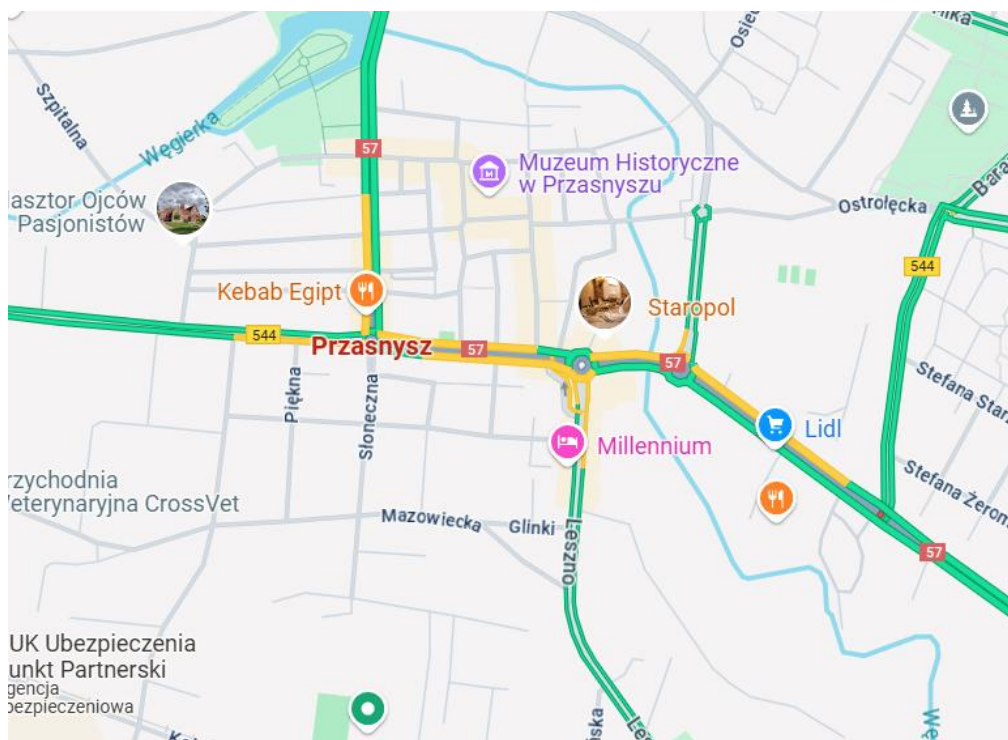

Źródło: Google Maps

Miasto Przasnysz:

- DK 57 na odcinku od ul. Barnowskiej do ul. Pstrej, przez rondo Armii Krajowej,
- DW 477 na odcinku od ul. Polnej od ronda Armii Krajowej,
- Ul. Orlika.

Ryc. 12 Natężenie ruchu drogowego na terenie Miasta Przasnysz w godzinach szczytu (poniedziałek o godzinie 16.00)

Źródło: Google Maps

W przypadku natężenia ruchu drogowego warto zauważyć, że duża liczba pojazdów samochodowych jest w pewnym stopniu skorelowana z liczbą wypadków i kolizji drogowych. W punktach newralgicznych na terenie OSI Ostrołęka szczególnie odczuwalne są obciążenia związane zarówno z transportem osobowym, jak i towarowym. Dotyczy to przede wszystkim dróg wojewódzkich oraz krajowych, które przebiegają przez ten obszar. Ponadto, kongestia drogowa jest charakterystycznym zjawiskiem dla centralnych części większych ośrodków zurbanizowanych. Wpływa na to nie tylko większe zagęszczenie ciągów komunikacyjnych, ale także pełnienie przez te obszary określonych funkcji, w tym administracyjnych, usługowych, handlowych oraz kulturalnych. W związku z tym, zarządzanie ruchem i planowanie infrastruktury drogowej w takich miejscach wymaga szczególnej uwagi i odpowiednich działań, aby minimalizować problemy związane z dużym natężeniem ruchu i zwiększać bezpieczeństwo użytkowników dróg.

W oparciu o pomiary ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad 2020/2021 przeanalizowano średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów silnikowych na drogach krajowych i wojewódzkich, które przebiegają przez teren OSI Ostrołęka. Do analizy wybrano następujące odcinki:

- odcinek drogi krajowej nr 53: ROZOGI /UL. 1 MAJA (DK59)/ - MYSZYNIC /UL. POLEGŁYCH (DW614)/

- odcinek drogi krajowej nr 53: MYSZYNIC /PRZEJŚCIE: UL. POLEGŁYCH (DW614) - UL. REYMONTA (DW645)/
- odcinek drogi krajowej nr 53: MYSZYNIC /UL. REYMONTA (DW645)/ - KADZIDŁO /UL. PARTYZANTÓW/
- odcinek drogi krajowej nr 53: KADZIDŁO /UL. PARTYZANTÓW/ - OSTROŁĘKA /GR. MIASTA
- odcinek drogi krajowej nr 57: PRZASNYSZ /DW544/ - MAKÓW MAZ. /GR. MIASTA/
- odcinek drogi krajowej nr 61: RÓŻAN /UL. PONIATOWSKIEGO (DK60)/ - OSTROŁĘKA /GR. MIASTA/
- odcinek drogi krajowej nr 61: OSTROŁĘKA /GR. MIASTA/ - LASKOWIEC
- odcinek drogi wojewódzkiej nr 544: PRZASNYSZ /DK57/ - NOWA WIEŚ /DW626/
- odcinek drogi wojewódzkiej nr 614: CHORZELE /DK57/ - MYSZYNIC /DK53/
- odcinek drogi wojewódzkiej nr 627: OSTROŁĘKA /GR. MIASTA/ - OSTRÓW MAZ. /DW677/
- odcinek drogi wojewódzkiej nr 645: MYSZYNIC /DK53/ - DĘBY /DW647/

Na podstawie analizy danych zauważyć można, że największy ruch obserwowany jest na drodze krajowej nr 53, po której w 2020/2021 roku średnio przejeżdżało ponad 12 tys. pojazdów dziennie. Zdecydowaną większość pojazdów poruszających się tą drogą stanowiły samochody osobowe, których udział wynosił blisko 85% wszystkich przejeżdżających pojazdów. Duże natężenie ruchu na drodze krajowej nr 53 wynika przede wszystkim z faktu, że łączy od północno-wschodnią część województwa mazowieckiego z Olsztynem – stolicą województwa warmińsko-mazurskiego.

W przypadku pozostałych dróg, zarówno wojewódzkich, jak i krajowych natężenie ruchu jest znacznie mniejsze – kształtujące się w przedziale od 1 500 do 12 000 przejeżdżających pojazdów dziennie. Jednak najmniejszy ruch obserwowany jest w przypadku drogi wojewódzkiej nr 614, po której średnio przemiesza się 1 782 pojazdy samochodowe dziennie.

Na ruch pojazdów na terenie OSI Ostrołęka ma bezpośrednio konieczność poruszania się w celach zawodowych.

4.4.3. Węzły komunikacyjne

Biorąc pod uwagę sieć komunikacyjną OSI Ostrołęka należy zwrócić uwagę, że głównymi węzłami i centrami przesiadkowymi są miasta Ostrołęka, Przasnysz oraz Myszyniec, przy czym ten ostatni ma nieporównywalnie mniejszą wagę. Ostrołęka zapewniają połączenia kolejowe, autobusowe, jak i drogowe.

Jedynym miastem posiadającym połączenie kolejowe jest Ostrołęka. Pozostałe gminy, nie posiadają połączeń kolejowych i opiera komunikację na sieci połączeń drogowych.

Dogodną lokalizacją pod względem komunikacyjnym odznacza się gmina Ostrołęka, przez którą przebiegają linie kolejowe nr 29, 34, 35 oraz 36, a także krzyżują się drogi krajowe nr 53 i 61. Dodatkowo z miasta realizowane są połączenia autobusowe na cały powiat ostrołęcki.

Coraz bardziej powszechnym elementem wykorzystującym węzły komunikacyjne są Parkingi Parkuj i Jedź (Park&Ride), których celem jest poprawa komunikacji i zmniejszenie liczby pojazdów samochodowych wjeżdżających do centrów miast i gmin, a tym samym ograniczenia natężenia ruchu i redukcja emisji liniowej.

Tego rodzaju obiekty mają zachęcać mieszkańców do łączenia różnych środków transportu, w tym wykorzystanie transportu zbiorowego. Obecnie na terenie OSI Ostrołęka, Parking Parkuj i Jedź zlokalizowany jest tylko w Ostrołęce przy ul. Obozowej. Warto jednak zauważyć, że potencjał do stworzenia i wykorzystania tego typu obiektów posiadają także inne jednostki, w których znajdują się ważne węzły komunikacyjne.

4.4.4. Mobilność, w tym punkty ładowania pojazdów elektrycznych

Infrastruktura ładowania pojazdów elektrycznych stanowi jednym z najważniejszych elementów wdrażania elektromobilności. Według ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, ogólnodostępne stacje ładowania pojazdów to stacje dostępne za zasadach równoprawnego traktowania dla każdego użytkownika pojazdu elektrycznego pojazdy hybrydowego oraz pojazdu silnikowego niebędącego pojazdem elektrycznym.

Obecnie na terenie OSI Ostrołęka zlokalizowane są 3 ogólnodostępne punkty ładowania pojazdów elektrycznych: 2 w mieście Ostrołęka przy ul. A.E Fieldorfa „Nila” i ul. Zielonej 2 oraz 1 na ul. Prostej (prywatny) w gminie Myszyniec. Dodatkowo znajdują się punkty ładowania aut na terenie galerii handlowych oraz sklepów wielkopowierzchniowych. Dlatego też dostrzega się potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych. Zgodnie z ustawą z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych, minimalna liczba punktów ładowania zainstalowanych do dnia 31 marca 2021 roku w ogólnodostępnych stacjach ładowania, znajdujących się na terenie gmin powinna wynosić:

- 1000 – w gminach o liczbie mieszkańców wyższej niż 1 000 000, w których zostało zarejestrowanych co najmniej 600 000 pojazdów samochodowych i na 1000 mieszkańców przypada co najmniej 700 pojazdów samochodowych,

- 210 – w gminach o liczbie mieszkańców wyższej niż 300 000, w których zostało zarejestrowanych co najmniej 200 000 pojazdów samochodowych i na 1000 mieszkańców przypada co najmniej 500 pojazdów samochodowych,
- 100 – w gminach o liczbie mieszkańców wyższej niż 150 000, w których zostało zarejestrowanych co najmniej 95 000 pojazdów samochodowych i na 1000 mieszkańców przypada co najmniej 400 pojazdów samochodowych,
- 60 – w gminach o liczbie mieszkańców wyższej niż 100 000, w których zostało zarejestrowanych co najmniej 60 000 pojazdów samochodowych i na 1000 mieszkańców przypada co najmniej 400 pojazdów samochodowych.

Analizując zapisy ustawy i uśredniając minimalne liczby punktów ładowania wyznaczyć można, że na 1 500 mieszkańców danej gminy powinien przypadać co najmniej jeden punkt ładowania pojazdów elektrycznych. Biorąc pod uwagę następujące wytyczne oraz liczbę mieszkańców całego Obszaru, oszacowano, że na jego terenie powinno być zlokalizowanych ponad 100 punktów ładowania.

Wnioski:

- Najważniejsze drogi przebiegające przez obszar partnerstwa, to drogi krajowe 53 oraz 61 łączą północ z południem obszaru oraz wschód z zachodem, stanowiąc tym samym dobre połączenie regionu z Warszawą oraz usprawniają komunikację w ramach OSI Ostrołękę;
- Główną arterią, mającą największe znaczenie dla dobrej komunikacji wewnątrz Obszaru stanowi droga krajowa nr 53, stanowiąca oś łączącą północ z południem poprzez najważniejsze ośrodki miejskie. Niestety droga jest nie tylko zatłoczona, ale również niebezpieczna;
- Najbardziej natężonymi pod względem ruchu drogowego miejscami w godzinach szczytu są centralne części większych ośrodków miejskich, m.in. w Ostrołęce, Przasnyszu i Myszyńcu;
- Położenie i rozkład dróg ma także wpływ na kierunek osadnictwa oraz inwestycji, które rozwijają się znacznie szybciej wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
- Statystyki dotyczące wypadków, ofiar śmiertelnych i rannych dla OSI są nieznacznie lepsze niż średnia dla całego województwa mazowieckiego, co równocześnie wskazuje na konieczność poprawy bezpieczeństwa na drogach;
- Niewielkie wykorzystanie potencjału istniejących węzłów komunikacyjnych;
- Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura ładowania pojazdów elektrycznych;
- Problem niedoświetlonych ulic, który jest dokuczliwy zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym;
- Zwiększenie cen parkingów w centrach miast, przy równoczesnym obniżeniu cen na obrzeżach w połączeniu z dobrą komunikacją publiczną;

- Budowa nowych obwodnic oraz mostów pozwoli na rozwiązanie problemu z ruchem tranzytowym, natomiast dla mieszkańców miasta z czasem może nie być odczuwany jako znacząca zmiana;
- Brak spójnej polityki parkingowej.

4.4.5. Komunikacja autobusowa

Transport publiczny w Ostrołęckim Obszarze Strategicznej Interwencji opiera się głównie na systemie połączeń autobusowych, których operatorem są zarówno lokalne samorządy, jak i prywatni przewoźnicy. Miasto Ostrołęka, jako kluczowy ośrodek regionalny i administracyjny, stanowi codzienny cel podróży dla wielu mieszkańców gmin ościennych, zwłaszcza takich jak Baranowo, Goworowo, Myszyniec i Kadzidło. Komunikacja zbiorowa pełni tu funkcję nie tylko transportową, ale także społeczną – umożliwiając dostęp do pracy, edukacji, usług medycznych i instytucji administracyjnych.

Na terenie samej Ostrołęki dominującą pozycję zajmuje Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o., który obsługuje przewozy w granicach administracyjnych miasta, jednak znaczną część kursów – zarówno lokalnych, jak i ponadregionalnych – realizują komercyjni przewoźnicy prywatni, działający na podstawie zezwoleń. Wykorzystują oni ogólnodostępne przystanki oraz części tras obsługiwanych przez MZK. Kluczowym węzłem przesiadkowym w mieście jest Dworzec Autobusowy przy ul. Bogusławskiego 21, zlokalizowany w centrum Ostrołęki.

Wśród połączeń wewnątrz-wojewódzkich najważniejsze trasy z Ostrołęki prowadzą do Warszawy, Ostrowi Mazowieckiej, Pułtuska oraz Makowa Mazowieckiego. Równocześnie ważną rolę odgrywają połączenia ponadregionalne, m.in. do Białegostoku, Olsztyna, Elbląga i Gdańska, które cieszą się dużym zainteresowaniem zwłaszcza w okresach wzmożonego ruchu sezonowego.

Charakterystyka taboru wykorzystywanego w komunikacji autobusowej jest zróżnicowana – większość pojazdów jest w dobrym stanie technicznym, zasilanych głównie konwencjonalnymi paliwami, takimi jak olej napędowy czy benzyna. W ostatnich latach obserwuje się jednak rosnące zainteresowanie gmin inwestycjami w tabor niskoemisyjny. Przykładem takiego działania jest miasto Ostrołęka, które rozpoczęło proces zakupu autobusów elektrycznych. Wdrażanie ekologicznych rozwiązań transportowych przyczynia się nie tylko do redukcji emisji spalin, ale również do poprawy jakości powietrza i komfortu życia mieszkańców.

Liczba kursów oraz czas przejazdu są mocno zróżnicowane w zależności od gminy i konkretnej linii autobusowej. Średnia liczba kursów dziennie waha się od 20 do 57, a przeciętny czas przejazdu wynosi od 45 do 90 minut. Największe zapotrzebowanie na przewozy występuje w dni robocze, szczególnie w godzinach porannych i popołudniowych – co wiąże się z dojazdami do pracy, szkół oraz korzystaniem z usług

publicznych. W większości gmin system ten funkcjonuje efektywnie, zapewniając pasażerom odpowiednią liczbę kursów i komfort podróży. Wyjątek stanowi Ostrołęka, gdzie liczba kursów w godzinach szczytu okazuje się niewystarczająca, co prowadzi do przeciążenia poszczególnych linii i pogorszenia jakości usług. Z tego względu konieczne są działania zmierzające do zrównoważenia i rozbudowy oferty transportowej – m.in. poprzez zwiększenie częstotliwości kursów oraz rozszerzenie siatki połączeń.

Ryc. 13 Liczba przystanków autobusowych na terenie OSI Ostrołęka

Gmina	Liczba przystanków autobusowych	Linii autobusowych
Gmina Baranowo	43	0
Gmina Czarnia	68	3
Gmina Czernice Borowe	89	7
Gmina Czerwin	65	4
Gmina Goworowo	228	-
Gmina Kadzidło	10	0
Gmina Lelis	80	16
Gmina Łyse	34	4
Gmina Myszyniec	32	0
Gmina Przasnysz	64	5
Gmina Rzekuń	150	6
Gmina Troszyn	31	12
Gmina Jednorzec	-	0
Miasto Ostrołęka	187	14
Miasto Przasnysz	23	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych od poszczególnych gmin

Równocześnie, rozwój przestrzenny gmin, w tym nowe inwestycje mieszkaniowe i wzrost liczby ludności, generują nowe wyzwania w zakresie dostępności transportowej. Istnieje ryzyko, że obecnie funkcjonujące systemy – mimo swojej sprawności – nie będą w stanie sprostać przyszłym potrzebom. W związku z tym niezbędne jest prowadzenie systematycznego monitoringu funkcjonowania transportu zbiorowego oraz wdrażanie rozwiązań mających na celu minimalizację ryzyka wykluczenia komunikacyjnego – szczególnie w przypadku osób starszych, młodzieży oraz mieszkańców terenów peryferyjnych.

W powiecie przasnyskim głównym centrum transportowym jest Dworzec Autobusowy przy ul. Leszno 1 w Przasnyszu, który został oddany do użytku w 2022 roku, zastępując stary, zdegradowany obiekt. Dzięki wsparciu z funduszy rządowych, Powiat od 2019 roku sukcesywnie rozbudowuje siatkę lokalnych połączeń autobusowych, które rozchodzą się promieniście z Przasnysza do okolicznych miejscowości, zapewniając mieszkańcom dogodny dostęp do usług i instytucji publicznych. Nowoczesna infrastruktura oraz rozwój lokalnego transportu publicznego znacząco podniosły jakość komunikacji w regionie. Z przasnyskiego

dworca realizowane są połączenia m.in. z Mrągowem, Olsztynem, Szczytnem, Warszawą, a także z mniejszymi miejscowościami w obrębie powiatu.

Podsumowując, rozwój systemu transportu publicznego w OSI Ostrołęka jest istotnym elementem polityki zrównoważonego rozwoju, wpływającym na jakość życia mieszkańców, mobilność społeczną i spójność terytorialną. Inwestycje w infrastrukturę, modernizacja taboru oraz dostosowanie siatki połączeń do rzeczywistych potrzeb użytkowników powinny być traktowane priorytetowo w planowaniu lokalnym i ponadlokalnym.

4.4.6. Transport kolejowy

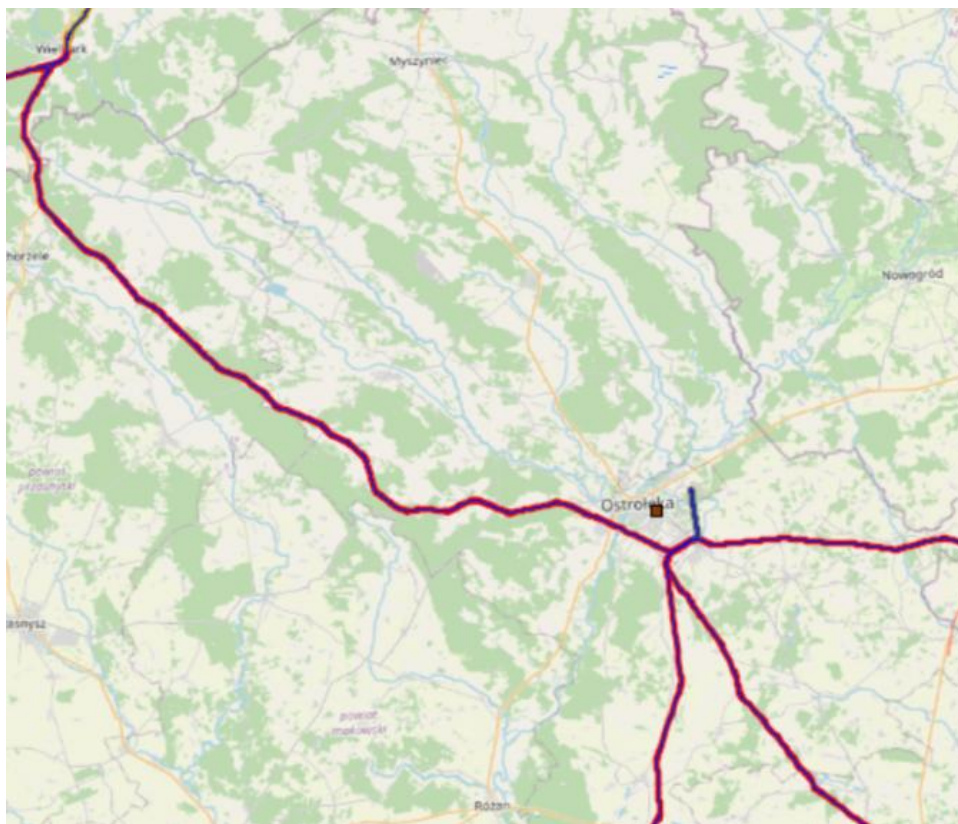
Układ infrastruktury kolejowej w powiecie ostrołęckim tworzy pięć linii, które technicznie posiadają status linii o znaczeniu pierwszorzędym lub miejscowym, jednak w praktyce ich znaczenie przewozowe jest **lokalne i coraz bardziej marginalne**. W ich obrębie mieszczą się następujące trasy:

- **Linia nr 29:** Tłuszcz – Ostrołęka – jedyna linia zapewniająca bezpośrednie połączenie z siecią aglomeracji warszawskiej, mimo że obecnie nie oferuje dogodnych połączeń pasażerskich do stolicy województwa.
- **Linia nr 34:** Ostrołęka – Małkinia przez Ostrów Mazowiecką – potencjalnie istotna dla ruchu międzyregionalnego.
- **Linia nr 35:** Ostrołęka – Szczytno – przebiegająca przez Chorzele, o znaczeniu dla połączeń z Warmią i Mazurami.
- **Linia nr 36:** Ostrołęka – Łapy – łącząca region z województwem podlaskim.
- **Linia nr 900:** Ostrołęka – Goworki – linia o znaczeniu miejscowym, wykorzystywana technicznie.

Należy podkreślić, że co najmniej dwie z wymienionych linii uznawane są przez operatorów za deficytowe, a ich funkcjonowanie w przyszłości stoi pod znakiem zapytania. Brak elektryfikacji, niska częstotliwość kursów oraz ograniczony standard infrastruktury obniżają ich konkurencyjność wobec transportu drogowego.

Dodatkowo, rozmieszczenie czynnych stacji i przystanków kolejowych w OSI Ostrołęka jest niewystarczające – aktywnych jest jedynie pięć: Pasieki, Goworowo, Gierwaty, Grabowo i Dworzec PKP Ostrołęka. Oznacza to, że znaczna część mieszkańców pozbawiona jest realnego dostępu do tej formy transportu, co wzmaga zjawisko wykluczenia komunikacyjnego, zwłaszcza wśród osób starszych, młodzieży i mieszkańców obszarów peryferyjnych.

Choć transport pasażerski ma znaczenie marginalne, kolej nadal pełni funkcję gospodarczą, głównie dzięki 4-kilometrowej bocznicy towarowej prowadzącej ze stacji Ostrołęka do Elektrowni Ostrołęka, którą dowożony jest opał. Obsługa

- [illegible]

- integrację z transportem publicznym o charakterze autobusowym i rowerowym.

Brak dostępu do sprawnego i konkurencyjnego transportu kolejowego zmusza mieszkańców do korzystania z samochodów osobowych, co generuje wzrost ruchu drogowego, zanieczyszczenie powietrza, emisję hałasu oraz obniżenie jakości życia w miastach i gminach. Rozwój infrastruktury kolejowej powinien zatem stanowić integralny element polityki zrównoważonego transportu i przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu w regionie.

W ramach realizacji inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK) oraz zgodnie z jego koncepcją, na terenie województwa mazowieckiego planowanych jest szereg działań infrastrukturalnych, które obejmują również transport kolejowy. W zakresie sieci kolejowej, głównym celem zawartym w koncepcji jest stworzenie holistycznego i zintegrowanego transportu kolejowego, w ramach którego planowana jest modernizacja istniejących linii kolejowych, a także budowa nowych linii Kolei Dużych Prędkości.

Wnioski:

- Transport publiczny nie zapewnia odpowiedniej siatki połączeń, która umożliwiłaby sprawną komunikację w ramach całego Obszaru. Istniejąca sieć kolejowa nie jest wystarczająca nawet do połączenia z Warszawą, przez co obecnie nie może być wykorzystywana do transportowego łączenia gmin w ramach obszaru;
- Większość połączeń autobusowych w poszczególnych gminach pozwala na dotarcie do innych większych ośrodków, a także gmin sąsiadujących. Natomiast liczba połączeń autobusowych do centrum subregionu maleje przy wzroście odległości od Ostrołęki – najdalej położone jednostki nie posiadają takich połączeń;
- W gminach posiadających niewielką liczbę przystanków autobusowych lub nieposiadających stacji kolejowych może dochodzić do zjawiska wykluczenia transportowego, dotyczącego najbardziej osoby nieposiadające własnych pojazdów samochodowych;
- Większość wykorzystywanych pojazdów autobusowych posiada napęd konwencjonalny, wykorzystujący głównie olej napędowy oraz benzynę, co przekłada się na większą emisję spalin, a tym samym jakość powietrza;
- Zauważalny jest niekorzystny trend wzrostu popytu na transport indywidualny, a malejący na komunikację miejską. Na obszarze Partnerstwa mieszkańcy korzystają z transportu indywidualnego, ponieważ nie ma atrakcyjnej alternatywy w postaci komunikacji publicznej;
- Za małą liczbą przystanków komunikacji publicznej – trzeba pokonywać duże odległości, by dotrzeć do przystanku;

- Coraz mocniej odczuwalna jest potrzeba wyznaczenia strefy gdzie samochody nie mogą wjechać, a pierwszeństwo uzyskuje transport publiczny, jednoślady oraz ruch pieszcy;
- Między Przasnyszem, a Ostrołką nie ma funkcjonujące połączenie autobusowe, co zmniejsza integralność partnerstwa oraz w znacznym stopniu ogranicza możliwość korzystania z określonego rodzaju usług (np. urzędy, ochrona zdrowia)
- Transport kolejowy nie stanowi alternatywy dla transportu indywidualnego w przypadku mieszkańców Ostrołki – przede wszystkim na niedostosowany rozkład oraz odległość dworca od centrum miasta (trudny dojazd, również komunikacją miejską).

4.4.7. Transport rowerowy

Jednym z elementów sieci komunikacyjnej są drogi rowerowe, które umożliwiają mieszkańcom łatwy i bezpieczny przejazd w rejonie najbliższej okolicy, a także stanowią zachętę do wyboru alternatywnego środka transportu w stosunku do pojazdów samochodowych. Warto także dodać, że drogi rowerowe są również interesujące z punktu widzenia turystów, szukających alternatywnych form wypoczynku na terenie Obszaru.

Tabela 13 Drogi rowerowe na terenie OSI Ostrołka

Nazwa	Drogi rowerowe ogółem [km]			Drogi rowerowe na 100 km ²		
	2019	2022	2019=100	2019	2022	2019=100
Goworowo	21,8	22,8	104	9,95	10,41	104
Kadzidło	14,5	17,1	118	5,60	6,61	118
Lelis	42,0	43,8	104	21,39	22,30	104
Myszyniec	27,8	27,8	100	12,26	12,26	100
Rzekuń	13,4	13,4	100	10,24	10,24	100
Ostrołka	22,5	29,3	130	67,24	95,94	130
OSI Ostrołka	142	154,2	109,3			

Nazwa	drogi dla rowerów ogółem (km)			drogi dla rowerów na 100 km ² (km)		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Baranowo	26,7	26,7	26,7	13,51	13,51	13,51
Czarnia	10,2	10,2	10,2	10,87	10,87	10,87
Czerwin	21,0	21,0	21,0	12,34	12,33	12,33
Goworowo	22,8	22,8	22,8	10,41	10,41	10,41
Kadzidło	17,1	17,1	17,1	6,61	6,61	6,61
Lelis	42,1	43,8	43,8	21,44	22,30	22,30
Łyse	44,3	44,3	44,3	17,95	17,95	17,95
Myszyniec	27,8	27,8	27,8	12,26	12,26	12,26

Nazwa	drogi dla rowerów ogółem (km)			drogi dla rowerów na 100 km ² (km)		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Rzekuń	13,4	13,4	13,4	10,24	10,24	10,24
Troszyn	7,7	7,7	7,7	4,93	4,93	4,93
Miasto Przasnysz	21,8	23,6	23,8	86,65	93,80	94,59
Czernice Borowe	7,2	7,2	7,2	5,99	5,99	5,99
Jednorożec	10,9	10,9	10,9	4,69	4,64	4,64
Gmina Przasnysz	10,6	12,6	12,6	5,76	6,94	6,94
Ostrołęka	29,3	32,1	32,1	87,57	95,94	95,94

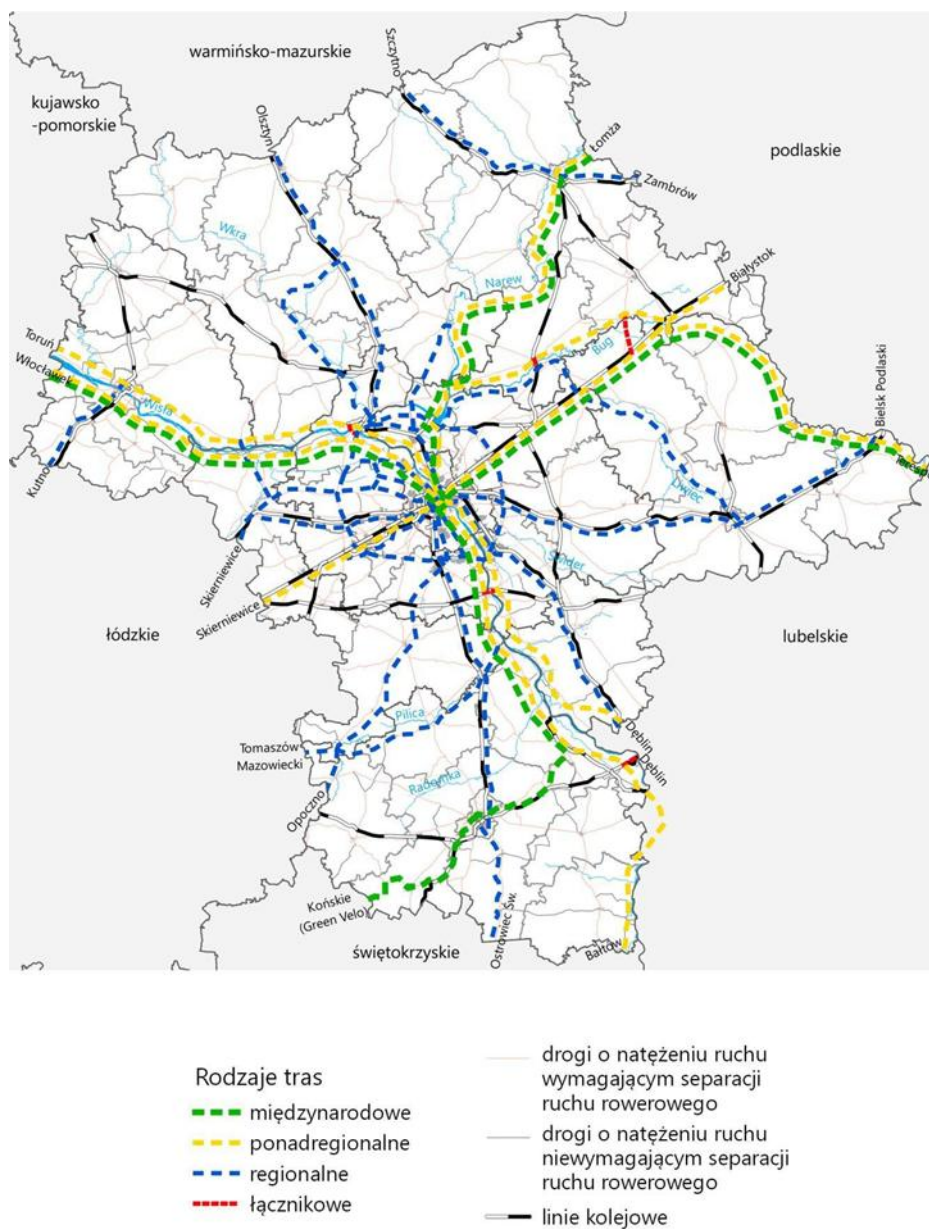
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie OSI Ostrołęka drogi rowerowe zlokalizowane są we wszystkich 15 gminach, a ich łączna długość w 2023 roku wyniosła 321,4 km. Najwięcej dróg rowerowych znajduje się na terenie gminy Łyse (44,3 km) i gminy Lelis (43,8 km). Analizując wskaźnik długości dróg rowerowych na 100 km², warto zauważyć, że najgęstsza sieć znajduje się w mieście Ostrołęka oraz w mieście Przasnysz.

Taka sytuacja związana jest z faktem, że rower jest bardzo dogodnym i często szybszym środkiem komunikacji w miastach, gdzie natężenie ruchu samochodowego jest znacznie większe, a odległości do pokonania znacznie krótsze ze względu na gęstszą zabudowę i skoncentrowanie punktów usługowych.

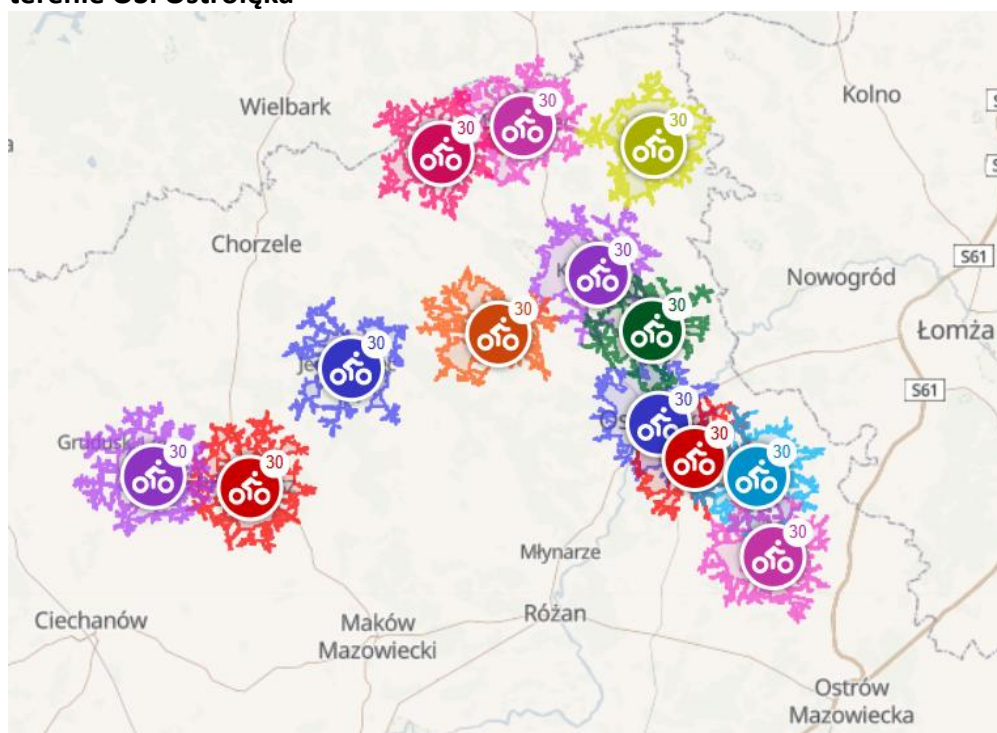
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego w celu zapewnienia efektywnej komunikacji rowerowej w regionie przewiduje rozwój szkieletowej sieci tras rowerowych w oparciu o szlaki o zasięgu regionalnym.

Ryc. 15 Planowa sieć szkieletowa tras rowerowych w województwie mazowieckim

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Ryc. 16 Przybliżony zasięg dojazdu pojazdem rowerowym w ciągu 30 minut na terenie OSI Ostrołęka

Źródło: <https://commutetimemap.com/map>.

Analiza dostępności rowerowej w OSI Ostrołęka została przeprowadzona w oparciu o zasięg czasowy przejazdów rowerem z wybranych punktów lokalnych. Mapa przedstawia obszary, które można osiągnąć w czasie około 30 minut jazdy rowerem, przy założeniu przeciętnych warunków poruszania się i przy wykorzystaniu dostępnej infrastruktury drogowej.

Zidentyfikowane zasięgi pokrywają się z centrami większości gmin wchodzących w skład partnerstwa, co pozwala na wstępną ocenę codziennej dostępności mobilności rowerowej na potrzeby dojazdów do szkół, pracy, punktów usługowych, ośrodków zdrowia czy przystanków komunikacji zbiorowej. Wyniki wskazują, że rower może stanowić realną alternatywę dla transportu samochodowego w codziennych podróżach na dystansach do około 8–10 kilometrów.

W wielu przypadkach zasięgi 30-minutowej jazdy rowerem z sąsiadujących miejscowości pokrywają się ze sobą, co świadczy o wysokim potencjale budowy regionalnie spójnego systemu mobilności rowerowej. Równocześnie analiza pozwala zidentyfikować obszary o ograniczonej dostępności przestrzennej, co może wskazywać na potrzebę rozwoju dodatkowej infrastruktury rowerowej lub transportu zbiorowego.

Dane te mogą służyć jako podstawa do planowania działań inwestycyjnych i infrastrukturalnych w zakresie zrównoważonej mobilności, w tym tworzenia systemów rowerów publicznych, budowy bezpiecznych tras łączących gminy,

wdrażania punktów przesiadkowych oraz lokalizacji usług publicznych w miejscach dobrze dostępnych dla mieszkańców. Mobilność rowerowa, wspierana odpowiednią infrastrukturą, może stać się ważnym elementem przeciwdziałania wykluczeniu transportowemu oraz rozwoju niskoemisyjnych form przemieszczania się w całym OSI Ostrołęka.

Wnioski:

- Drogi rowerowe na terenie OSI Ostrołęka skoncentrowane są głównie w większych ośrodkach miejskich, gdzie rower stanowi często najszybszy środek komunikacji;
- Sieć dróg dla rowerów wymaga modernizacji, rozbudowy oraz połączenia poszczególnych gmin, tak aby umożliwić mieszkańcom bezpieczny i wygodny sposób poruszania się na krótszych odległościach, jako alternatywę dla transportu samochodowego czy też kolejowego, który nie jest wystarczający,
- Brak połączeń ścieżek rowerowych pomiędzy poszczególnymi gminami Partnerstwa (np. "czarna dróżka" - połączenie gminy Rzekuń i Ostrołęki);
- Oczkiwane jest rozszerzenie strefy ostro.bike na sąsiednie gminy, co umożliwi mieszkańcom gmin Partnerstwa korzystać ze wspólnego systemu współdzielenia rowerów;
- Brak parkingów rowerowych, wiat z zadaszeniem na terenie Partnerstwa, w pobliżu zarówno miejsc użyteczności publicznej, jak i miejsc o charakterze historycznym, kulturalnym oraz rekreacyjnym;
- Pilna konieczność ustawiania większej ilości stojaków na rowery w pobliżu szkół;
- Potrzeba uruchomienia samoobsługowych stacji naprawy rowerów;
- Wskazana jest szeroko zakrojona akcja edukacja dot. zasad bezpieczeństwa poruszania się w ruchu rowerowym, skierowana przede wszystkim do dzieci i młodzieży.

5. Projekty

5.1. Proces identyfikacji i wyboru projektów i przedsięwzięć

Sposób wyboru projektów i przedsięwzięć do realizacji odbył się w sposób włączający wielu interesariuszy: lokalnych liderów społecznych, członków grupy roboczej, członków grup tematycznych oraz w końcu władarzy poszczególnych gmin. Identyfikacja projektów zintegrowanych została dokonana zgodnie z założeniami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przedstawionymi w dokumencie „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie 2021 -2027”. Sposób rozumienia podejścia zintegrowanego został skonsultowany w toku prac nad strategią z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej Województwa Mazowieckiego.

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w trakcie nieformalnych prac konsultacyjnych wskazał konieczność wyodrębnienia dwóch list: listy projektów, w której znajdują się projekty do naborów dedykowanych w ramach instrumentu terytorialnego – Mazowieckie Strukturalne Inwestycje Terytorialne oraz druga lista – lista przedsięwzięć, która zawiera skumulowane projekty do wiązek projektów – na niej znajdują się projekty zaplanowane do realizacji w ramach naborów preferencyjnych oraz pozostałych, także niemożliwe do sfinansowania w ramach Funduszy Europejskich dla Mazowsza 2021-2027.

W procesie identyfikacji i wyboru projektów zintegrowanych kierowano się następującymi zasadami i wytycznymi:

1. Projekty zgłoszone zostały przez szeroką grupę interesariuszy na podstawie realnych problemów rozwojowych opisanych w przygotowanej wcześniej diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej. W proces wyłaniania projektów Partnerstwa zaangażowano lokalnych interesariuszy, wykorzystując różne techniki partycypacji. Techniki te obejmowały serię warsztatów i spotkań zarówno do lokalnych liderów, urzędników, jak i ogółu mieszkańców.
2. Lista projektów zawiera przede wszystkim projekty o charakterze ponadlokalnym, zintegrowanym oraz partnerskim, jednak ze względu na wnioski niektórych gmin, zawiera również projekty o charakterze lokalnym, w myśl idei możliwości zastąpienia strategii gminnej strategią rozwoju ponadlokalnego.
3. Wszystkie wybrane projekty realizują zintegrowane cele strategii, są komplementarne dla rozwoju partnerstwa.
4. Projekty przygotowane zostały we współpracy przez samorządy partnerstwa i zaakceptowane przez wszystkich członków Rady Partnerstwa.

5. Projekty mają wpływ na rozwój więcej niż jednej gminy, co oznacza, że ich efekty, rezultaty lub produkty końcowe mają zastosowanie w co najmniej dwóch gminach w obszarze funkcjonalnym. Warto zauważyć, że taka sytuacja może wystąpić nawet w przypadku, gdy projekt jest realizowany przez jedną gminę.
6. W ramach prac nad projektami preferowano projekty partnerskie (w rozumieniu art. 39 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027).
7. Zakres projektów jest uwarunkowany poziomem dojrzałości współpracy gmin tworzących Partnerstwo, a jednocześnie ma przyczyniać się do dalszego rozwoju Partnerstwa oraz partnerskiej współpracy samorządów i innych interesariuszy.
8. Projekty są możliwe do realizacji w horyzoncie czasowym strategii. Podczas prac nad listą projektów preferowano te projekty, które charakteryzują się wysokim stopniem gotowości do realizacji.

5.2. Lista projektów i przedsięwzięć do instrumentu terytorialnego

W dokumencie strategii stosuje się dwa pojęcia: projekt i przedsięwzięcie. Przedsięwzięcie ma bardzo zbliżone znaczenie do projektu. Zasadnicza różnica polega na tym, że projekt stanowi całość aplikacyjną, która będzie przedmiotem jednego wniosku o dofinansowanie w ramach programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza na lata 2021-2027. Z kolei przedsięwzięcie stanowi również merytoryczną całość, jednak możliwą do zrealizowania także przez złożenie większej liczby odrębnych wniosków o dofinansowanie. Przyjęcie takiego podejścia stanowi efekt uzgodnień z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej Województwa Mazowieckiego i stanowi odpowiedź na specyfikę partnerstw samorządowych w województwie mazowieckim.

Lista projektów i przedsięwzięć do instrumentu terytorialnego, realizujących cele strategii rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji, została przedstawiona w tabeli 14. Jej wzór został skonsultowany w toku prac nad strategią z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej Województwa Mazowieckiego.

Należy w tym miejscu podkreślić fakt, że wszystkie projekty i przedsięwzięcia są zintegrowane na poziomie celów strategicznych, które stanowią podstawę stworzonej listy projektów i przedsięwzięć.

Tabela 14 Lista projektów i przedsięwzięć do instrumentu terytorialnego

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
1	Zagospodarowanie lasu przy ul. Warszawskiej w Ostrołęce (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.2. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Ostrołęka	W ramach projektu planuje się utworzenie ścieżek pieszo- rowerowych z uwzględnieniem istniejących przebiegów, budowa obiektów małej infrastruktury: ławki, siedziska, kosze na śmieci, tablice informacyjne, budowa oświetlenia głównych ścieżek. Zakres projektu to m.in.: - roboty budowlane, modernizacja oraz rozwój systemów oznakowania istniejących szlaków turystycznych i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami) z uwzględnieniem ochrony terenów otwartych, w szczególności przez utrzymywanie jak najwyższego poziomu powierzchni biologicznie czynnej zagospodarowywanych terenów, - zakup wyposażenia do rozwoju oferty turystycznej istniejących szlaków turystycznych, poprawy obsługi ruchu turystycznego, promocji (promocja dotyczy wyłącznie istniejącego szlaku turystycznego będącego przedmiotem projektu),	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW Środki własne	5 100 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.
2	Zagospodarowanie nabrzeża rzeki Narew w Ostrołęce (Pisa - Narew szlak aktywnej turystyki wodnej) (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.2.	Ostrołęka	Projekt obejmuje zagospodarowanie terenu na funkcje turystyczne, w tym utworzenie terenów spacerowo – rekreacyjnych na tarasie brzegowym oraz połączenia funkcjonalne z zejściami z korony wału przeciwpowodziowego. Na zagospodarowywanym terenie projektuje się remont umocnienia brzegowego rzeki Narew, z zachowaniem linii brzegowej, wyrównaniem	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów	8 000 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy – mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 2.		poziomu krawędzi górnej opaski i integracją wylotów kanalizacji deszczowej, podniesienie poziomu terenu tarasu brzegowego w granicach do 0,5m powyżej istniejącej powierzchni i wyrównanie jego płaszczyzny, budowę utwardzonych nawierzchni, w tym bulwaru dla pieszych na tarasie brzegowym łącznie z ich miejscowym podświetleniem, budowę obiektów małej architektury służących rekreacji i wypoczynkowi, budowę placu zabaw i urządzeń do zabaw i rekreacji, budowę plaży. Zakres projektu to m.in.: - roboty budowlane, modernizacja oraz rozwój systemów oznakowania istniejących szlaków turystycznych i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami) z uwzględnieniem ochrony terenów otwartych, w szczególności przez utrzymywanie jak najwyższego poziomu powierzchni biologicznie czynnej zagospodarowywanych terenów, - zakup wyposażenia do rozwoju oferty turystycznej istniejących szlaków turystycznych, poprawy obsługi ruchu turystycznego, promocji (promocja dotyczy wyłącznie istniejącego szlaku turystycznego będącego przedmiotem projektu),	historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” FEPW Działanie 5.1. Zrównoważona turystyka NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW Środki własne		dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.
3	Szlaki wodne na terenie OSI Ostrołęka (przedsięwzięcie)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.2. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej	Ostrołęka	Utworzenie szlaku turystycznego kajakowego z gminy Lelis przez Laskowiec, Teodorowo, Ostrołękę, Dzbenin, Kamiankę do gminy Goworowo i budowa przystani kajakowych wraz z polem biwakowym i zagospodarowaniem nabrzeży w Kamiance, Dzbeninie i Teodorowie. Budowa przystani kajakowych wraz z infrastrukturą, zagospodarowaniem nabrzeży w Kruszewie i Szarłacie gmina Goworowo. Zakup kajaków i rowerów wodnych.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych,	15 500 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		gmin – mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 2.		Szlak kajakowy Narwi długości ok. 25 km z dwoma przystaniami na terenie Gminy Goworowo. Szlak będzie przedłużeniem szlaku Pisa Narew, połączony z Gminą Rzekuń. Projekt ma na celu przede wszystkim poprawę oferty regionalnej i podregionalnej – tzn. turystycznej i kulturalnej, bazującej na walorach Mazowsza oraz regionów etnograficznych, kulturowych, historycznych i przyrodniczych położonych w jego granicach i przynależne do istniejących szlaków turystycznych, włączeniem społecznym i innowacjami społecznymi w skali regionu. Zakres projektu to m.in.: - roboty budowlane, modernizacja oraz rozwój systemów oznakowania istniejących szlaków turystycznych i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami) z uwzględnieniem ochrony terenów otwartych, w szczególności przez utrzymywanie jak najwyższego poziomu powierzchni biologicznie czynnej zagospodarowywanych terenów, - zakup wyposażenia do rozwoju oferty turystycznej istniejących szlaków turystycznych, poprawy obsługi ruchu turystycznego, promocji (promocja dotyczy wyłącznie istniejącego szlaku turystycznego będącego przedmiotem projektu),	kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW		z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.
	Rozwój istniejących szlaków turystycznych na terenie Miasta Przasnysz poprzez	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego.	Miasto Przasnysz	Zakres projektu obejmuje: - utworzenie infrastruktury, w tym połączeń funkcjonalnych z zejściami do obsługi ruchu turystycznego wzdłuż istniejącego szlaku kajakowego, utworzenie ścieżek przy rzece, mała architektura,	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne	4 972 500,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
	rozbudowę szlaku kajakowego na rzece Węgiec.	Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.2. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gmin – mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 2.		- budowę mostu dla ruchu pieszego przez rzekę Węgiec, - roboty budowlane związane z faszynowaniem brzegu wyspy w Parku miejskim, - rozbudowę systemu oznakowania istniejących szlaków turystycznych, - rozszerzenie innowacji i cyfryzacji do produktów i usług turystycznych oferowanych przez Miasto Przasnysz, - zakup wyposażenia do rozwoju oferty turystycznej istniejących szlaków turystycznych, poprawy obsługi ruchu turystycznego, promocji, - działania promocyjne mające na celu rozwój turystyki oraz zaangażowanie społeczności w budowę marki lokalnej.	(odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW Środki własne		
4	Zagospodarowanie plaży miejskiej w Ostrołęce (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.2. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 2.	Ostrołęka	Przedmiotem przedsięwzięcia jest zaprojektowanie oraz wykonanie zagospodarowania terenu Plaży Miejskiej w Ostrołęce w ramach istniejącego szlaku turystycznego. Celem Projektu jest podniesienie walorów turystycznych unikalnego obszaru nadbrzeża Narwi w Ostrołęce przy jednoczesnym stworzeniu na tym obszarze atrakcyjnych architektonicznie i funkcjonalne obiektów usługowych związanych z obsługą ruchu turystycznego. W zakres projektu wchodzić mogą: - roboty budowlane, modernizacja oraz rozwój systemów oznakowania istniejących szlaków turystycznych i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami) z uwzględnieniem ochrony terenów otwartych, w szczególności przez utrzymywanie jak najwyższego poziomu powierzchni biologicznie czynnej zagospodarowywanych terenów,	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ	6 800 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- zakup wyposażenia do rozwoju oferty turystycznej istniejących szlaków turystycznych, poprawy obsługi ruchu turystycznego, promocji (promocja dotyczy wyłącznie istniejącego szlaku turystycznego będącego przedmiotem projektu), - wprowadzenie innowacji i cyfryzacji w ramach przemysłu turystycznego i jego produktów, np. w zakresie zarządzania, systemu organizacji usług, kreowania nowych, innowacyjnych produktów czy wykorzystywania efektów współpracy i synergii do realizacji usług turystycznych, co pozwoli na wzrost dochodów i tym samym przyczyni się do odbudowy lokalnych gospodarek, - usuwanie barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami.	projektu „Rewitalizacja miast” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW		rewitalizacji województwa mazowieckiego.
5	Kurpiowskie centrum rekreacyjno-turystyczne (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.2. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Gmina Kadzidło	W zakres projektu wchodzi przebudowa i remont infrastruktury kulturalno-turystycznej na terenie Gminy Myszyniec i Gminy Kadzidło – wzmocnienie potencjału kulturalno-rekreacyjnego Kurpiowszczyzny w północnej części OSI Ostrołęka. W zakres projektu wchodzić będzie m.in.: - roboty budowlane, modernizacja infrastruktury trwałej mające na celu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, - roboty budowlane, modernizacja infrastruktury trwałej mające na celu ekologizację instytucji (tzn. poprawę wpływu na środowisko funkcjonowania i zarządzania całej instytucji, w tym w zakresie aspektów technologicznych), - zakup, modernizacja wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej w obiektach będących celem projektu umożliwiające rozszerzenie grup odbiorców realizowanej oferty lub/oraz umożliwiające wypracowanie nowych formatów działań i sposobów budowania relacji z odbiorcami w tym: działania związane z wykorzystaniem i rozwojem	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej.” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	8 000 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				aplikacji i usług teleinformatycznych, - rozwój kultury związanej z treściami cyfrowymi oraz zwiększenie znaczenia oferty świadczonej on-line, - digitalizacja zasobów pod warunkiem powszechnego udostępnienia (wyłącznie jako element projektu), - wdrożenie systemów liczenia odwiedzających i kontroli przepływu osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem (wyłącznie jako element projektu).			
6	Działania promocyjne i informacyjne prowadzone na terenie OSI Ostrołęka mające na celu rozwój turystyki w regionie OSI (przedsięwzięcie)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Ostrołęka	Projekt zakłada: - działania wspierające rozwój systemu informacji turystycznej na obszarze OSI Ostrołęka; - opracowanie wspólnej oferty i kalendarza wydarzeń sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców OSI i turystów; - podniesienie walorów turystycznych regionu poprzez organizowanie cyklicznych wydarzeń promujących miasto i region, równocześnie podnosząc trwały efekt gospodarczy dla OSI; - utworzenie strony www informującej i promującej ofertę turystyczną OSI; - opracowanie znaku graficznego, gadżetów promujących region i obszar OSI; - zaangażowanie społeczności OSI w budowę marki lokalnej	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej.” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	6 785 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
7	Przebudowa Gminnego Centrum Kultury w Goworowie na obszarze oddziaływania kultury kurpiowskiej i szlacheckiej (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.2. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Gmina Goworowo	W zakres projektu wchodzi przebudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Goworowie – poprawienie bazy lokalowej na potrzeby działań kulturalnych w obszarze pomiędzy Puszcą Białą i Puszcą Zieloną. Istniejąca siedziba jednostki kultury nie spełnia obowiązujących standardów oraz wymogów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Zakres projektu to m.in.: roboty budowlane, modernizacja infrastruktury trwałej mające na celu ekologizację instytucji (tzn. poprawę wpływu na środowisko funkcjonowania i zarządzania całej instytucji, w tym w zakresie aspektów technologicznych),	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej.” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	5 200 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
8	Budowa, przebudowa i remont infrastruktury kulturalno-turystycznej na terenie Gminy Myszyniec OSI Ostrołęka (przedsięwzięcie)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Gmina Myszyniec	Przebudowa i remont infrastruktury kulturalno-turystycznej na terenie Gminy Myszyniec – wzmocnienie potencjału kulturalno-rekreacyjnego Kurpiowszczyzny w północnej części OSI Ostrołęka. Zakres projektu to m.in.: roboty budowlane, modernizacja infrastruktury trwałej mające na celu ekologizację instytucji (tzn. poprawę wpływu na środowisko funkcjonowania i zarządzania całej instytucji, w tym w zakresie aspektów technologicznych),	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej.” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ	17 750 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
					projektu „Rewitalizacja miast” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW		rewitalizacji województwa mazowieckiego.
9	Budowa i przebudowa ścieżek pieszych, rowerowych i pieszo-rowerowych na obszarze OSI Ostrołęka (przedsięwzięcie)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 3.1.1, 3.1.2, 3.2.5. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 1 i 2	Ostrołęka	Wsparcie objęte będą projekty dotyczące m.in.: - niezmotywowanego transportu indywidualnego w obrębie miast i ich obszarów funkcjonalnych, - infrastruktury niezbędnej do korzystania z form indywidualnej mobilności aktywnej, w tym ruchu pieszego i rowerowego, m.in. ścieżki rowerowe, parkingi, ogólnodostępne punkty serwisowe, przechowalnie rowerów, stojaki rowerowe, łączniki rowerowe przy ślepych ulicach, kładki, tunele, wydzielone drogi rowerowe poza jezdnią, pasy ruchu dla rowerów w jezdni, kontrapasy, śluzy rowerowe w jezdni na skrzyżowaniach, sygnalizacja dla rowerzystów, windy i wyciągi rowerowe Wsparcie objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania związane z budową, przebudową ścieżek pieszych, rowerowych i pieszo-rowerowych m.in. : • Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku Drwęcz- Rzekuń od drogi Wojewódzkiej nr 627 przez drogę powiatową nr 2590W, ul. Kpt A. Bednarczyka, ul. Cicha do drogi powiatowej nr 2550W. • Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku Drwęcz- Zapieczne • Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Susk Stary- Rzekuń wzdłuż drogi powiatowej nr 2551W • Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Susk Nowy –Rzekuń wzdłuż drogi Wojewódzkiej nr 627	FEM – CS 2(viii), Priorytet III, Działanie FEMA.03.01 typ projektu „Infrastruktura rowerowa i piesz” Środki własne	155 748 938,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Ostrołęka- Goworowo wzdłuż drogi powiatowej nr 4403W - Budowa ścieżki rowerowej Borawe- Kamianka 8 000 000,00 - Budowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszego w ul. Warszawskiej w Ostrołęce (po prawej stronie ulicy) na odcinku od zjazdu do lasu do granicy miasta i w ul. Grabowej w Ostrołęce, - Budowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszego w ul. Targowej od ronda A. Walentynowicz do skrzyżowania z ul. Graniczną i w ul. Granicznej, - Przebudowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszego w Al. JP II, - Budowa ścieżki rowerowej i przebudowa chodnika w ul. St. Żeromskiego, - Przebudowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszego w ul. Traugutta, - Budowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszego (ciągu pieszo – rowerowego) w ciągu projektowanej południowej obwodnicy Miasta Ostrołęki, - Budowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszego w drogi łączącej ul. Pomian z projektowaną południową obwodnicą miasta - Przebudowa ciągu pieszo – rowerowego w ul. Sienkiewicza. - Budowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszego w ul. Stacha Konwy. - Przebudowa ciągu pieszo – rowerowego w ul. gen. L. Bogusławskiego - Przebudowa ciągu pieszo – rowerowego w ul. 11 Listopada - Przebudowa ścieżki rowerowej i ciągu pieszego w ul. Targowej na odc. od ronda A. Walentynowicz do stacji MOL. - Budowa ścieżki pieszo – rowerowej w ul. Kołobrzesckiej - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Lelis-Durlasy			

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				• Infrastruktura rowerowa i piesza na terenie gminy Myszyniec i gminy Kadzidło • Obwodnica Troszyn etap I i etap II – ścieżka rowerowa długości 6km • budowa ciągu pieszo-rowerowego na ul. Księdza P. Ściegiennego wraz z przygotowaniem miejsca odpoczynku rowerzystów (MOR), • budowa ścieżki rowerowej na ul. Kardynała S. Wyszyńskiego z dopuszczeniem ruchu pieszych i wprowadzeniem miejsc parkowania dla rowerów, • budowa ścieżki rowerowej na ul. Czesława Miłosza, • budowa ciągu pieszo-rowerowego na ul. Św. Krzysztofa, • budowa ciągu dla pieszych na ul. Św. Kingi, ul. Księcia Janusza, • budowa chodnika dla pieszych na ul. G. Narutowicza, • przebudowa ścieżek rowerowych w al. Jana Pawła II oraz na ul. Tęczowej w celu dostosowania ich do wymogów bezpieczeństwa, • budowa ścieżki pieszo-rowerowej Zamość-do granicy z gminą Rzekuń • rozwój infrastruktury rowerowej na terenie powiatu przasnyskiego • budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Czarnia • budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury pieszej i rowerowej na terenie Ostrołki: ul. Krańcowa, Narutowicza, Przemysłowa, Żołnierzy Armii Krajowej, Żeromskiego, Sienkiewicza, Kołobrzeska, Aleja Jana Pawła II • Budowa i przebudowa infrastruktury pieszej i rowerowej na terenie Ostrołki – budowa drogi dla rowerów o nawierzchni szutrowej na wale przeciwpowodziowym,			

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- Budowa ścieżki pieszo-rowerowej / rowerowej w ciągu drogi powiatowej nr 3211W Chorzele - Budki - Poścień - Zaręby na odcinku Chorzele - Poścień - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej / rowerowej w ciągu drogi powiatowej nr 3234W Stara Wieś - Chorzele - Krasnosielc na odcinku Stara Wieś - Brzeski Kołaki; - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej / rowerowej w ciągu drogi powiatowej nr 3216W (Janowo) gr. woj. - Mchowo na odcinku Krzynowłoga Mała - Łanęta - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej / rowerowej w ciągu drogi powiatowej nr 3222W Kaki Mroczy - Skierkowizna na odcinku DK 57 do DP 3213W; - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej / rowerowej w ciągu drogi powiatowej nr 3238W Przasnysz - Leszno - Gostkowo - Karniewo - Przemiarowo na odcinku Leszno - Gostkowo; - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej / rowerowej w ciągu drogi powiatowej nr 1202W Obrębiec - Szczepanki - Szulmierz na odcinku od DW 544 do miejscowości Rostkowo; - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej / rowerowej w ciągu drogi powiatowej nr 2361W Brzozowo Maje - Dzierzgowo - Rzęgnowo - Grójec - Klewki na odcinku Obrębiec - Olszewiec; - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej / rowerowej w ciągu drogi powiatowej nr 1238W Szulmierz - Wola Wierzbowska - Zielona - Wężewo - Krasiniec (do drogi nr 57) na odcinku Wężewo - Krasne; - Budowa ścieżki pieszo-rowerowej / rowerowej w ciągu drogi powiatowej nr 3237W Lipa - Karwacz na odcinku Krępa - Karwacz.			

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
10	Budowa, przebudowa i remont infrastruktury kulturalno-turystycznej na terenie OSI Ostrołęka (przedsięwzięcie)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Partnerzy OSI Ostrołęka	Wsparcie objęte będą projekty dotyczące: - przebudowy i remontu infrastruktury kulturalno-turystycznej na terenie OSI Ostrołęka, - modernizacji infrastruktury trwałej mającej na celu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, - zakupu, modernizacji wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej - rozwoju kultury związanej z treściami cyfrowymi oraz zwiększenie znaczenia oferty świadczonej on-line - digitalizacji zasobów pod warunkiem powszechnego udostępnienia Zakresy projektów to m.in.: - roboty budowlane, modernizacja infrastruktury trwałej mające na celu ekologizację instytucji (tzn. poprawę wpływu na środowisko funkcjonowania i zarządzania całej instytucji, w tym w zakresie aspektów technologicznych),	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej.” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	21 500 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.
11	Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (przedsięwzięcie)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.1.1, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI	Ostrołęka	Wsparcie objęte będą projekty dotyczące: - robót budowlanych, modernizacji oraz rozwoju systemów oznakowania istniejących szlaków turystycznych i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami), - zakupu wyposażenia do rozwoju oferty turystycznej istniejących szlaków turystycznych, poprawy obsługi ruchu turystycznego, promocji (promocja dotyczy wyłącznie istniejącego szlaku turystycznego będącego przedmiotem projektu), - wprowadzenia innowacji i cyfryzacji w ramach przemysłu turystycznego i	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych,	10 000 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.		jego produktów, - zrównoważonej turystyki - usuwania barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami.	przyrodniczych i kulinarnych)” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW		Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.
12	Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne - wzmocnienie potencjału OSI Ostrołęka (przedsięwzięcie)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.1, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Gmina Baranowo	1) Remont i modernizacja infrastruktury do obsługi istniejących szlaków turystycznych na terenie Gminy Baranowo wraz z podjęciem działań zmierzających do poprawy obsługi ruchu turystycznego poprzez m.in. wprowadzenie cyfryzacji i innowacji w ramach projektu; 2) Dostosowanie istniejącej infrastruktury oraz przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i wzmocnienie potencjału turystycznego szlaku; 3) Zakup wyposażenia niezbędnego do rozwoju oferty turystycznej	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” FEMA.09.02 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie	4 887 500,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.2 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
					Ministerstwo Sportu i Turystyki NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW		
13	Rozbudowa istniejącego szlaku turystycznego na terenie Gminy Czarnia poprzez wprowadzenie do oferty turystycznej szlaku „Barci Kurpiowskich” (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.1, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Gmina Czarnia	Projekt zakłada wytyczenie i oznakowanie ścieżki tematycznej szlaku „Barci Kurpiowskiej” na terenie gminy Czarnia, wraz z montażem tablic edukacyjnych, budową infrastruktury turystycznej (wiaty, ławki, miejsca odpoczynku). Rozwój oferty turystycznej istniejących szlaku, promocję, wprowadzenie innowacji i cyfryzacji co wpłynie na wzrost dochodów, która przyczyni się do rozwoju lokalnych przedsiębiorstw. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami oraz osób z niepełnosprawnością. Zastosowanie uniwersalnego projektowania. Realizacja projektu zwiększy wzrost zatrudnienia i stworzy wysokiej jakości miejsca pracy dla podmiotu ekonomii społecznej, która funkcjonuje na terenie gminy Czarnia. Realizowane zadanie wpłynie na rozwój ponad lokalnego rozwoju turystyki w Województwie Mazowieckim.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” Środki własne Inne źródła finansowania	8 500 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.
14	Rozwój infrastruktury kulturalnej na terenie Gminy Baranowo jako wzmocnienie potencjału	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4.	Gmina Baranowo	1) Remont i modernizacja infrastruktury niezbędnej do rozwoju działalności kulturalnej na terenie Gminy Baranowo wraz z dostosowaniem obiektów do tej działalności i nadanie im funkcji wzmacniającej aktywność kulturalną. 2) Dostosowanie istniejącej infrastruktury oraz przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym poprzez przebudowę i rozbudowę	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności	4 000 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
	kulturalnego OSI Ostrołęka (projekt)	Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.		obiektów w tym celu, aby wzmocnić potencjał oferty kulturalnej Gminy i OSI Ostrołęka; 3) Zakup wyposażenia niezbędnego do rozwoju oferty kulturalnej	kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej.” FEMA.09.02 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie Środki własne Inne źródła finansowania		
15	Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej w Przasnyszu (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Miasto Przasnysz	Projekt zakłada rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej. Realizacja projektu umożliwi rozszerzenie grup odbiorców realizowanej oferty oraz wpracowanie nowych formatów działań i sposobów budowania relacji z odbiorcami. Zakres projektu obejmuje m.in. zakup i modernizację wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej przez przasnyskie jednostki kultury oraz stworzenie systemu obsługi.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej.” Środki własne Inne źródła finansowania	2 550 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
16	Szlakiem Stanisławów (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.1, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Gmina Czernice Borowe	Celem projektu jest wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu poprzez rozwój i modernizację infrastruktury kulturalnej w Rostkowie i w Chojnowie, co przyczyni się do zwiększenia dostępu do oferty edukacyjnej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów, podniesienia atrakcyjności regionu oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej. Zakres projektu: - zagospodarowanie terenów zabytkowego parku wraz z błoniami Sanktuarium w Rostkowie z wyznaczeniem ścieżek do edukacji ekologicznej i kulturowej, - zagospodarowanie parku podworskiego w Chojnowie wraz z sadzawką i ścieżkami tematycznymi dotyczącymi rolnictwa, historii regionu, - remont zabytkowych piwnic dworu w Chojnowie na potrzeby działalności kulturalnej Gminnej Biblioteki Publicznej i NGO, - zakup aplikacji, urządzeń i projektorów do ekspozycji dotyczących św. Stanisława Kostki, Stanisława Chełchowskiego, Stanisława Ostoi-Kotkowskiego, budowa i wyposażenie escape room, wykonanie iluminacji wybranych obiektów.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” Środki własne Inne źródła finansowania	5 000 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.
17	Poprawa oferty turystyczno-kulturalnej w powiecie przasnyskim – popularyzacja i modernizacja szlaku „Trakt Kostków” (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 1.1.4., 1.3.1., 1.3.2., 2.4.1., 2.4.3., 2.4.4., 3.1.2. Z produktu będą mogli korzystać mieszkańcy więcej niż jednej gminy – mieszkańcy Partnerstwa OSI	Powiat Przasnyski	Zakres projektu: - budowa nowych odcinków i modernizacja istniejących ścieżek i kontrapasów rowerowych na trasie Chojnowo – Rostkowo – Przasnysz, - stworzenie spójnego systemu oznakowania szlaku, nawiązującego do historii św. Stanisława Kostki i Stanisława Kostki Anasztazego Chełchowskiego, - instalacja tablic informacyjnych, edukacyjnych i historycznych przy miejscach pamięci, punktach widokowych i obiektach związanych z dziedzictwem kulturowym, - utworzenie punktów odpoczynku i małej architektury (ławki, stojaki na rowery, wiaty), z uwzględnieniem materiałów przyjaznych środowisku,	FEM – CS 2(viii), Priorytet III, Działanie FEMA.03.01 typ projektu „Budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego.” FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ	6 800 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Ostrołęka, jak również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1		montaż elementów infrastruktury zwiększających bezpieczeństwo użytkowników (oznakowanie poziome i pionowe, oświetlenie wybranych odcinków), - integracja szlaku z innymi trasami rowerowymi powiatu (w tym z Traktem Królewieckim), promowanie szlaku jako elementu lokalnej oferty turystyki kulturowej i religijnej, m.in. poprzez organizację wydarzeń tematycznych, - szeroko zakrojone działania promocyjne: kilkuminutowy film promujący szlak, utworzenie i prowadzenie strony internetowej, popularyzacja szlaku w aplikacjach dla rowerzystów, wydanie papierowych map i broszur, utworzenie wystawy muzealnej, - zaangażowanie regionalnych twórców, w tym twórców ludowych do wypromowania szlaku oraz jego identyfikacji wizualnej.	projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.02 typ projektu „Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie” KPO		z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.2 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego
18	Poprawa oferty turystyczno-kulturalnej w powiecie przasnyskim – popularyzacja	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego.	Powiat Przasnyski	Zakres projektu: - budowa nowych odcinków ścieżek rowerowych i modernizacja istniejących na trasie Przasnysz – Jednorożec – granica powiatu (w kierunku Baranowa), - utworzenie spójnego systemu oznakowania szlaku, nawiązującego do tradycji kurpiowskich oraz historii regionu,	FEMA.03.01 typ projektu Infrastruktura rowerowa i pieszka	6 800 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
	i modernizacja szlaku „Trakt Kurpiowski” (projekt)	Projekt wpisuje się w kierunki działań: 1.1.4., 1.3.1., 1.3.2., 2.4.1., 2.4.3., 2.4.4., 3.1.2. Z produktu będą mogli korzystać mieszkańcy więcej niż jednej gminy – mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1		- instalacja tablic informacyjnych i edukacyjnych prezentujących kulturę, historię i przyrodę Kurpiowszczyzny (w tym m.in. tradycje rzemieślnicze, stroje ludowe, obyczaje Kurpiów), - budowa punktów odpoczynku z małą architekturą (ławki, stojaki na rowery, wiaty, kosze na śmieci) przyjazną środowisku, - poprawa bezpieczeństwa rowerzystów poprzez odpowiednie oznakowanie poziome i pionowe oraz oświetlenie wybranych odcinków, - integracja szlaku z istniejącą siecią ścieżek rowerowych Powiatu Przasnyskiego i planowanymi trasami Powiatu Ostrołęckiego, - działania promocyjne związane z uruchomieniem szlaku (np. rajdy rowerowe, wydarzenia edukacyjne), - szeroko zakrojone działania promocyjne: kilkuminutowy film promujący szlak, utworzenie i prowadzenie strony internetowej, popularyzacja szlaku w aplikacjach dla rowerzystów, wydanie papierowych map i broszur, utworzenie wystawy muzealnej, - zaangażowanie regionalnych twórców, w tym twórców ludowych do wypromowania szlaku oraz jego identyfikacji wizualnej.	FEM – CS 2(viii), Priorytet III, Działanie FEMA.03.01 typ projektu „Budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego.” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie” KPO		W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.2 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
19	Poprawa oferty turystyczno-kulturalnej w powiecie przasnyskim – popularyzacja i modernizacja szlaku „Trakt Krasieńskich” (projekt)	Projekt Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 1.1.4., 1.3.1., 1.3.2., 2.4.1., 2.4.3., 2.4.4., 3.1.2. Z produktu będą mogli korzystać mieszkańcy więcej niż jednej gminy – mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Powiat Przasnyski	Zakres projektu - budowa nowych i modernizacja istniejących odcinków ścieżek rowerowych na trasie Przasnysz – Krasne – granice powiatu (w kierunku Gmin Karniewo i Płoniawy-Bramura), - stworzenie spójnego systemu oznakowania szlaku, nawiązującego do historii rodu Krasieńskich i dziedzictwa kulturowego regionu, - instalacja tablic edukacyjno-informacyjnych przybliżających historię działalności Krasieńskich (m.in. ich wkład w rozwój gospodarki rolnej, edukacji, kultury i życia społecznego), - budowa punktów odpoczynku wyposażonych w małą architekturę (wiaty, ławki, stojaki na rowery, kosze na odpady) przyjazną środowisku, - poprawa bezpieczeństwa ruchu rowerowego (m.in. oznakowanie poziome i pionowe, elementy spowalniające ruch samochodowy na newralgicznych odcinkach), - działania promocyjne i edukacyjne związane z uruchomieniem szlaku (np. rajdy rowerowe, konkursy wiedzy o historii regionu). Szeroko zakrojone działania promocyjne: kilkuminutowy film promujący szlak, utworzenie i prowadzenie strony internetowej, popularyzacja szlaku w aplikacjach dla rowerzystów, wydanie papierowych map i broszur, utworzenie wystawy muzealnej, - zaangażowanie regionalnych twórców, w tym twórców ludowych do wypromowania szlaku oraz jego identyfikacji wizualnej.	FEM – CS 2(viii), Priorytet III, Działanie FEMA.03.01 typ projektu „Budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego.” FEMA.05.07 Kultura i turystyka FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie” KPO	6 800 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.2 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
							wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego
20	Budowa i promocja produktu turystycznego pn. „Podróże w czasie kolejną wąskotorową” – etap II (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.1, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Gmina Czernice Borowe	Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej oraz rozwój społeczno-gospodarczy Północnego Mazowsza, poprzez odrestaurowanie zabytkowej kolejki wąskotorowej, jako żywego skansenu historii. Zakres projektu: - remont torowiska na odcinku ok. 8 km Klewki – Leszno, - remont budynku dworca w Przasnyszu, - remont budynku gospodarczego w Przasnyszu, - remont taboru kolejowego, - zakup wyposażenia do dworca w Przasnyszu wraz z multimediami, - promocja projektu.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” Środki własne Inne źródła finansowania	8 500 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.
21	Rowerowo przez Goworowo (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.1, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej	Gmina Goworowo	Oznakowanie istniejącego szlaku rowerowego na terenie gminy Goworowo stwarzającego możliwości „sieciowania się” z ewentualnymi szlakami na sąsiednich gminach, wraz z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej – wiaty „eko parasole”, ławeczki, stacje napraw sprzętu rowerowego; utworzenie aplikacji z naniesionym szlakiem, wpisanie szlaku na portal velomapa.pl, utworzenie ulotki (publikacji) z opisem ciekawych miejsc po trasie; zamieszczenie na trasie szlaku interaktywnych tablic edukacyjnych opisujących ciekawostki terenu; organizacja rajdów itp.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych,	140 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.		wydarzeń turystyczno – rekreacyjnych dla różnych grup odbiorców jako cykliczne wydarzenia i wg potrzeby.	kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” Środki własne Inne źródła finansowania		
22	Kurpiowski szlak sasanki i wiatraka (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.1, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.	Gmina tyse	Zakres projektu: - oznakowanie atrakcji turystycznych, - uruchomienie strony internetowej z kompleksowymi informacjami nt. atrakcji, - utworzenie infrastruktury rowerowej, - budowa wieży widokowej drewnianej, - zakup sprzętu, urządzeń do obsługi eventów (prezentacje kulturalne, regionalne, okolicznościowe), - odnowienie dwóch cmentarzy wojennych z okresu I i II wojny światowej w miejscowości Lipniki, - opracowanie dokumentacji projektowej technicznej.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” Środki własne Inne źródła finansowania	2 000 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.
23	Poprawa oferty turystyczno-kulturalnej Powiatu Przasnyskiego – popularyzacja	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego.	Powiat Przasnyski	Zakres projektu, działania: - Modernizacja wybranych odcinków ścieżki rowerowej Przasnysz-Chorzele. - Budowa wieży widokowej na trasie szlaku, prawdopodobnie okolice Osówka.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne	6 800 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
	i modernizacja szlaku „Trakt Królewiecki” (projekt)	Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.1, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.		- Utworzenie zjazdu prowadzącego do drewnianego kościoła (zwanego drewnianą bazyliką z rącji na unikatowe wykonanie) w Skierkowiźnie - Parafia pw. Świętego Andrzeja Boboli w Skierkowiźnie. - Modernizacja postojów na trasie szlaku: wiaty, siedziska, stoły, kosze, przystanki, postoje dla rowerów, zestawy do naprawy rowerów, plansze informacyjne (o tematyce historycznej, przyrodniczej, o okolicznych obiektach wartych odwiedzenia), liczniki odwiedzin, zamiana betonu na utwardzone powierzchnie przepuszczalne. - Plansze informacyjne: historia i znaczenie traktu królewieckiego w przeszłości, informacja o pobliskich zabytkach i jak do nich dojechać, kody QR do skanowania. Informacja skonstruowana w sposób wypełniający zapisy regulaminu „...bazującej na walorach Mazowsza lub regionów etnograficznych, kulturowych, historycznych i przyrodniczych położonych w jego granicach i przynależne do istniejących szlaków turystycznych, włączeniem społecznym w skalę kraju, regionu lub lokalnej.” – historia - > trakt królewiecki -> szlak handlowy -> ważny produkt ówczesnych czasów produkowany na terenie powiatu przasnyskiego to miód -> wokół produkcji miodu była zbudowana bogata kultura i tradycja etc. - Przygotowanie odpowiednich informacji do umieszczenia na planszach (wzdłuż szlaku/na postojach), na www i w wydawnictwach tradycyjnych, tworzone w partnerstwie z lokalnymi organizacjami, np. Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Przasnyskiej, Towarzystwem Przyjaciół Chorzel. - Odmalowanie słupów na trasie Przasnysz-Chorzele, przez naniesienie wizerunków: świętych, pielgrzymów, kupców, wojów, książąt, scen rodzajowych z czasów świetności traktu królewieckiego oraz historii Polski i ziem powiatu przasnyskiego. - Utworzenie kiluminutowego filmu wideo promującego szlak, z narracją lektorską i napisami oraz wersję z językiem migowym - zapewnienie dostępności nagrania.	(odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” Środki własne Inne źródła finansowania		

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- Utworzenie strony internetowej poświęconej ofercie turystycznej Powiatu Przasnyskiego lub/i szlakowi Trakt Królewiecki. Odpowiednio przystosowana strona www do wyświetlania na urządzeniach mobilnych eliminuje konieczność posiadania aplikacji mobilnej. W ramach działania można dodać utworzenie informacji o przebiegu trasy rowerowej w najpopularniejszych dostępnych aplikacjach dla rowerzystów. - Na stronie www podgląd z kamer na stan szlaku, pogodę etc. Kamery/światła zasilane OZE lub hybrydowo. - Na stronie informacja o okolicznych agroturystykach, miejscach gdzie można się zatrzymać, regionalnych produktach do nabycia, kontakt do wytwórców. - Utworzenie mapy rowerowej Powiatu Przasnyskiego / przewodnika / papierowej broszury dot. traktu królewieckiego i okolicznych atrakcji. - Utworzenie stacjonarnej wystawy w Muzeum/Starostwie, która będzie otwierana raz do roku. Może być również w postaci plansz, które od otwarcia sezonu rowerowego (np. maj) do jego zakończenia (przełom sierpnia/września) będą zawieszane w wybranych miejscach (np. ogrodzenie basenów odkrytych w Przasnyszu, basen w Chorzelach).			
24	Utworzenie sali widowiskowej w Centrum Kultury w Troszynie (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.2 Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający.	Gmina Troszyn	Zakres projektu obejmuje utworzenie sali widowiskowej z możliwością wykorzystania również jako sala kinowo-konferencyjna, poprzez przebudowę oraz zakup profesjonalnego wyposażenia (m.in. zwiłany ekran kinowy, profesjonalne nagłośnienie, rzutniki multimedialne, itp.) – dostosowanie bazy lokalowej do obecnych standardów na potrzeby działań kulturalnych w południowo-wschodnim obszarze OSI. Z uwagi, iż istniejąca siedziba jednostki kultury powstała w latach 80 -tych wymaga dostosowania do aktualnych potrzeb co zapewni, iż obiekt będzie funkcjonalny, nowoczesny, i wygodny dla użytkowników oraz spełniający wymagania dotyczące osób z niepełnosprawnościami.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej.” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	1 700 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.					
25	Zagospodarowanie terenów leśnych w miejscowości. Kamianka w celu zwiększenia potencjału rekreacyjno, turystyczno – kulturowego (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1, 2.4.2. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy – mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęk	Gmina Rzekuń	Zakres inwestycji obejmuje: - Modernizację drogi dojazdowej. - Modernizację ścieżek spacerowych. - Aranżację miejsca na ognisko. - Lokalizację elementów małej architektury (ławki, urządzenie rekreacyjno – ruchowe dla dzieci) - Wykonanie instalacji elektrycznej wraz z oświetleniem terenu. - Wykonanie instalacji wodociągowej. - Nasadzenia zieleni. Przedmiotowy teren jest miejscem rekreacji i odpoczynku dla okolicznych mieszkańców oraz przyjezdnych. Łatwy dojazd, liczne ścieżki leśne i dostęp do rzeki sprawiają, że miejsce to jest chętnie odwiedzane. Sąsiedztwo rzeki i lasu stanowi idealne warunki do rozwoju turystyki. Planowane przedsięwzięcie polega na rozbudowie i modernizacji istniejącej infrastruktury z zachowaniem dotychczasowej funkcji terenu. Inwestycja ma na celu skupienie ruchu turystycznego w jednym miejscu, jednocześnie zmniejsza presję turystyczną na inne, cenne pod względem przyrodniczym obszary. Wyznaczenie szlaków służących rekreacji przyczyni się do ograniczenia „dzikiego biwakowania” połączonego z paleniem ognisk i zadeptywaniem siedlisk przyrodniczych (fauny i flory).	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne (odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i kulinarnych)” Środki własne Ministerstwo Sportu Inne źródła finansowania	1 292 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.
26	Popularyzacja i modernizacja oferty turystyczno-kulturalnej w powiecie przasnyskim	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 1, 2 i 3 Projekt wpisuje się w kierunki działań: 1.1.4., 1.3.1., 1.3.2., 2.4.1., 2.4.3., 2.4.4., 3.1.2.	Powiat Przasnyski	Zakres projektu: • inwentaryzacja obiektów historycznych i opracowanie danych na temat zasobów dziedzictwa kulturowego na terenie powiatu przasnyskiego. Wykaz w postaci opisów, dokumentacji foto, video oraz map umożliwi przyszłe wykorzystanie m.in. w promocji, w przewodnikach, opracowaniach naukowych oraz narzędziach rozszerzonej rzeczywistości.	FEM – CS 2(viii), Priorytet III, Działanie FEMA.03.01 typ projektu „Budowa i przebudowa infrastruktury	10 625 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Z produktu będą mogli korzystać mieszkańcy więcej niż jednej gminy – mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak również turyści i odwiedzający.		• opracowanie narzędzi rozszerzonej rzeczywistości (Augmented Reality), które interaktywnie połączą świat realny ze światem generowanym komputerowo (historycznym), umożliwią obserwację ich połączenia na elektronicznych urządzeniach mobilnych. Użytkownik będzie mógł jednocześnie uzyskać dodatkowe informacje dotyczące historii, funkcji obiektu, a także wizualizację, jak dany obiekt wyglądał w przeszłości. • zastosowanie sztucznej inteligencji do tworzenia krótkich animacji opartych na archiwalnych zdjęciach i rysunkach historycznych miejsc i obiektów – w celu atrakcyjnego przybliżenia dziedzictwa regionu. • stworzenie interaktywnych modeli postaci historycznych (np. św. Stanisława Kostki) będących wybitnymi historycznymi przedstawicielami regionu - z wykorzystaniem sztucznej inteligencji oraz technologii rozszerzonej rzeczywistości. Opracowanie realistycznego hologramu lub awataru takiej osoby, z którą użytkownicy będą mogli prowadzić konwersacje. Modele będą bazować na wszelkiej dostępnej wiedzy biograficznej, autentycznych tekstach, dokumentach i zachowanych dziełach danej postaci. Pozwoli to na stworzenie wciągającego doświadczenia dialogu z ożywioną historią. Elementem zadania będzie również utworzenie tzw. Escape Room, gdzie w nagrodę uczestnicy przeprowadzą rozmowę z postacią. • opracowanie spójnej identyfikacji graficznej „Panoramy Północnego Mazowsza”. • opracowanie i wydanie przewodników, informatorów, map, mapy rowerowej, broszur, scenariuszy lekcji oraz wycieczek etc. w postaci drukowanej i cyfrowej. • opracowanie i wykonanie tematycznych plansz informacyjnych oraz modernizacja już istniejących (plansze informacyjne: historia i znaczenie ziem powiatu przasnyskiego w przeszłości, informacja o pobliskich zabytkach i jak do nich dojechać, kody QR do skanowania (z odnośnikami do strony internetowej lub narzędzia AR). Informacje podkreślające	transportu publicznego.” FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla edukacji i aktywności kulturalnej.” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.02 typ projektu „Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie” Ministerstwo Dziedzictwa i Kultury Narodowej		W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.2 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				walory etnograficzne, kulturowe, historyczne i przyrodnicze tej części Mazowsza. • utworzenie kilkunastominutowych filmów promujących ofertę kulturalno-turystyczną w powiecie przasnyskim, z narracją lektorską i napisami (w różnych językach) oraz wersje z językiem migowym – zapewnienie dostępności nagrań. • utworzenie strony internetowej poświęconej ofercie turystyczno-kulturalnej w powiecie przasnyskim. Razem z aplikacją lub odpowiednim przystosowaniem strony www do prawidłowego i wygodnego wyświetlania na różnych urządzeniach mobilnych. W ramach działania można dodać utworzenie kompleksowej informacji o przebiegu tras rowerowych w najpopularniejszych dostępnych aplikacjach dla rowerzystów. • zebranie informacji i promocja (np. na stronie internetowej) okolicznych agroturystyk, miejsc gdzie można się zatrzymać, regionalnych produktów do nabycia, kontaktu do wytwórców. • montaż kamer na trasie szlaków oraz umieszczenie podglądu na stan szlaków, pogodę etc. Kamery/światła zasilane OZE lub hybrydowo. • utworzenie stacjonarnej wystawy (np. w Muzeum), która będzie otwierana okresowo. Może być również w postaci plasz, które od otwarcia sezonu rowerowego (np. maj) do jego zakończenia (przełom sierpnia/września) będą zawieszane w wybranych miejscach. Wystawa może również „wędrować” po urzędach, muzeach i bibliotekach na terenie powiatu przasnyskiego. • budowa nowych i modernizacja istniejących ścieżek pieszych, rowerowych i pieszko-rowerowych (np. modernizacja wybranych odcinków ścieżki rowerowej Przasnysz-Chorzele, modernizacja istniejących ścieżek i kontraścieżek rowerowych na trasie Chojnowo – Rostkowo – Przasnysz). • modernizacja postojów na trasie szlaków: wiaty, siedziska, stoły, kosze, przystanki, postoje dla rowerów, zestawy do naprawy rowerów, plansze informacyjne (o tematyce historycznej, przyrodniczej, o okolicznych	Województwo Mazowieckie		

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				objektach wartych odwiedzenia), instalacja liczników odwiedzin/przejazdów, zamiana betonu na utwardzone powierzchnie przepuszczalne. • montaż elementów infrastruktury zwiększających bezpieczeństwo użytkowników (oznakowanie poziome i pionowe, oświetlenie wybranych odcinków). • odmalowanie słupów na trasie Przasnysz-Chorzele, przez naniesienie wizerunków m.in: świętych, pielgrzymów, kupców, wojów, książąt, scen rodzajowych z czasów świetności traktu królewskiego oraz historii Polski i ziem powiatu przasnyskiego. • budowa wież widokowych na trasach szlaków (np. okolice Osówka). • utworzenie zjazdów prowadzących do ważnych obiektów (np. do drewnianego kościoła w Skierkowiźnie, zwanego drewnianą bazyliką z racji na unikatowe wykonanie). • kontynuacja procesu restauracji zabytkowej kolei wąskotorowej jako żywego skansenu historii przez remont i rewitalizację torowiska na odcinku ok. 16 kilometrów na trasie Klewki – Leszno - Krasne, remont taboru, zakup drezyn rowerowych, remont budynku dworca i budynku gospodarczego kolejki w Przasnyszu wraz z zakupem wyposażenia. • rewitalizacja historycznych przestrzeni parkowych i adaptacja dziedzictwa kulturowego dla celów turystyczno-kulturalnych (np. zagospodarowanie terenów parku z zespołem podworskim w Lesznie, zagospodarowanie terenów zabytkowego parku i błoni Sanktuarium w Rostkowie, rewitalizacja parku podworskiego w Chojnowie wraz ze stawem, remont i adaptacja zabytkowych piwnic dworu w Chojnowie, wykonanie iluminacji wybranych obiektów). • zaangażowanie lokalnych twórców, w tym twórców ludowych do wypromowania szlaków oraz ich identyfikacji wizualnej. W ramach współpracy możliwe będzie również opracowanie i publikacja różnorodnych wydawnictw prezentujących ich aktywność artystyczną, takich jak: zbiory wierszy i tekstów literackich, nagrania audio i wideo			

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				występów, albumy z pracami plastycznymi, fotograficznymi lub innymi formami wyrazu artystycznego. Powstałe materiały mogą być elementami narracji towarzyszącej szlakowi i zostaną włączone w działania promocyjne, a jeśli to będzie możliwe, zostaną również udostępnione w formie cyfrowej. nawiązanie współpracy przy realizacji projektu z lokalnymi organizacjami, np. Lokalna Organizacja Turystyczna Północnego Mazowsza, Królewiecki Obszar Funkcjonalny – Porozumienie Przasnyskie, Przasnyskie Stowarzyszenie Historii Ożywionej, Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Przasnyskiej, Towarzystwem Przyjaciół Chorzeli, Lokalną Grupą Działania Północne Mazowsze.			
27	Przygotowanie analizy systemu komunikacji publicznej dla obszaru wraz z planem jej wdrażania (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 3.2.5. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 1 i 2	Ostrołęka	Przygotowanie analizy systemu komunikacji publicznej dla obszaru wraz z planem jej wdrażania.	FEM – CS 2(viii), Priorytet III, Działanie FEMA.03.01 NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW Środki własne	255 000,00	
28	Ekologiczny transport miejski w Ostrołęce i obszarze	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego.	Ostrołęka	W ramach projektu planowany jest zakup taboru zeroemisyjnego obsługującego obszar Partnerstwa wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	FEM – CS 2(viii), Priorytet III, Działanie FEMA.03.01 typ projektu „Ekologiczny	11 475 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej (zawierającej elementy SUMP) i jej pozytywne

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
	funkcjonalnym (przedsięwzięcie)	Projekt wpisuje się w kierunki działań: 3.2.5. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 1 i 2			i konkurencyjny transport publiczny” oraz „Budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego.”; NFOŚiGW		zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
29	Ekologiczny i konkurencyjny transport publiczny w Przasnyszu i na obszarze funkcyjnym. (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 3.2.5. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 1 i 2	Miasto Przasnysz	W ramach projektu planowany jest zakup dwóch autobusów bezemisyjnych obsługujących teren Miasta Przasnysz oraz kilka połączeń do Gminy Przasnysz i Gminy Czernice Borowe. Realizacja projektu przyczyni się do zaspokojenia rosnących potrzeb komunikacyjnych mieszkańców oraz odwiedzających przy jednoczesnym zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń i hałasu w mieście. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy Miasta Przasnysz, Gminy Przasnysz, Gminy Czernice Borowe, jak również odwiedzający i turyści.	FEM – CS 2(viii), Priorytet III, Działanie FEMA.03.01 typ projektu „Ekologiczny i konkurencyjny transport publiczny” oraz „Budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego.”; NFOŚiGW	3 825 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej (zawierającej elementy SUMP) i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027
30	Budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego w Przasnyszu i na obszarze	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 3.2.5. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej	Miasto Przasnysz	W ramach projektu zostanie wykonana infrastruktura do obsługi taboru transportu publicznego w Mieście Przasnysz, Gminie Przasnysz i Gminie Czernice Borowe. Projekt zakłada: - budowę i przebudowę infrastruktury przystankowej, w tym dostawę i montaż wiat przystankowych z tablicami informacji pasażerskiej,	FEM – CS 2(viii), Priorytet III, Działanie FEMA.03.01 typ projektu „Ekologiczny i konkurencyjny transport publiczny” oraz	4 675 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej (zawierającej elementy SUMP) i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
	funkcjonalnym (projekt)	gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 1 i 2		wykonanie oznakowania pionowego i poziomego zgodnie z zatwierdzoną stałą organizacją ruchu, - budowę infrastruktury niezbędnej dla eksploatacji, utrzymania i obsługi taboru transportu publicznego, - stworzenie systemu obsługi. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy Miasta Przasnysz, Gminy Przasnysz, Gminy Czernice Borowe, jak również odwiedzający i turyści.	„Budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego.”; NFOŚiGW		
31	Rozwój transportu bezemisyjnego miejskiego w Ostrołęce i na obszarze funkcyjnym (projekt)	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 3.2.5. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 1 i 2	Ostrołęka	Planowany zakres projektu dot. mobilności to: - zakup bezemisyjnego taboru autobusowego (pojazdy z napędem elektrycznym lub wodorowym), - budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury transportu (infrastruktura OZE – zakup instalacji fotowoltaicznej) - budowa, przebudowa i modernizacja pętli autobusowych - dostawa i montaż wiat z tablicami aktywnej informacji pasażerskiej - budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury punktowej: przystanki, wysepki, centra przesiadkowe - budowa i przebudowa ciągów rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych - budowa i przebudowa przejść dla pieszych, chodników, sygnalizacji świetlnej, azyli dla pieszych, dedykowanych pasów ruchu dla komunikacji zbiorowej - przygotowanie dokumentacji niezbędnej do realizacji projektu.	FEPW 2021-2027 - CS2(viii); priorytet III, działanie FEPW.03.01 Zrównoważona mobilność miejska	12 500 000,00	Pozytywna opinia Instytucji Zarządzającej FEPW w zakresie możliwości finansowania strategii IIT w ramach programu FEPW.
32	Rozwój infrastruktury kulturowo turystycznej na terenie gminy Czarnia poprzez przebudowę oraz remont infrastruktury	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4. Z produktów projektu korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej	Gmina Czarnia	Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej w gminie Czarnia polegającym na modernizacji obiektów kulturowych i turystycznych wraz niezbędną infrastrukturą towarzyszącą. Cel projektu: Poprawa infrastruktury kulturowo – turystycznej wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą poprawiającą dywersyfikację źródeł dochodów własnych instytucji kultury prowadząca do jego stabilizacji finansowej. Zakres zadania to modernizacja infrastruktury kulturowo – turystycznej wraz niezbędną infrastrukturą towarzyszącą.	FEM – CS 4(vi), Priorytet V, Działanie FEMA.05.07 typ projektu „Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej ważnej dla	8 500 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej (zawierającej elementy SUMP) i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa projektu / przedsięwzięcia	Cel strategii ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Lider/ Liderzy projektu/ przedsięwzięcia	Planowany zakres projektu /- przedsięwzięcia – najważniejsze elementy projektu	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
	która wpłynie na dywersyfikację Instytucji Kultury na terenie gminy Czarnia	gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1. Celem strategii jest zrównoważony rozwój turystyki i kultury na obszarze Kurpiowszczyzny poprzez wspólne, skoordynowane działania trzech samorządów – Gmin Czarnia, Baranowo – służące poprawie jakości infrastruktury turystyczno-kulturalnej, zwiększeniu dostępności zasobów dziedzictwa lokalnego oraz wzmocnieniu tożsamości kulturowej regionu. Zintegrowane podejście pozwala na efektywne wykorzystanie lokalnych zasobów, wzajemne uzupełnianie się oferty turystycznej i kulturalnej oraz budowanie silnej, rozpoznawalnej marki Kurpiowszczyzny jako regionu atrakcyjnego dla mieszkańców i turystów		Beneficjentami są mieszkańcy województwa mazowieckiego: dzieci, młodzież osoby w wieku produktywnym oraz seniorzy. Tematyka projektu – kultura regionalna i ludowa regionu Kurpi Zielonych województwa mazowieckiego.	edukacji i aktywności kulturalnej.” Środki własne Inne źródła finansowania		

Źródło: Opracowanie własne

5.3. Lista przedsięwzięć

Lista przedsięwzięć, realizujących cele strategii rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji, została przedstawiona w tabeli 15. Jej wzór został skonsultowany w toku prac nad strategią z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej Województwa Mazowieckiego.

Należy w tym miejscu podkreślić fakt, że wszystkie przedsięwzięcia są zintegrowane na poziomie celów strategicznych, które stanowią podstawę stworzonej listy przedsięwzięć.

Tabela 15 Lista przedsięwzięć

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, msp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
Cel strategiczny 1 - Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego							
1	Rozwój nowoczesnej infrastruktury w zakresie edukacji zawodowej.	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 1 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 1.1.2., 1.1.3. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST, szkoły i inne placówki systemu oświaty oraz ich organy prowadzące	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania prowadzące do poprawy warunków nauczania dla wszystkich uczniów poprzez modernizację bazy techniczno-dydaktycznej szkolnictwa branżowego i poprawy wyposażenia pracowni praktycznej nauki zawodu oraz wyposażenie infrastruktury dydaktycznej szkół prowadzących kształcenie zawodowe. Strategicznym przedsięwzięciem w ramach poprawy infrastruktury edukacyjnej i społecznej jest „Remont Internatu Szkolnego Zespołu Szkół Zawodowych Nr 1 im. Józefa Psarskiego w Ostrołęce”.	FEMA.07.02 Wzmocnienie kompetencji uczniów; FEMA.05.03 Infrastruktura w edukacji zawodowej; Ministerstwo Edukacji i Nauki; NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW;	11 560 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 2.					
2	Dostosowanie infrastruktury dydaktycznej do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zakresie edukacji ogólnej	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 1 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 1.1.2., 1.1.3.	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST, szkoły i inne placówki systemu	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania związane z: - przebudową, rozbudową, nadbudową lub adaptacją istniejącej infrastruktury dydaktycznej, w tym sal gimnastycznych (o ile wynika to z analizy potrzeb, jest powiązane z celami EFS+ i wspiera rozwój działań integracyjnych, włączających, w ramach walki z wykluczeniem społecznym) służącą zwiększeniu jej dostępności dla uczniów ze SPE, w tym także w zakresie	FEMA.07.02 Wzmocnienie kompetencji uczniów ; FEMA.05.01 Dostępność szkół dla osób ze specjalnymi potrzebami; Ministerstwo Edukacji i Nauki;	18 200 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 2.	oświaty oraz ich organy prowadzące	wyposażenia (jako niezbędny i uzupełniający element projektu); - budowę nowej, dostępnej dla uczniów ze SPE infrastruktury, jedynie wyjątkowo i w uzasadnionych przypadkach, kiedy nie będzie możliwości adaptacji lub modernizacji istniejącej lub kiedy byłoby to nieefektywne kosztowo. Planuje się działania rozwojowe dla uczniów z zakresu rozwijania kompetencji, w tym: szkolenia, zajęcia dodatkowe, warsztaty, zakup niezbędnych materiałów i narzędzi oraz inne.	NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW;		
3	Rozwijanie kompetencji kluczowych z przedmiotów ogólnych	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 1 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego.	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST, szkoły i inne	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania związane z realizacją programów rozwojowych dla uczniów z zakresu rozwijania kompetencji, w tym: szkolenia, zajęcia dodatkowe, warsztaty, zakup niezbędnych materiałów i narzędzi oraz inne.	FEMA.07.02 Wzmocnienie kompetencji uczniów; Ministerstwo Edukacji i Nauki;	850 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 1.1.2., 1.1.3. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 2.	placówki systemu oświaty oraz ich organy prowadzące				

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
Cel strategiczny 2 – Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru							
4	Budowa i przebudowa obiektów sportowych i rekreacyjnych	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 2.4.1. i 2.4.2. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą kompleksowe działania inwestycyjne przyczyniające się do polepszenia stanu obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie obszaru partnerstwa m.in.: - budowa hali sportowo-widowskiej w Goworowie, - przebudowa stadionu w miejscowości Myszyniec, - budowa basenu całorocznego w miejscowości Myszyniec, - przebudowa stadionu miejskiego w Ostrołęce, - budowa skateparku i pumptracku w Ostrołęce, - budowa hali sportowo-widowskiej w Rzekuniu,	Ministerstwo Sportu; Województwo Mazowieckie; Program Inwestycji Strategicznych: Polski Ład; Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej; Środki własne	0,00	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 3 i nr 1.		- rozbudowa Szkoły Podstawowej w Drwężcy o kompleksową halę sportową - utworzenie strefy rekreacyjno-sportowej w miejscowości Zabiele - modernizacja infrastruktury sportowej szkół Powiatu Przasnyskiego - budowa basenu otwartego przy Szkole Podstawowej w Baranowie - zadaszenie trybun na Stadionie w Baranowie, - Rozbudowa budynku II Liceum Ogólnokształcącego w Ostrołęce o salę gimnastyczną, - Modernizacja kompleksu sportowego „Moje Boisko – ORLIK 2012” przy ZSZ Nr 3 w Ostrołęce, - Przebudowa obiektów sportowych przy I Liceum Ogólnokształcącym w Ostrołęce,			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- Modernizacja obiektów sportowych w Szkole Podstawowej Nr 10 w Ostrołęce, - Remont Sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej Nr 6 w Ostrołęce, - Utworzenie zaplecza szatniowego dla obiektów sportowych Powiatu Przasnyskiego - Budowa wewnętrznej instalacji oświetlenia kompleksu boisk zewnętrznych przy ul. Mazowieckiej 25 w Przasnyszu - Modernizacja infrastruktury sportowej szkół Powiatu Przasnyskiego			
5	Zapewnienie opieki przedszkolnej dzieciom z terenów OSI Ostrołęka	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego	Wsparcie objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania związane z podniesieniem jakości edukacji przedszkolnej obejmujące m.in.: • tworzeniem nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb	FEMA.07.01 Edukacja przedszkolna;	9 950 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 2.1.1. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1.	i jednostki organizacyjne tych JST	dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), w istniejących oraz nowych ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP), - dostosowaniem istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci ze SPE lub realizacją dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku ze SPE udział w wychowaniu przedszkolnym. - rozszerzeniem oferty OWP o dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe dzieci, wspierające rozwój psychofizyczny, zajęcia specjalistyczne oraz rozwijające uzdolnienia i zainteresowania dzieci, w tym w szczególności dzieci ze stwierdzonymi deficytami rozwojowymi i niepełnosprawnościami; - podnoszeniem umiejętności i kwalifikacji zawodowych kadry pedagogicznej i niepedagogicznej oraz zarządzającej doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli OWP do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym,			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				w tym w szczególności z dziećmi ze SPE oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych; • eliminowanie barier architektonicznych w budynkach OWP oraz dostosowaniu infrastrukturalnym tych placówek do potrzeb dzieci ze SPE.			
6	Budowa i przebudowa obiektów infrastruktury pomocy społecznej i medycznej wraz z rozwojem usług	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 2.3.1. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania związane z budową infrastruktury pomocy społecznej i medycznej, m.in.: - budowa Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Ostrołęce, - Utworzenie Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, - Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Ostrołęce - Rozbudowa wraz z rozwojem usług w Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnia	PFRON; Program Inwestycji Strategicznych: Polski Ład FEMA.08.06 - Usługi społeczne na rzecz rodzin. FEMA.05.05 - Infrastruktura społeczna FEMA.08.05 - Usługi społeczne i zdrowotne	33 500 000,00	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1.		- Utworzenie dziennego domu pomocy dla osób niesamodzielnych z miejscami całonocnymi okresowego pobytu z terenu powiatu ostrołęckiego, - Utworzenie Powiatowego Mieszkania Wspomagane. Działania społeczne to między innymi: - Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu miasta Ostrołęki, w tym osób najbardziej potrzebujących oraz dzieci i młodzieży, łącznie z dziećmi i młodzieżą pozostającymi w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, poprzez realizację usług społecznych z różnych obszarów systemu pomocy społecznej i wspierania rodziny. - poradnictwo specjalistyczne: psycholog, pedagog, terapeuta integracji sensorycznej, fizjoterapeuta, doradca laktacyjny, logopeda;			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- warsztaty umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i wspierania rozwoju dziecka - mediacja rodzinna - prowadzenie telefonu zaufania dla rodziców			
7	Budowa i przebudowa obiektów infrastruktury kultury	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 2 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 2.4.2. Z produktów przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania związane z budową infrastruktury kultury, w tym między innymi: - Centrum Kultury w Czerwinie, - Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Goworowie.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Fundusze Norweskie i EOG Środki własne Inne źródła finansowania	15 500 000,00	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka, jak i również turyści i odwiedzający. Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 3 i 1.					
Cel strategiczny 3 – Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń							
8	Skuteczna redukcja ilości odpadów	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego.	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania związane z budową, przebudową infrastruktury PSZOK oraz zakupu wyposażenia, m.in. w: - Gminie Rzekuń,	FEMA.02.06 Gospodarka o obiegu zamkniętym; FENX 2021-2029, Priorytet I, Działanie 01.04 –	17 425 000,00	Projekty wynikają z Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego 2030

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.2.2. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1.	organizacyjne tych JST, przedsiębiorcy	- Gminie Kadzidło, - Mieście Ostrołęka - Gminie Baranowo.	w zakresie gospodarki odpadami. FENX 2021-2029, Priorytet II, Działanie 02.02 w zakresie instalacji OZE i magazynów energii; NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW		(PGO WM 2030). Wsparcie dla PSZOK wynika z Planu Inwestycyjnego PGO WM.
9	Budowa obwodnic miast i miejscowości	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania związane z budową	FEMA.04.01 Transport regionalny i lokalny	301 750 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.1.2. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gmin - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.	terytorialnego, organy administracji rządowej	obwodnic wraz z niezbędną infrastrukturą, w szczególności: - południowa obwodnica Ostrołęki wraz z budową obiektu mostowego przez rzekę Narew, - obwodnica miejscowości Goworowo, - budowa obwodnicy Myszynca, - budowa obwodnicy miejscowości Dylewo			zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
10	Budowa, przebudowa, rozbudowa i remont dróg powiatowych i gminnych	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.1.2. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gmin - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka.	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego, organy administracji rządowej	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą działania związane z budową, przebudową, rozbudową i remontem dróg gminnych i powiatowych min: "Budowa drogi gminnej w miejscowości Wolkowe I oraz drogi gminnej w miejscowości Wolkowe II." - Rozbudowa drogi gminnej nr 250803W Niedźwiedź-Zawodzie przebudowa drogi gminnej nr 250810W Bandysie-Olszyny oraz przebudowa drogi gminnej w miejscowości Myszyniec – Koryta (od drogi powiatowej nr 2505W – Brzozówki) - Rozbudowa drogi gminnej nr 250813W Zdunek-Wydmusy (przez Dziegciarkę) oraz rozbudowa drogi gminnej w miejscowości Wydmusy. - Przebudowa ulicy Świerkowej w Myszyńcu oraz budowa ulicy Macieja Kikuty, ulicy	FEMA.04.01 Transport regionalny i lokalny; Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	824 902 000,000	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.		Strzelców Kurpiowskich i ulicy Krótkiej w Myszyńcu. • Budowa ulicy Jagodowej, ulicy Strumykowej i Pogodnej w Myszyńcu • Budowa ulic: Jaśminowej, Łąkowej, Zacisznej, Pogodnej, Dolnej w miejscowości Myszyniec Stary. • Rozbudowa drogi gminnej Wydmusy – Drężce • Przebudowa ulicy Bocianie w Ławach • Przebudowa ul. Ławskiej w Rzekuniu wraz z uzupełnieniem brakującej infrastruktury • Przebudowa ul. Przygranicznej w Ławach • Rozbudowa drogi gminnej (działka nr 200/1 i 200/2) w miejscowości Goworki • Rozbudowa drogi ozn. nr geod. 60/2, 61/2, 62/2, 63, 152/1, 110/1 w miejscowości Przytuły Stare			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				• Remont ul. Długiej w Laskowcu waz z uzupełnieniem brakującej infrastruktury technicznej • Rozbudowa ul. Malinowej w miejscowości Dzbenin wraz z brakującą infrastrukturą techniczną • Przebudowa drogi gminnej o nr 149 w miejscowości Tobolice • Przebudowa drogi gminnej o nr 148 w miejscowości Tobolice • Rozbudowa ulicy Kościuszki w Kadzidle • Budowa i rozbudowa drogi gminnej nr 251204W w miejscowości Kuczyńskie • Budowa i rozbudowa drogi gminnej nr 251216W Wach kol. Zakobiałki • Budowa i rozbudowa drogi gminnej nr 250529W Jeglijowiec – Piasecznia • Budowa i rozbudowa drogi gminnej nr 250597W Rososz – Krobia			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- Budowa i rozbudowa drogi gminnej nr 250506W Chudek kol. Rule - Przebudowa drogi gminnej nr 250652W „od dr. pow. nr 2539W - Łęg Dziergowskie - Suliki-Celowizna-do dr. gm. nr 250614W” w miejscowości Łęg Przedmiejski - Przebudowa drogi gminnej nr 250662W „od drogi powiatowej nr 2539W Siedliska Nowe” w miejscowości Łęg Przedmiejski - Przebudowa drogi gminnej nr 250646W „od dr. pow. nr 2538W Łodziska – Dylewo” w miejscowości Łodziska - Przebudowa drogi gminnej 250648W „od dr. pow. nr 2525W Gibałka – Brzozówka” w miejscowości Gibałka - Przebudowa drogi gminnej nr 250604W „Smoliska – Kurzyska” w miejscowości Obierwia			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- Przebudowa drogi gminnej 250614W „Księży Las - Łęg Celowizna” w miejscowości Łęg Przedmiejski - Przebudowa drogi powiatowej nr 5114W – ul. Kolejowej w Ostrołęce - Przebudowa ul. Granicznej w Ostrołęce - Budowa ul. 5 Pułku Ułanów w Ostrołęce - Przebudowa ul. Targowej w Ostrołęce - Przebudowa ul. Goworowskiej w Ostrołęce na odcinku od skrzyżowania ul. Kopernika do ronda płk. R. Kuklińskiego - Przebudowa ul. St. Żeromskiego w Ostrołęce - Przebudowa drogi powiatowej 5119W w Ostrołęce na odcinku od skrzyżowania z ul. gen. W. Sikorskiego do ronda 5 Pułku Ułanów Zasławskich - Budowa drogi łączącej ul. Pomian z projektowaną południową obwodnicą miasta - Przebudowa ul. Sienkiewicza w Ostrołęce			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- Przebudowa ul. L. Bogusławskiego w Ostrołęce - Przebudowa ul. 11 Listopada w Ostrołęce na odcinku od skrzyżowania z ul. L. Bogusławskiego do ronda im. Z. Niedziałkowskiej - Budowa drogi łączącej drogę krajową nr 53 w miejscowości Antonie, Gmina Olszewo-Borki z drogą powiatową nr 2539W w miejscowości Łęg Przedmiejski, Gmina Lelis - Rozbudowa drogi powiatowej nr 2559W Zamość Gostery-gr. województwa (Głębocz) - Budowa obwodnicy miejscowości Goworowo - Rozbudowa drogi powiatowej Ostrołęka – Dzbenin z przejazdem przez teren kolejowy pod mostem kolejowym i oświetleniem - przebudowa drogi gminnej w miejscowości Pełty 1306/2 (od drogi powiatowej nr 2505W,			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- Przebudowa DP 3216W (Janowo) gr. woj. - Mchowo o długości ok. 6,50 km - Przebudowa DP 3230W Sierakowo - Cierpigórz - Przasnysz o długości ok. 2,70 km - Przebudowa DP 3221W Plewnik - Ulatowo Adamy o długości ok. 2,00 km - Przebudowa DP 3234W Stara Wieś - Chorzele - Krasnosielc o długości około 22,00 km - Rozbudowa DP 3211W Chorzele - Budki - Poścień - Zaręby o długości ok. 18,00 km - Rozbudowa / przebudowa DP 3204W Czernice Borowe - Chrostowo Wielkie - Chrostowo Zalesie o długości ok. 1,8 km - Przebudowa DP 3213W Przasnysz - Kobylaki - Brzeski Kołaki o długości ok. 24,00 km - Przebudowa DP 3227W Przasnysz - Baranowo o długości ok. 1,44 km - Przebudowa DP 3205W Rostkowo - Turowo - Pęczki o długości ok. 6,00 km			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				- Przebudowa DP 1238W Szulmierz - Wola Wierzbowska - Zielona - Wężewo - Krasiniec (do drogi nr 57) o długości ok. 14,00 km - Rozbudowa ul. Bartniej i przebudowa ul. Brzozowej w Baranowie - Przebudowa drogi gminnej Nr 250120W Kucieje – Błędowo - Rozbudowa drogi gminnej Nr 250110W Orzoł – Jastrząbka - Rozbudowa drogi gminnej Nr 250117W Zawady-Dąbrowa - Rozbudowa drogi gminnej Nr 250121W Rupin-Cierpięta oraz przebudowa drogi Nr 250105W Majdan – Rupin - Rozbudowa drogi gminnej Nr 250104W Ziomek-Kucieje - Rozbudowa i przebudowa dróg: Nr 250111W Witowy Most-Zasznica-Jastrząbka, Nr 250112W Jastrząbka-Zabrodzie-Kadzidółko-Krzywoszyja,			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				Nr 250152 Jastrząbka Zabrodzie-Jastrząbka Stacja PKP - Przebudowa drogi powiatowej nr 2533W Zawady-Kopaczyska - Rozbudowa i przebudowa drogi powiatowej nr 2577W Baranowo-Oborczyńska-Bakuła - Przebudowa drogi powiatowej nr 2579W Cierpięta-Ramiona-Bakuła - Przebudowa dróg powiatowych nr 3227W i 2536W Baranowo-Czarotrzew wraz z przebudową ulic w Baranowie - Budowa ulicy Targowej w Przasnyszu. - Przebudowa ulicy Orlika w Przasnyszu. - Rozbudowa ulicy A. Bienia wraz z przebudową ul. Świerkowej w Przasnyszu. - Przebudowa ul. Sadowej w Przasnyszu. - Przebudowa ulicy Mazowieckiej i Gdańskiej w Przasnyszu.			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
11	Rozwój alternatywnych form mobilności miejskiej z wykorzystaniem instrumentów finansowych	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.2.5. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka.	Typy beneficjentów i przewidywane typy ostatecznego odbiorcy: przedsiębiorcy, organizatorzy publicznego transportu zbiorowego	Wsparciem objęte będą działania typu: - infrastruktura rowerowa i piesza w zakresie wsparcia systemów wypożyczeń rowerów, hulajnóg, - ekologiczny i konkurencyjny transport publiczny w zakresie wsparcia infrastruktury ładowania lub tankowania pojazdów bezemisyjnych, infrastruktura paliw alternatywnych (transport publiczny oraz samochody prywatne), - infrastruktura niezbędna do korzystania z komplementarnych form transportu w zakresie carsharingu opartego o pojazdy elektryczne.	FEMA.03.01 Mobilność miejska	10 000 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej (zawierającej elementy SUMP) i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.					
12	Uzbrojenie w sieć gazową	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.2.4. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy -	Przewidywane typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego,	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowana będzie budowa i rozbudowa sieci gazociągowej.	Środki własne	29 750 000,00	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.					
13	Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.2.1. Z realizacji przedsięwzięcia	Możliwe typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą kompleksowe działania inwestycyjne przyczyniające się do poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych, w szczególności: - ocieplenie ścian i dachu budynku, wymiana okien i drzwi zewnętrznych, - modernizacja instalacji grzewczej wraz z wymianą kotła grzewczego, w tym z zastosowaniem	FEMA.02.01 Efektywność energetyczna	100 000 000,00	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gmin - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.		mikrokogeneracji i/lub przyłączenia do sieci ciepłowniczej, - budowa/przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji wraz z rekuperacją, - wymiana oświetlenia w budynku na energooszczędne, - instalacja urządzeń OZE wraz z magazynami energii, - budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła, - projekty sieci ciepłowniczych w systemach, które nie uzyskały statusu efektywnych energetycznie, - optymalizacja energetyczna istniejących budynków do poziomu nZEB (nearly zero-energy building).			
14	Trwała niezależność energetyczna dla gmin	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki	Możliwe typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego	Wspierciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą kompleksowe działania inwestycyjne	NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	29 250 000,00	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.2.1. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.	i jednostki organizacyjne tych JST	przyczyniające się do zwiększenie niezależności energetycznej tj.: - wykonanie elektrowni wodnych, - wykonanie elektrowni fotowoltaicznych, - wykonanie magazynów energii - wykonanie elektrowni wiatrowych.			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
15	Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.2.2. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gmin - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka.	Możliwe typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą kompleksowe działania inwestycyjne związane z budową i modernizacją oświetlenia ulicznego.	NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	19 775 000,00	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.					
16	Porządkowanie gospodarki wodno- ściekowej	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.2.2. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy -	Możliwe typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą kompleksowe działania inwestycyjne związane z: - budowę, przebudowę i remontem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, - budowę i przebudowę oczyszczalni ścieków - budowę i przebudowę stacji uzdatniania wody - modernizacją systemu dostarczania wody - dla zapewnienia niezawodnych i efektywnych dostaw wody pitnej mieszkańcom	FEMA.02.05 Gospodarka wodno-ściekowa; NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	205 775 500,00	Spełnienie warunków konkursu FEMA.02.05 względem KPOŚK (aglomeracje 2-10 tys. RLM) i PPJiOSW (gminy do 15 tys. RLM).

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, msp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.		- eliminacją awaryjności sieci wodociągowej – dla zapewnienia niezawodności i ciągłości dostaw wody pitnej dla mieszkańców - ograniczeniem strat wody dla poprawy efektywności zarządzania zasobami wodnymi			
17	Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.2.2. Z realizacji przedsięwzięcia	Możliwe typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne tych JST	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będą kompleksowe działania inwestycyjne związane z minimalizowaniem skutków zmian klimatu i adaptacji do zmian klimatu.	FEPW 2021-2027, Priorytet II, Działanie 02.02 – w zakresie zielono-błękitnej infrastruktury; FEMA.02.04 Dostosowanie do zmian klimatu NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	122 600 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.					
18	Inwestycje Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Planowane są następujące zadania: - Kompleksowa przebudowa portu zlokalizowanego na lewym brzegu rzeki Narew w km 146+600 (obwód Ostrołęka) w ramach Budowy drogi wodnej Pisz – Warszawa (realizowane) - Poprawa retencji w zlewni rzeki Piasecznica poprzez odbudowę zastawek,	Dotacja z budżetu państw Środki własne PGW Wody Polskie	0,00	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		działań: 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy - mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 1 i nr 2.		pow. Ostrołęcki (gm. Lelis, Kadzidło, Myszyniec) w celu spowolnienia spływu wód oraz zapewnienia migracji ichtiofauny (realizowane); - Odbudowa lewostronnego obwałowania rzeki Narew w Ostrołęce wraz z budowlami związanymi z nim funkcjonalnie w celu uszczelnienie lewostronnego obwałowania rzeki Narew (realizowane); - Zabezpieczenie lewego brzegu rzeki Narew w km 112+600 - 112+800 w m. Dzbądzek, gm. Goworowo, pow. Ostrołęcki w celu zabezpieczenie przed dalszą erozją lewego brzegu rzeki Narew (realizowane). - Udrożnienie budowli piętrzących na cieku Omulew (gm. Myszyniec, Lelis, Kadzidło, Ostrołęka) w celu zapewnienia migracji ichtiofauny (planowane); - Poprawa retencji w zlewni rzeki Pełtówka, pow. Ostrołęcki (gm. Myszyniec) w celu			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				spowolnienia spływu wód, wzrostu retencji dolinowej, ochrony terenów przyległych do rzeki przed skutkami suszy oraz poprawy warunków hydrauliczno-glebowych, siedliskowych i mikroklimatycznych (planowane); • Budowa wału przeciwpowodziowego od strony Osiedla Leśne w Ostrołęce w celu podniesienie stopnia zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów zamieszkałych, poprawy warunków monitoringu w czasie powodzi, prowadzenia akcji powodziowej i ewakuacji w sytuacji wystąpienia zagrożenia (planowane); • Odbudowa prawostronnego obwałowania rzeki Narew w Ostrołęce wraz z odbudową śluzy wałowej w km 1+237 w celu podniesienie stopnia zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów zamieszkałych, poprawy warunków			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				monitoringu w czasie powodzi, prowadzenia akcji powodziowej i ewakuacji w sytuacji wystąpienia zagrożenia (planowane); Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej zawarte w PZPWM: „Przebudowa rzeki Węgierka w km 9+700 - 20+650 wraz z budową jazu, gm. Przasnysz” (Lp. 97, str. 179), „Przebudowa rz. Morawka w km 9+430 - 23+260 wraz z budowlami związanymi z nią funkcjonalnie oraz modernizacja urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, pow. przasnyski” (Lp. 138, str. 181), „Budowa urządzeń melioracji wodnych szczegółowych zadania Jastrzębiec zad. 2, gm. Czernice Borowe pow. przasnyski” (Lp. 188, str. 183).			

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
19	Budowa odwodnienia ulicy Kolejowej w Przasnyszu	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.2.2., 3.1.2	Miasto Przasnysz	Projekt zakłada przebudowę ulicy Kolejowej o długości ok. 1390 m przebiegający od ul. Szosa Ciechanowska do ul. Leszno. W ramach inwestycji poza branżą drogową przewidziano budowę systemu odwodnienia (system kanalizacji deszczowej, zbiornik retencyjny i przepompownia) w celu kompleksowego zagospodarowania wód deszczowych.	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	8 674 855,22	
20	Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu przy ul. Jana Kilińskiego 16 w Przasnyszu	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.3.4.	Miasto Przasnysz	W ramach zadania przewiduje się budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego o trzech kondygnacjach nadziemnych i kondygnacją podziemną wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem działki. Inwestycja przyczyni się do zwiększenia zasobu mieszkaniowego gminy.	Bank Gospodarstwa Krajowego	7 650 000,00	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
21	Rewitalizacja obszarów na terenie Miasta Ostrołęka	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.3.1.	Miasto Ostrołęka	W ramach przedsięwzięcia planuje się realizacji zadań związanych z rewitalizacją obszarów zdegradowanych na obszarze miasta Ostrołęka, m.in.: - Rewitalizacja poprzez zagospodarowanie terenu wzdłuż lewego brzegu rzeki Narew w Ostrołęce - Rewitalizacja terenu przy ulicy Sienkiewicza w Ostrołęce - Rewitalizacja oczka wodnego na terenie leśnym wzdłuż prawego brzegu rzeki Narew w Ostrołęce	FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	45 000 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
22	Rewitalizacja obszarów na terenie Miasta Przasnysz	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 3. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 3.3.1.	Powiat Przasnyski	W ramach przedsięwzięcia planuje się realizacji zadań związanych z rewitalizacją obszarów zdegradowanych na obszarze miasta Przasnysza, m.in.: - Remont i przebudowa z dostosowaniem do wymogów ochrony ppoż. budynku administracyjno - biurowego znajdującego się w Przasnyszu przy ul. Św. St. Kostki 5, - Remont i przebudowa z dostosowaniem do wymogów ochrony ppoż. budynku administracyjno - biurowego znajdującego się w Przasnyszu przy ul Berka Joselewicza 6, - Poprawa stanu technicznego i użyteczności zabytkowego budynku Liceum Ogólnokształcącego im. KEN w Przasnyszu	FEM – CS 5(i), Priorytet IX, Działanie FEMA.09.01 typ projektu „Rewitalizacja miast” NFOŚiGW i/lub WFOŚiGW	10 150 000,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027. W przypadku zgłoszenia projektu do dofinansowania z Działania 9.1 Rewitalizacja miast, projekt musi wynikać z Gminnego Programu Rewitalizacji wpisanego do Wykazu gminnych programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
23	Zintegrowany system zagospodarowania wód opadowych nad rzeką Węgierką w Przasnyszu	Projekt jest spójny z celem strategicznym nr 3 oraz spełnia przesłanki projektu zintegrowanego. Projekt wpisuje się w kierunki działań: 3.1.2, 3.2.2, 3.2.3., 3.2.6, 3.3.2, Projekt jest synergicznie powiązany z celem nr 2 (działania 2.4.4)	Miasto Przasnysz	Celem głównym projektu jest podniesienie odporności miasta na skutki zmian klimatu poprzez rozwój zielononiebieskiej infrastruktury i systemów małej retencji. Działania przewidziane w projekcie mają na celu poprawę mikroklimatu, zwiększenie bioróżnorodności, odciążenie kanalizacji deszczowej oraz wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. Poprzez zastosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie, projekt przyczynia się do adaptacji i jednoczesnego łagodzenia skutków zmian klimatu. Projekt obejmuje zadania: 1. Utworzenie parku retencyjnego "Nad rzeką Węgierką" 2. Przebudowa kanalizacji deszczowej zamkniętej oraz przygotowanie oświetlenia parku retencyjnego	Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, CP2.IV Priorytet: FENX.02 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR, Działanie: FENX.02.04 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom, Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, EFRR/FS.CP2.IV	22 027 794,60	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				3. Likwidacja uszczelnienia i zasklepienia gruntów na ulicach Miasta Przasnysz 4. Zintegrowany system zagospodarowania wód opadowych w obszarze ulicy Kolejowej 5. Zielono-niebieska infrastruktura w szkołach w Przasnyszu jako zagospodarowanie wód opadowych i praktyczna edukacja uczniów w zakresie zmian klimatycznych 6. Zagospodarowanie wód opadowych poprzez rozwiązania oparte na przyrodzie oraz adaptacja w zakresie zarządzania wodą pitną 7. Przygotowanie nowych skwerów z zielono-niebieską infrastrukturą dostosowaną do miejscowych warunków glebowych oraz klimatycznych Grupą docelową projektu są przede wszystkim mieszkańcy miasta Przasnysz, którzy bezpośrednio odczuwają korzyści wynikające z poprawy jakości przestrzeni publicznych, zwiększenia retencji wód	Priorytet FEMA.02 Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza Działanie 2.4. Dostosowanie do zmian klimatu , typ projektów: Zwiększanie ochrony przeciwpowodziowej i ograniczenie skutków suszy poprzez retencjonowanie wód opadowych,		

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
				opadowych, ograniczenia efektu miejskiej wyspy ciepła oraz wzrostu bioróżnorodności.			
Cel strategiczny 4 - Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych							
24	Mazowieckie Centrum Wsparcia Doradczego	Przedsięwzięcie jest spójne z celem strategicznym nr 1 oraz spełnia przesłanki podejścia zintegrowanego. Przedsięwzięcie wpisuje się w kierunki działań: 1.1.2., 1.1.3. Z realizacji przedsięwzięcia korzystać będą mieszkańcy więcej niż jednej gminy -	Możliwe typy beneficjenta: jednostki samorządu terytorialnego	Wsparciem objęte będą projekty, w ramach których realizowane będzie wzmocnienie potencjału JST do kompleksowego zarządzania rozwojem	FEMA.09.03 Mazowieckie Centrum Wsparcia Doradczego	3 072 300,00	Przyjęcie Strategii Ponadlokalnej i jej pozytywne zaopiniowanie przez IZ FEM 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu strategii IIT/strategii rozwoju ponadlokalnego przez przedsięwzięcie, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Typ beneficjenta (np. jst, mśp)	Planowany zakres przedsięwzięcia – najważniejsze elementy przedsięwzięcia	Planowane źródło finansowania, ze wskazaniem programu i konkretnego CS/Priorytet i działanie	Szacunkowa wartość wkładu UE (PLN)	Podstawowe warunki realizacji
		mieszkańcy Partnerstwa OSI Ostrołęka. Przedsięwzięcie jest synergicznie powiązane z celem nr 2.					

Źródło: Opracowanie własne

6. Wdrażanie: warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii

6.1. Zarządzanie wdrażaniem strategii

6.1.1. Forma instytucjonalizacji

Jednostki samorządu terytorialnego tworzące Partnerstwo Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji: Miasto Ostrołęka, Gmina Lelis, Gmina Rzekuń, Gmina Goworowo, Gmina Kadzidło, Gmina Myszyniec i Powiat Ostrołęcki podjęły decyzję o opracowaniu strategii rozwoju ponadlokalnego. W tym celu zawarte zostało porozumienie międzygminne. Porozumienie to, podpisane 29 czerwca 2023 r., określiło zasady współpracy jednostek samorządu terytorialnego w celu przygotowania i realizacji Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa. Jednostki tworzące Partnerstwo określiły cele dotyczące promowania partnerskiego modelu współpracy, wspólnego diagnozowania problemów rozwojowych oraz wypracowywania sposobów ich rozwiązywania, przygotowania i wdrożenia strategii rozwoju ponadlokalnego, zwiększenia efektywności wspólnie realizowanych projektów zintegrowanych oraz realizowania współpracy w oparciu o zasadę równoprawności wszystkich stron, otwartości, wzajemnego szacunku i zaufania. Gminy zawiązujące porozumienie powierzyły funkcję Lidera Porozumienia Miastu Ostrołęka, które podjęło uchwałę w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji.

30 grudnia 2024 roku w siedzibie Urzędu Miasta Ostrołęki odbyło się uroczyste, oficjalne podpisanie porozumienia w sprawie utworzenia rozszerzonego Partnerstwa o nazwie Ostrołęcki Obszar Strategicznej Interwencji oraz opracowania i wdrożenia strategii rozwoju ponadlokalnego dla Ostrołęckiego Obszaru Strategicznej Interwencji na lata 2021-2030.

Porozumienie zostało zawarte przez przedstawicieli samorządów: Miasta Ostrołęki, Miasta Przasnysz, Gmin: Lelis, Rzekuń, Goworowo, Kadzidło, Myszyniec, Czarnia, Łyse, Baranowo, Troszyn, Czerwin, Jednorozec, Przasnysz, Czernice Borowe, Powiatu Przasnyskiego, Powiatu Ostrołęckiego.

6.1.2. System zarządzania wdrażaniem strategii

W zawartym porozumieniu jednostki samorządu terytorialnego tworzące Partnerstwo OSI Ostrołęka powierzyły Miastu Ostrołęka pełnienie funkcji Lidera Porozumienia.

Na potrzeby realizacji Porozumienia utworzono następujące struktury:

- Radę Partnerstwa, w skład której wchodzi organy wykonawcze (bądź upoważnione przez nie osoby) gmin wchodzących w skład OSI Ostrołęka,
- Grupę Roboczą Partnerstwa, w skład której wchodzi minimum jeden członek reprezentujący każdą Stronę Porozumienia.

Porozumienie określiło także zadania i tryb pracy Rady Partnerstwa i Grupy Roboczej oraz sposób podejmowania decyzji. Etap wdrażania projektów realizujących cele zawarte w strategii Rada Partnerstwa bazuje na powyższej strukturze porozumienia gminnego.

W okresie realizacji Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa, Rada Partnerstwa sprawuje nadzór nad realizacją celów, kierunków działań i projektów określonych w dokumencie strategicznym. Podejmuje także kluczowe decyzje dotyczące rozwoju współpracy, ewaluacji strategii oraz jej ewentualnej aktualizacji. Spotkania Rady powinny odbywać się nie rzadziej niż raz na pół roku.

Pracę operacyjną i merytoryczną związaną z wdrażaniem Strategii Rozwoju Partnerstwa będzie realizowała Grupa Robocza, którą tworzą przedstawiciele gmin i powiatu tworzących Partnerstwo. W zależności od zakresu rzeczowego oraz terytorialnego realizowanych projektów, w jej ramach mogą być tworzone grupy projektowe. W skład grupy projektowej mogą wejść osoby nie należące do Grupy Roboczej – w szczególności osoby dysponujące wiedzą specjalistyczną, mogące wnieść wartość do pracy nad projektami, wskazane przez władarzy samorządowych.

Etap wdrażania Strategii Rozwoju przewiduje zaangażowanie reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego, zwłaszcza partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie oraz podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska. Zasady uspołecznienia procesu wdrażania strategii są następujące:

- Na spotkania Rady Partnerstwa zapraszane będą osoby reprezentujące partnerów społeczno-gospodarczych, w tym reprezentację społeczeństwa obywatelskiego. Ich uprawnieniem będzie opiniowanie decyzji Rady Partnerstwa.

- W skład Grupy Roboczej lub grup projektowych wejdzie co najmniej jedna osoba reprezentująca otoczenie społeczno-gospodarcze, społeczeństwo obywatelskie lub podmioty działające na rzecz ochrony środowiska. Wybór tych osób powinien uwzględniać zakres rzeczowy i terytorialny wdrażanych celów i realizowanych projektów.
- W skład Grupy Roboczej lub grup projektowych wejdzie co najmniej jedna osoba reprezentująca otoczenie społeczno-gospodarcze, społeczeństwo obywatelskie lub podmioty działające na rzecz dostępności. Wybór tych osób powinien uwzględniać zakres rzeczowy i terytorialny wdrażanych celów i realizowanych projektów.
- Konsultacje działań i projektów realizowanych na etapie wdrażania strategii będą realizowane z wykorzystaniem funkcjonujących mechanizmów partycypacji.
- W zależności od potrzeb, władze gmin lub Rada Partnerstwa mogą zdecydować o wprowadzeniu kolejnych mechanizmów partycypacji społeczeństwa, dostosowując mechanizmy do rodzaju realizowanych działań oraz lokalnej specyfiki.

6.1.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

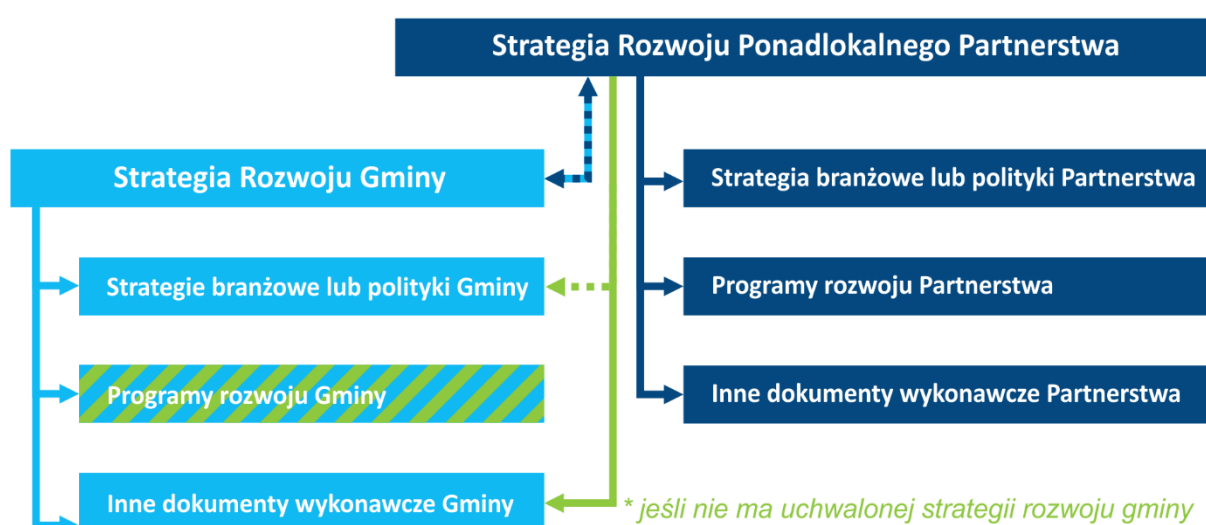
Strategia rozwoju ponadlokalnego stanowi podstawę zintegrowanego systemu programowania rozwoju Partnerstwa, na który składają się:

- strategię i politykę (tj. dokumenty strategiczne o charakterze kierunkowo-planistycznym), tj.:
 - strategię rozwoju poszczególnych gmin,
 - strategię branżowe lub politykę Partnerstwa (strategie całego Partnerstwa sporządzane dla określonych obszarów tematycznych albo dokumenty deklarujące zasady i wartości lub wyrażające sposób myślenia Partnerstwa o danej dziedzinie),
 - strategię branżowe lub politykę gmin wchodzących w skład Partnerstwa (strategie poszczególnych JST wchodzących w skład Partnerstwa sporządzane dla określonych obszarów tematycznych albo dokumenty deklarujące zasady i wartości lub wyrażające sposób myślenia JST o danej dziedzinie),
- dokumenty wykonawcze (o charakterze wdrożeniowo-operacyjnym), tj:
 - programy rozwoju dla strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego – dokumenty konkretyzujące (uszczegóławiające) realizację poszczególnych celów strategicznych zawartych w strategiach rozwoju.

- o Zakres tematyczny programów wynika bezpośrednio ze strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego.
- o inne dokumenty wykonawcze dla strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego (w tym plany i programy inne niż programy rozwoju) – dokumenty dotyczące realizacji innych obowiązkowych zadań samorządu lokalnego (lub ponadlokalnego) wykraczających poza cele określone w strategiach rozwoju.

Obowiązek sporządzenia ww. dokumentów wynika z przepisów prawa lub innych zewnętrznych regulacji.

Ryc. 17 Zintegrowany system programowania rozwoju Partnerstwa

Źródło: Opracowanie własne

Dokumenty o charakterze strategicznym będą kierunkowo spójne ze strategią rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa (także w zakresie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej).

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych do strategii rozwoju gmin wchodzących w skład Partnerstwa są lub zostaną określone w strategiach rozwoju tych gmin.

Dokumenty wykonawcze do strategii rozwoju ponadlokalnego będą sporządzane według następujących zasad:

- a. programy rozwoju Partnerstwa:
 - horyzont czasowy programów nie będzie przekraczał horyzontu czasowego strategii rozwoju ponadlokalnego,

- będą uszczegóławiać (konkretyzować) realizację poszczególnych celów strategicznych określonych w strategiach rozwoju,
 - będą określać działania przewidziane do realizacji zgodnie z ustalonym systemem realizacji programu i planem finansowym, stanowiącymi element programu.
- b. inne dokumenty wykonawcze Partnerstwa lub inne dokumenty wykonawcze poszczególnych gmin (w sytuacji, gdy gminy te nie posiadają własnych strategii rozwoju):
- horyzont czasowy dokumentów nie będzie przekraczał horyzontu czasowego strategii rozwoju ponadlokalnego,
 - zostanie zachowana zgodność z przepisami regulującymi obowiązki ich opracowania (w aspekcie formalno-prawnym i merytorycznym),
 - zakres tematyczny nie będzie sprzeczny z celami strategicznymi określonymi w dokumentach strategicznych Partnerstwa.

Zachowanie zasad tworzenia dokumentów wykonawczych, tworzących wraz z dokumentami strategicznymi zintegrowany system programowania rozwoju ma na celu zachowanie spójności systemu a także pośrednio - usprawnienie i ułatwienie Partnerstwu aplikowania o środki rozwojowe ze wszystkich wymagających podejścia strategicznego źródeł finansowania.

6.1.4. Cykl aktualizacji strategii

Przewiduje się możliwość zmiany składu Partnerstwa poprzez:

- przyjęcie lub zmianę osób reprezentujących otoczenie społeczno-gospodarcze – zgodnie z zapisami rozdziału 6.2. Strategii.
- rozszerzenie, czyli przystąpienie do Partnerstwa nowego członka. Zainteresowany samorząd – gmina powiązana funkcjonalnie z OSI Ostrołęka – składa do przewodniczącego Rady Partnerstwa wniosek o włączenie do Partnerstwa, Rada Partnerstwa podejmuje stosowną decyzję.
- rezygnację, członek Partnerstwa składa do przewodniczącego Rady Partnerstwa wniosek o rezygnację z członkostwa, Rada Partnerstwa podejmuje decyzję o zmianie składu Partnerstwa.
- usunięcie ze składu Partnerstwa, w sytuacji uporczywego uchylania się od obowiązków przez okres minimum jednego roku (brak uczestnictwa w posiedzeniach Rady Partnerstwa i Grupy Roboczej, brak współpracy przy wdrażaniu projektów), Rada Partnerstwa może wezwać samorząd do zaangażowania w działania partnerstwa wyznaczając 3-miesięczny termin. W przypadku braku pozytywnej reakcji Rada może podjąć decyzję o usunięciu samorządu z Partnerstwa.

Ze względu na uzasadnione potrzeby gmin, pogłębienie współpracy lub zmiany zachodzące w otoczeniu, strategia może podlegać aktualizacji. Aktualność Strategii podlega ocenie Rady Partnerstwa, nie rzadziej niż raz na dwa lata, biorąc pod uwagę rezultaty monitorowania i ewaluacji wdrażania strategii. Decyzję w sprawie aktualizacji strategii podejmuje Rada Partnerstwa.

6.2. Monitorowanie i ocena wdrażania

6.2.1. Monitorowanie procesu wdrażania Strategii

Monitorowanie polega na gromadzeniu i analizie danych opisujących postęp realizacji strategii, w szczególności zrealizowanych działań, ich terminowości i osiągania wskaźników. W ten sposób możliwy staje się proces weryfikacji wdrażania strategii i dokonywania koniecznych korekt pozwalających na bardziej skuteczne wdrażanie założonych celów – co jest koniecznym elementem cyklu zarządzania strategicznego każdej organizacji. Monitoring Strategii będzie prowadzony zasobami gmin Partnerstwa, szczególnie członkami Grupy Roboczej. Za jego realizację odpowiada Rada Partnerstwa, sprawująca nadzór nad wdrażaniem Strategii. Informacja o realizacji Strategii powinna znaleźć się w sporządzanych corocznie raportach o stanie gminy samorządów tworzących Partnerstwo.

6.2.2. Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Ewaluacja jest często utożsamiana z monitorowaniem i rzeczywiście posiada wiele podobieństw. Jest jednak czymś więcej, gdyż powinna prowadzić nie tylko do oceny wdrażania strategii, ale także do oceny założonych celów i kierunków działań strategicznych. Powinna jej towarzyszyć refleksja czy obrane w Strategii cele i kierunki działań są trafne i adekwatne do zmieniających się okoliczności i ewolucji partnerskiej współpracy samorządów. Ustawa o samorządzie gminnym zobowiązuje do przeprowadzenia uprzedniej ewaluacji trafności Strategii (tzw. ewaluacji ex-ante). Zaleca się także dokonanie ewaluacji na zakończenie całego procesu wdrażania strategii (ewaluacja końcowa, ewaluacja ex-post) oraz ewaluacji mniej więcej w połowie okresu realizacji strategii (tzw. ewaluacja mid-term), najlepiej po 4 – 5 latach od jej uchwalenia. Dobrą praktyką jest prowadzenie ewaluacji z udziałem zewnętrznych ekspertów. Ważną przesłanką monitorowania i ewaluacji wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego jest także korzystanie z instrumentów terytorialnych współfinansowanych ze środków europejskich, adresujących problemy miast i ich obszarów funkcjonalnych zdiagnozowane w procesie zarządzania strategicznego, którego elementem jest niniejsza Strategia.

7. Źródła finansowania

7.1. Źródła finansowania działań i projektów ujętych w strategii

Gminy w ramach realizacji celów strategicznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego mają dostęp do różnych źródeł finansowania, które mogą być wykorzystane do realizacji projektów rozwojowych na swoim obszarze. Niektóre z najważniejszych źródeł finansowania to:

- **Fundusze Europejskie** - Gminy mogą korzystać z różnych funduszy europejskich, takich jak: Fundusze Europejskiego dla Mazowsza 2021-2027 (FEM27), Wspólna Polityki Rolnej (WPR 2021-2027), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Spójności czy Krajowego Planu Odbudowy;
- **Krajowe źródła finansowania** - Gminy mogą korzystać z różnych źródeł finansowania w kraju, takich jak: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych;
- **Pożyczki** - Gminy mogą ubiegać się o pożyczki z różnych źródeł, takich jak banki, instytucje finansowe czy organizacje pozarządowe.
- **Partnerstwo publiczno-prywatne** - Gminy mogą nawiązać współpracę z firmami prywatnymi, aby finansować projekty w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne.
- **Samodzielne źródła finansowania** - Gminy mogą również korzystać ze swoich własnych źródeł finansowania, takich jak podatki, opłaty za usługi, czy wpływy z własnego majątku.

Wszystkie te źródła finansowania mogą być wykorzystane przez gminy do realizacji projektów związanych z rozwojem ich obszaru funkcjonalnego.

Przykładowe zakresy wsparcia w ramach poszczególnych źródeł:

- **Fundusze Europejskie dla Mazowsza (FEM27)**; W ramach programu możliwe będzie uzyskanie dofinansowania tzw. projektów twardych wspieranych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz tzw. projektów miękkich, przeznaczonych na inwestycje w zasoby ludzkie, wspieranych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Dotychczas projekty miękkie nie

wchodziły w skład RPO WM i dofinansowywane były z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

- **Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS);** Głównym celem programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego. Realizując program, zwiększona zostanie efektywność energetyczną mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw oraz zwiększyć udział zielonej energii z odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii. Planowany budżet z UE to z ponad 24 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG);** program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji.
- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS);** Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) stanowi kolejny etap do dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego kraju. W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC);** jest kontynuacją Programu Polska Cyfrowa 2014-2020 i stanowi kolejny etap cyfrowej transformacji kraju. Zakres wsparcia w ramach Programu jest komplementarny ze wsparciem pozostałych programów realizujących cele polityki spójności na lata 2021-2027 oraz innych instrumentów krajowych i unijnych. Ryzyko pokrywania się obszarów wsparcia będzie niwelowała przyjęta linia demarkacyjna uzgodniona między poszczególnymi programami krajowymi i regionalnymi. Planowany budżet z UE to około 2 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW);** Zakres wsparcia obejmuje wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, rozwój i modernizację systemu dystrybucji energii, adaptację do zmian klimatu i ochronę przyrody, zrównoważoną mobilność miejską, gospodarkę o obiegu zamkniętym, zwiększenie dostępności transportowej (drogowej i kolejowej), miejsca aktywności społecznej oraz produkty turystyczne, wsparcie podmiotów

świadczących usługi sanatoryjne/uzdrowiskowe. Wkład UE do programu to 2,65 mld euro.

- **Krajowy Plan Odbudowy (KPO);** program, który składa się z 54 inwestycji i 48 reform. Wzmocni polską gospodarkę oraz sprawi, że będzie ona łatwiej znosić wszelkie kryzysy. Obszary wspierane w ramach KPO to: odporność i konkurencyjność gospodarki, zielona energia i zmniejszenie energochłonności, transformacja cyfrowa, efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia, zielona, inteligentna mobilność, poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.
- **Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego;** Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.
- **Erasmus Plus;** jeden z najważniejszych programów Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu. Program ten ma na celu wspieranie mobilności i współpracy między uczelniami, szkołami, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami na terenie UE i poza nią.
- **LIFE;** jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska, w tym przyrody oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska i klimatu.
- **Interreg;** inicjatywy finansowane przez Unię Europejską, które mają na celu promowanie współpracy transgranicznej i regionalnej między krajami europejskimi. Programy te mają na celu wzmacnianie integracji europejskiej poprzez wspieranie projektów i inicjatyw, które przyczyniają się do zwiększenia konkurencyjności regionów, poprawy jakości życia mieszkańców oraz ochrony środowiska.
- **Rządowy Fundusz Polski Ład:** Program Inwestycji Strategicznych, mający na celu bezzwrotne dofinansowanie projektów inwestycyjnych realizowanych przez gminy, powiaty i miasta lub ich związki w całej Polsce;
- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,** w ramach którego finansowane będą projekty związane z budową, przebudową, remontem dróg powiatowych lub dróg gminnych oraz przebudową dróg wewnętrznych, które po uzyskaniu właściwych parametrów technicznych będzie można zaliczyć do odpowiedniej kategorii dróg publicznych;

- **Program Rozwoju Elektromobilności**, w ramach którego finansowane będą projekty związane z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych;
- **Program Społecznych Inicjatyw Mieszkaniowych** – to instrument wsparcia samorządów, które będą mogły realizować inwestycje w formule społecznego budownictwa czynszowego;
- **Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych**, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce m.in.: na inwestycje ważne dla społeczności lokalnych;
- pozostałe programy finansowane z budżetu państwa, m.in.: w zakresie ochrony środowiska - realizowane przez NFOŚiGW, mazowiecki WFOŚiGW; w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi – realizowane przez PFRON, a także Program Senior+, Program „Aktywni+” na lata 2021-2025; w zakresie kultury – programy Ministra Kultury itd.

Kluczową rolę w finansowaniu projektów realizujących cele strategii będzie pełnił Program Fundusze Europejskie dla Mazowsza. W tabeli 13 przedstawiono alokację środków na poszczególne priorytety FEM dla Mazowsza. W tabeli tej zawarto dane dotyczące alokacji 1,6 mld euro przypadającej na region Mazowiecki Regionalny z całkowitego budżetu dla województwa mazowieckiego wynoszącego 2,1 mld euro.

Partnerstwo OSI Ostrołęka może pozyskać środki zwłaszcza w naborach dedykowanych w ramach instrumentu Mazowieckich Strukturalnych Inwestycji Terytorialnych (MSIT). Nabory te będą służyły realizacji celów szczegółowych FEM:

- 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.
- 4(vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

Tabela 16 Alokacja środków z Funduszy Europejskich dla Mazowsza 2021-2027

Cel polityki	Priorytet	Fundusz	Wkład Unii	Wkład krajowy	Ogółem	Stopa dofinansowania
1	Priorytet I: Fundusze Europejskie dla bardziej konkurencyjnego i inteligentnego Mazowsza	EFRR	163 458 000	28 845 530	192 303 530	85,00%
2	Priorytet II: Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza	EFRR	296 421 174	52 309 619	348 730 793	85,00%
2	Priorytet III: Fundusze Europejskie na rozwój mobilności miejskiej na Mazowszu	EFRR	134 000 000	23 647 059	157 647 059	85,00%
3	Priorytet IV: Fundusze Europejskie dla lepiej połączanego i dostępnego Mazowsza	EFRR	200 000 000	35 294 118	235 294 118	85,00%
4	Priorytet V: Fundusze Europejskie dla wyższej jakości życia na Mazowszu	EFRR	138 650 000	24 467 648	163 117 648	85,00%
4	Priorytet VI: Fundusze Europejskie dla aktywnego zawodowo Mazowsza	EFS+	125 773 000	22 195 236	147 968 236	85,00%
4	Priorytet VII: Fundusze Europejskie dla nowoczesnej i dostępnej edukacji na Mazowszu	EFS+	149 138 371	26 318 537	175 456 908	85,00%
4	Priorytet VIII: Fundusze Europejskie dla aktywnej integracji oraz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu	EFS+	170 018 024	30 003 181	200 021 205	85,00%
5	Priorytet IX: Mazowsze bliższe obywatelom dzięki Funduszom Europejskim	EFRR	153 731 000	27 129 000	180 860 000	85,00%
PT	Priorytet X: Pomoc techniczna (EFRR)	EFRR	45 142 986	7 966 410	53 109 396	85,00%
PT	Priorytet XI: Pomoc techniczna (EFS+)	EFS+	18 792 153	3 316 263	22 108 416	85,00%
Razem (Mazowiecki Regionalny)			1 595 124 708	281 492 601	1 876 617 309	85,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie FEM27

Ponadto, Program FEM dla Mazowsza przewiduje preferencje dla partnerstw terytorialnych w realizacji następujących celów szczegółowych:

- 2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
- 2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/200, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
- 2(iv) wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.
- 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.
- 2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.

Tabela 17. Sumaryczne zapotrzebowanie finansowe na planowane projekty i przedsięwzięcia

Cel	Szacunkowa wartość projektów i przedsięwzięć (w zł, brutto)
Cel 1: Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego	36 012 000,00
Cel 2: Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru	298 245 000,00
Cel 3: Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń	2 285 687 000,00
Cel 4: Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych	3 614 000,00
Razem	2 623 558 000,00

Źródło: Opracowanie własne

Warto pamiętać, że przedstawione powyżej źródła finansowania są jedynie propozycjami, które mogą ulec zmianie w związku z aktualnie rozwijaną perspektywą finansowania na lata 2021-2027. Warto też mieć na uwadze, że czas realizacji projektów związanych z rozwojem samorządów przypada na lata 2022-2030, co oznacza, że w tym okresie mogą pojawić się także inne programy i źródła

finansowania. Aby właściwie zidentyfikować i wybrać najlepsze źródła finansowania dla poszczególnych inwestycji, należy zapewnić właściwą organizację i koordynację procesu pozyskiwania środków. Dlatego też ważne jest, aby pracownicy poszczególnych urzędów stale monitorowali dostępne źródła finansowania i na bieżąco aktualizowali informacje, co pozwoli na dostosowanie najlepszych źródeł finansowych do realizacji zamierzonych inwestycji.

7.2. Potencjał własny Partnerstwa

W celu zrozumienia zasady przyjęto następujące definicje:

Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu (A) – określa „zapas” w zakresie poziomu spłaty długu wraz z kosztami jego obsługi (odsetkami) w poszczególnych latach. Skumulowana wartość wskazuje na przybliżoną wartość nowego długu (wraz z kosztami jego obsługi) w analizowanym okresie, który może jeszcze zaciągnąć dany Partner (JST).

Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych (B) – określa wielkość środków na wydatki majątkowe, które nie zostały zaangażowane na zadania wieloletnie (ujmowane w załączniku przedsięwzięć do WPF). Tym samym jest to wartość wydatków majątkowych, która może zostać przeznaczona na realizację projektu w poszczególnych latach (pod warunkiem rezygnacji z realizacji zadań jednorocznych).

Wynik operacyjny netto (C) – dodatnia różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi pomniejszona o rozchody z tytułu spłaty długu. Wartość wyniku operacyjnego netto informuje o wysokości środków finansowych, które mogą zostać przeznaczone na wydatki majątkowe. Jest to szczególnie istotne dla oceny zdolności do finansowania nowych inwestycji przez poszczególnych członków Partnerstwa. Im wyższa wartość dodatniego wyniku operacyjnego netto, tym większe możliwości do finansowania wydatków majątkowych środkami własnymi (dochodami), bez konieczności pozyskiwania kredytów, pożyczek lub emisji obligacji. Ujemny wynik operacyjny netto oznacza, że badana JST (członek Partnerstwa) nie posiada wystarczających środków własnych (dochodów) na spłatę zadłużenia. Dalsze zadłużanie się takiej jednostki może doprowadzić do powstania spirali zadłużenia, w której kolejne kredyty będą zaciągane na spłatę wcześniejszego zadłużenia a nie na działania inwestycyjne. Ponadto, w takiej sytuacji może wystąpić niekontrolowany znaczny wzrost wydatków na obsługę długu. Wówczas zaleca się dokonanie pogłębionej analizy struktury przychodów, które mogą stanowić źródło finansowania spłaty długu.

Tabela 18. Zdolności finansowe gmin do realizacji projektów w perspektywie do 2032 roku (zł)

Nazwa JST	Dane	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Wartości skumulowane
BARANOWO	A	8 320 666	5 554 671	4 601 904	3 645 930	2 884 920	2 157 147	2 652 615		29 817 853
	B	4 956 204	396 630	15 999 275	17 200 000	16 000 000	16 000 000	16 500 000		87 052 109
	C	2 910 982	158 490	-138 926	473 535	-100 000	872 845	2 561 106		6 738 032
CZARNIA	A	1 906 882	1 058 675	1 362 340	1 522 261	1 588 968	1 746 198	2 296 506	3 014 688	14 496 518
	B	6 189 637	10 725 213	1 541 417	789 898	2 405 663	3 125 876	3 350 707	3 480 328	31 608 739
	C	-512 772	2 771 063	2 878 417	2 989 898	3 105 663	3 225 876	3 350 707	3 480 328	21 289 180
CZERWIN	A	2 377 693	904 224	392 857	653 863	952 243	719 371	1 045 453	1 699 640	8 745 344
	B	15 590 689	85 202	1 134 017	1 359 068	1 701 761	1 902 340	2 025 325	2 150 299	25 948 701
	C	-919 644	1 059 852	1 134 017	1 359 068	1 701 761	1 902 340	2 025 325	2 150 299	10 413 018
GOWOROWO	A	4 565 185	4 286 880	3 460 470	3 081 600	3 150 700	2 499 750	2 250 550	1 517 421	24 812 556
	B	5 678 356	174 234	524 234	324 234	324 234	324 234	517 069	1 556 667	9 423 262

Nazwa JST	Dane	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Wartości skumulowane
	C	-768 633	1 000 000	1 200 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 556 667	6 988 034
KADZIDŁO	A	5 290 973	5 275 400	4 981 067	4 286 132	3 812 304	3 997 787	3 920 575	4 010 694	35 574 932
	B	2 930 929	1 471 946	1 979 841	2 063 639	2 612 244	2 939 584	3 271 311	3 636 422	20 905 916
	C	4 709 492	1 984 946	2 079 841	2 063 639	2 612 244	2 939 584	3 271 311	3 636 422	23 297 479
LELIS	A	6 437 568	5 667 996	4 623 653	3 645 038	3 104 102	3 035 627	3 621 872	4 139 347	34 275 203
	B	765 355	0	1 382 328	2 670 569	3 010 359	3 127 831	3 262 497	4 081 565	18 300 504
	C	3 245 762	5 045 535	2 903 628	2 720 569	3 010 359	3 127 831	3 262 497	4 081 565	27 397 746
ŁYSE	A	14 069 170	13 500 000	12 993 000	16 178 400	16 633 500				73 374 070
	B	4 405 000	14 351 000	28 986 000	30 000 000	30 000 000				107 742 000
	C	14 670 020	13 100 000	14 100 000	17 000 000	17 000 000				75 870 020
MYSZYNIC	A	11 087 794	9 172 282	7 967 491	7 137 319	6 678 097				42 042 983
	B	6 954 899	2 085 460	4 256 897	4 040 633	4 305 686				21 643 575

Nazwa JST	Dane	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Wartości skumulowane
	C	3 574 524	4 445 860	4 256 897	4 040 633	4 305 686				20 623 600
RZEKUŃ	A	4 260 337	2 422 972	1 657 342	1 168 026	613 507	1 286 900	2 368 793	1 172 678	14 950 555
	B	10 229 058	5 790 900	7 122 672	7 997 000	7 340 000	6 910 000	5 500 000	4 700 000	55 589 631
	C	7 561	1 454 900	2 122 672	2 497 000	2 340 000	1 910 000	1 500 000	500 000	12 332 133
TROSZYN	A	1 907 134	856 810	453 288	434 103	344 550	350 096	635 854	1 135 723	6 117 558
	B	3 607 537	4 119 719	2 757 864	3 005 267	3 298 004	3 468 083	4 065 834	3 977 080	28 299 388
	C	-242 024	669 719	707 864	955 267	1 248 004	1 418 083	1 515 834	1 427 080	7 699 826
GMINA PRZASNYSZ	A	5 635 987	4 630 244	4 400 678	3 976 646					18 643 555
	B	68 500	392 474	2 101 653	2 258 575					4 821 202
	C	425 598	1 865 977	2 178 159	2 488 092					6 957 826
MIASTO PRZASNYSZ	A	5 545 388	4 618 484	4 197 945	4 998 577	5 428 297	7 106 350	9 312 643	10 344 370	51 552 054
	B	7 627 262	1 311 158	3 122 000	6 958 000	8 227 000	9 023 000	9 738 000	9 545 000	55 551 420

Nazwa JST	Dane	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Wartości skumulowane
	C	3 698 156	7 000 000	7 576 000	7 658 000	8 227 000	9 023 000	9 738 000	9 545 000	62 465 156
CZERNICE BOROWE	A	1 880 449	1 247 374	1 563 844	1 767 396	1 755 294	1 552 973	1 824 743	1 994 169	13 586 242
	B	3 425 806	909 113	1 032 945	1 031 342	1 187 011	1 277 029	1 364 531	1 448 364	11 676 141
	C	971 521	909 113	1 032 945	1 031 342	1 187 011	1 277 029	1 364 531	1 448 364	9 221 856
JEDNOROŻEC	A	5 793 351	7 535 921	7 768 914	8 947 595					30 045 781
	B	5 120 118	6 847 105	7 047 108	8 196 195					27 210 526
	C	3 160 746	5 579 471	7 829 169	8 895 809					25 465 195
OSTROŁĘKA	A	18 340 887	22 557 977	33 809 672	43 715 275	49 322 272	56 412 696	67 732 199	78 506 981	370 397 959
	B	35 020 315	11 448 331	38 412 443	76 142 837	80 850 268	83 397 773	85 645 743	88 552 276	499 469 985
	C	21 432 206	61 300 094	74 676 937	74 942 837	79 650 268	82 197 773	84 445 743	87 352 276	565 998 134
POWIAT OSTROŁĘCKI	A	16 485 600	17 238 968	17 084 394	18 090 961	19 004 752	20 112 334	22 624 795	22 725 278	153 367 082
	B	14 652 647	16 434 784	16 243 604	17 226 628	18 128 559	19 201 587	21 691 279	22 725 278	146 304 366

Nazwa JST	Dane	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Wartości skumulowane
	C	13 527 427	81 169	8 094 205	16 905 449	18 466 914	19 887 039	21 162 950	22 236 888	120 362 041
POWIAT PRZASNYSKI	A	2 341 474	6 556 500	4 078 083	3 984 600	3 807 600	2 405 400	2 921 000	2 610 500	28 705 157
	B	2 077 485	6 439 000	3 960 559	3 870 100	3 693 600	2 291 400	2 806 000	2 610 500	27 748 644
	C	992 343	344 534	1 246 310	0	0	0	0	0	2 583 187
Razem A:		116 246 538	113 085 378	115 396 942	127 233 722	119 081 106	103 382 629	123 207 598	132 871 489	950 505 402
Razem B:		129 299 797	82 982 269	137 604 858	185 133 984	183 084 388	152 988 737	159 738 296	148 463 779	1 179 296 108
Razem C:		70 883 265	108 770 722	133 878 135	147 021 138	143 754 910	128 781 400	135 198 004	137 414 889	1 005 702 462

Źródło: Opracowanie własne na podstawie projektów WPF na 2025 r., dane Ministerstwa Finansów

Na potrzeby diagnozy potencjału finansowego Partnerstwa zwrócono uwagę na zdolność poszczególnych partnerów do spłaty i obsługi nowych zobowiązań, tj. nowego długu, który dotychczas nie był planowany, a jego zaciągnięcie może być niezbędne do realizacji projektów. Ponadto analizie poddano poziom wydatków majątkowych z wyłączeniem wydatków majątkowych, które zostały zaplanowane w wieloletnich prognozach finansowych, jako wydatki wieloletnie (tj. ujmowanych w załączniku przedsięwzięć do WPF) oraz poziom nadwyżki operacyjnej netto. Wskazane informacje pozwalają na określenie zdolności poszczególnych partnerów (JST) do realizacji projektów wynikających ze strategii. Dla celów analitycznych jako ostatni rok prognozy (WPF) przyjęto 2032 r. Analizy dokonano na podstawie złożonych projektów WPF na 2025 r.

Całkowity prognozowany potencjał finansowy Partnerstwa w latach 2023-2030 kształtuje się na poziomie 3 135 mln zł, z tego Ponad 950 mln zł dotyczy zdolności do spłaty i obsługi nowego długu. Łączna kwota wydatków majątkowych, która nie została podzielona na wieloletnie zadania inwestycyjne wynosi prawie 1 179 mln zł. Natomiast prognozowana skumulowana nadwyżka operacyjna netto osiągnie poziom ponad 1 000 mln zł.

Na tej podstawie należy wskazać, że maksymalny wkład własny, jaki Partnerstwo może przeznaczyć na realizację projektu wynosi 3 135 mln zł. Zaangażowanie 100% wkładu własnego nie jest zalecane ze względu na negatywny wpływ ryzyka społeczno-gospodarczego, a także ryzyka prawnego (tj. zmian w systemie finansów samorządowych, które mogą wpływać negatywnie na potencjał finansowy Partnerstwa do realizacji projektów). Tym samym zaleca się realizację projektów z uwzględnieniem dofinansowania zewnętrznego.

Szacunkowa wartość projektów wyniesie 2 623 558 000,00 zł. Przyjmując założenie, że projekty będą realizowane w 85% z dofinansowania zewnętrznego i w 15% ze środków własnych i wyniosą one 393 533 700zł, są one możliwe do realizacji przez Partnerstwo.

8. Wykazy i spisy

8.1. Spis rycin

Ryc. 1 Rozmieszczenie podstawowych usług społecznych na terenie Partnerstwa	20
Ryc. 2 Rozwój i kierunki uzupełnienia zabudowy na terenach miast i sołectw	62
Ryc. 3 Obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze	87
Ryc. 4 Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego	88
Ryc. 5 Obszary strategicznej interwencji.....	91
Ryc. 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa mazowieckiego	96
Ryc. 7 Dostępność transportu publicznego w województwie mazowieckim	97
Ryc. 8 Szkielet komunikacyjny Partnerstwa	100
Ryc. 9 Partnerstwo MOF Ostrołęka – Planowane inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej	103
Ryc. 10 Natężenie ruchu drogowego na terenie Miasta Ostrołęki w godzinach szczytu (poniedziałek o godzinie 16.00)	106
Ryc. 11 Natężenie ruchu drogowego na terenie Gminy Myszyniec w godzinach szczytu (poniedziałek o godzinie 16.00)	107
Ryc. 12 Natężenie ruchu drogowego na terenie Miasta Przasnysz w godzinach szczytu (poniedziałek o godzinie 16.00)	108
Ryc. 13 Liczba przystanków autobusowych na terenie OSI Ostrołęka.....	113
Ryc. 14 Przebieg linii kolejowych w obszarze OSI Ostrołęka	115
Ryc. 15 Planowa sieć szkieletowa tras rowerowych w województwie mazowieckim.....	119
Ryc. 16 Przybliżony zasięg dojazdu pojazdem rowerowym w ciągu 30 minut na terenie OSI Ostrołęka.....	120
Ryc. 17 Zintegrowany system programowania rozwoju Partnerstwa	202

8.2. Spis tabel

Tabela 1. Zidentyfikowane problemy OSI Ostrołęka (1)	11
--	----

Tabela 2. Zidentyfikowane problemy OSI Ostrołęka (2)	12
Tabela 3. Zidentyfikowane problemy OSI Ostrołęka (3)	13
Tabela 4. Analiza SWOT obszaru Partnerstwa	14
Tabela 5. Zasoby i produkty zdefiniowane na obszarze OSI Ostrołęka	18
Tabela 6. Cel strategiczny 1 - Rozwój lokalnego potencjału i polepszenie warunków dla nowoczesnego rozwoju gospodarczego	28
Tabela 7. Cel strategiczny 2 - Społeczeństwo aktywnie włączone w życie obszaru	31
Tabela 8. Cel strategiczny 3 – Wykorzystanie zasobów naturalnych w rozwoju oraz uporządkowana przestrzeń.....	36
Tabela 9. Cel strategiczny 4 - Efektywne zarządzanie rozwojem lokalnym i poprawa jakości świadczonych usług publicznych.....	44
Tabela 10. Rezultaty strategiczne poszczególnych celów i ich wskaźniki	46
Tabela 11 Wypadki drogowe na 100 tys. ludności, ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności oraz ranni na 100 tys. pojazdów	98
Tabela 12 Liczba pojazdów samochodowych i ciągników w latach 2020-2023.....	104
Tabela 13 Drogi rowerowe na terenie OSI Ostrołęka	117
Tabela 14 Lista projektów i przedsięwzięć do instrumentu terytorialnego.....	124
Tabela 15 Lista przedsięwzięć	157
Tabela 16 Alokacja środków z Funduszy Europejskich dla Mazowsza 2021-2027	209
Tabela 17. Sumaryczne zapotrzebowanie finansowe na planowane projekty i przedsięwzięcia	210
Tabela 18. Zdolności finansowe gmin do realizacji projektów w perspektywie do 2032 roku (zł).....	212

8.3. Spis Rysunków modelu

Rysunek 1. modelu - Struktura sieci osadniczej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI	53
Rysunek 2. modelu - Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym główne elementy infrastruktury społecznej Partnerstwa Ostrołęckiego OSI	57
Rysunek 3. modelu - Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Ostrołęka	58

Rysunek 4. modelu - Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Przasnysz	59
Rysunek 5. modelu - Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Myszyniec.....	60
Rysunek 6. modelu - System powiązań przyrodniczych w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI ...	71
Rysunek 7. modelu - Ochrona dziedzictwa w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI	76
Rysunek 8. modelu - Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI	80
Rysunek 9. modelu - Główne elementy infrastruktury technicznej w Partnerstwie Ostrołęckiego OSI.....	83

